

รุ่น ๒๕๐๕

อนุสรณ์

งานพระราชทานเพลิงศพ

ร้อยโท ขุนศรฤทธิ์ชิงชัย (มณี วรรณรายน)

ณ ฌาปนสถานกองทัพบกวัดโสมนัสวรวิหาร

วันอาทิตย์ที่ ๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๔

ขอขอบพระคุณ

เจ้าภาพขอกราบขอบพระคุณแด่ทุก ๆ ท่านที่ได้กรุณามาร่วมในงานสวดพระอภิธรรม บำเพ็ญกุศล ตลอดจนกรุณาให้เกียรติมาร่วมในงานพระราชทานเพลิงศพ ร้อยโทขุนศรฤทธิ์ชิงชัย ในวันนี้หากการรับรอง หรือมีสิ่งใดขาดตกบกพร่องประการใด ขอได้โปรดประทานอภัยให้ด้วย และหากร้อยโทขุนศรฤทธิ์ชิงชัยมีญาณวิถีใด ๆ ที่หยั่งทราบการกระทำของท่านแล้ว หวังว่าคงปลื้มปีติและขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง

ภริยา บุตร ธิดา

ร้อยโท ขุนศรฤทธิ์ชิงชัย (มณี วรรณายน)

ชาตะ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๔๔๒

มตะ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๔

อายุ ๘๑ ปี ๔ เดือน ๑๔ วัน

ร้อยโท ขุนศรฤทธิ์ชิงชัย (มณี วรรณายน)
ถ่ายเมื่ออายุ ๒๕ ปี

นางจำเริญ ศรสิทธิราช มารดา
ร้อยโท ขุนศรฤทธิ์ชิงชัย (มณี วรรณายน)
ถ่ายเมื่ออุปสมบท อายุ ๒๙ ปี

ร้อยโท ขุนศรฤทธิ์ชิงชัย (มณี วรรณายน)
ถ่ายเมื่อ อายุ ๓๐ ปี

ถ่ายเมื่อเข้าศึกษาที่โรงเรียนการปืนใหญ่ทหารบก

โคกกระเทียม จังหวัดลพบุรี พ.ศ. ๒๔๖๙

แถวนั่งบนสุด พลตรี หม่อมเจ้านิลประภัศร เกษมศรี

แถวนั่ง ที่ ๒ พันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา, พล.อ. หลวงสิหนาท-โยธารักษ์

แถวนั่ง ที่ ๓ พันเอก ขุนศรีสรศาสตร์ (สีหทัต ทวนไชย),
ร้อยโท ขุนศรฤทธิ์ชิงชัย (มณี วรรณายน),
ร้อยเอก ขุนพิพัฒน์สรการ (เท้ง พัฒนศิริ)

แถวนั่ง ที่ ๔ พันตรี ขุนทะยานราญรอน (วัชรบูล วัชโรทยาน),
พันโท ขุนสรรเสริญแสงอาวุธ (เสริญ แสงอาวุธ)

แถวนั่งล่างสุด พลเอก สุทธิ์ สุทธิสารรณกร (สุทธิ์ ศุขะวาที)

แถวยืน (ซ้าย) ร้อยโท ขุนโรจนวิชัย (พายัพ โรจนวิภาต)

แถวยืน (ขวา) ร้อยโท ขุนทวยหารหักศึก (ผิว หิรัณยชาตรี)

ท่านผู้มาเยี่ยมคำนับศพ วันสวดพระอภิธรรม

ครอบครัว วันตั้งศพสวดพระอภิธรรม

หลาน—เหลน

รายชื่อผู้นำหรีดมาวาง

๑ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
๒ จ.ป.ร. รุ่น ๑๓
๓ เตรียมทหาร รุ่น ๒
๔ กองยุทธการกองทัพภาคที่ ๑
๕ กองรบพิเศษ พลร่มที่ ๑
๖ กองพันทหารช่างที่ ๑ รักษาพระองค์
๗ โรงเรียนวัดบวรมงคล
๘ คณะนักเรียน และอาจารย์โรงเรียนผู้ใหญ่วัดบวรนิเวศ
๙ คณะครูและนักเรียนโรงเรียนวัดบวรนิเวศ
๑๐ คณะครูอาจารย์โรงเรียน สันติราษฎร์พิทยาลัย
๑๑ คณะอาจารย์วิทยาลัยครูนครราชสีมา
๑๒ บัณฑิตนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รุ่น ๑๖
๑๓ ชมรมโยธิน ๐๒

๑๔ สมาคมมัคคุเทศน์อาชีพ

๑๕ บริษัทบางกอกกาตาเซนเตอร์จำกัด

๑๖ พนักงาน "๒๗๗" รถ. ส.ท.

๑๗ ฝ่ายการเงินรถ ส.ท.

๑๘ ลูกเสือชาวบ้านเขตดุสิต

๑๙ ลูกเสือชาวบ้านค่ายราชตฤณมัย

๒๐ รองอธิบดี สุวรรณ จันทร์สม

๒๑ พลโท ผิน-เฉลิมศรี เกสร

๒๒ พันเอก แสงศักดิ์ มังคละศิริ

๒๓ พันโท วิสูตร กาญจนสิทธิ์ และ ภรรยา

๒๔ พิเชียร วิทยานนท์

๒๕ ประวิทย์ เจริญไทยทวี

๒๖ ปรีดา จันทรุเบกษา

๒๗ ทรงวุฒิ แสงวรรณลอย

๒๘ อู๊ด อุไร และหลาน ๆ

๒๙ บัณฑิตครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย
รุ่น ๒๕๒๐

ประวัติ

ร้อยโท ขุนศรฤทธิ์ชิงชัย

ร้อยโท ขุนศรฤทธิ์ชิงชัย (มณี วรรณายน) เกิดเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๔๔๒ ที่บ้านหลังวัดชนะสงคราม ตำบลชนะสงคราม อำเภอพระนคร กรุงเทพมหานคร เป็นบุตรจมื่นศรสิทธิราช และนางศรสิทธิราช (จำเริญ) มีพี่น้องรวม ๕คน คือ

๑. พันเอกพระยาอภัยสงคราม (ปลั่ง วรรณายน) นักเรียนนายร้อยรุ่นที่ ๑ ได้เลขประจำตัว ๑๑๗

๒. นางเชื่อ คชเสนี สมรสกับขุนวิจิตรบรรณโณวาท (เพื่อน คชเสนี) มีบุตร คือนายสมพงษ์ คชเสนี

๓. นางละม้าย ทองอุไทย สมรสกับ หลวงวิเศษภักดี (ชุ่ม ทองอุไทย) มีบุตร ๒ คนคือ

(๑) คุณเชย สมรสกับพระยาพิศาลสรเดช (ม.ร.ว. อรุณวัชรีวงศ์) มีบุตร คือ พลโท ม.ล. พงศ์เศวต วัชรีวงศ์

(๒) พันเอกพยุง ทองอุไทย สมรสกับ

คุณอุดม ทัพรังษี มีบุตร คือ

๑. นายพายัพ ทองอุไทย

๒. น.ส.ธาริณี ทองอุไทย

๓. นางพร้อมพันธุ์ ลักษณะละม้าย

๔. พันตรี พิพัฒน์ ทองอุไทย

๕. นางกมลพร ภวภูตานนท์ ณ มหาสารคาม

๖. ดร. อุทุมพร ทองอุไทย

๗. นายวีรพล ทองอุไทย

๔. นางละมุล วัชรีวงศ์ สมรสกับ หลวงสารกิจปรีชา (ม.ร.ว.สง่า วัชรีวงศ์)

๕. ร้อยโท ขุนศรฤทธิ์ชิงชัย (มณี วรรณายน)

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.๒๔๕๐—พ.ศ.๒๔๕๕ ได้ศึกษาเล่าเรียนที่โรงเรียนวัดชนะสงคราม อำเภอพระนคร กรุงเทพมหานคร

พ.ศ.๒๔๕๖ ได้ศึกษาภาษาบาลี ที่สำนักพระสุเมธมุนี วัดชนะสงคราม

พ.ศ.๒๔๕๗–พ.ศ.๒๔๖๔ ได้ศึกษาในโรงเรียนนายร้อยทหารบก รุ่นที่ ๑๗ ได้เลขประจำตัว ๒๗๕๓ สอบไล่ได้สำเร็จบริบูรณ์ตามหลักสูตร

ครอบครัว

ร้อยโท ขุนศรฤทธิ์ชิงชัย ได้ทำการสมรสกับ

นางขุมศรี ศรฤทธิ์ชิงชัย เมื่อ พ.ศ ๒๔๖๖

นางทองใบ ศรฤทธิ์ชิงชัย (ถึงแก่กรรม)

นางสมาน ศรฤทธิ์ชิงชัย

มีบุตรธิดาที่ยังมีชีวิตอยู่ คือ

๑. นางมณีรัตน์ พัฒโร อาจารย์ วิทยาลัยครู นครราชสีมา

สมรสกับ ร.ต.อ. ดร.วินัย พัฒโร

(ที่ปรึกษากฎหมายทบวงมหาวิทยาลัย)

มีบุตรคือ

— ๑. พ.ต.ต. ภิรมย์พงศ์ ส.ว.ส. สภ.อ. โนนสูง จ.ว. นครราชสีมา

— ๒. นางวัชรภรณ์ พิมพ์ใจพงศ์ อาจารย์ระดับ ๕ วิทยาลัยครูเชียงใหม่

— ๓. นายอภิชาติ เลขานุการโทประจำสถานเอกอัครราชทูตไทยประเทศฟิลิปปินส์

— ๔. นางวิภาวี นพวารุมาศ อาจารย์ระดับ ๔ ร.ร. เศรษฐบุตรบำเพ็ญ

— ๕. นางสาวปทุมมาลัย กำลังศึกษาต่ออยู่ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

— ๖. นางสาวประไพพรรณี

— ๗. นายสุธีรพงศ์

— ๘. นางสาวบุษบงลาวัณย์

๒. นางกมลรัตน์ วงศ์พันธุ์ อาจารย์ ร.ร. สันติราษฎร์บำรุง สมรสกับ นายเจริญ วงศ์พันธุ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบวรนิเวศ **มีบุตรคือ**

— ๑. นายจตุรงค์

— ๒. เด็กชายพัชรพล

๓. นายมนัส ศรฤทธิ์ชิงชัย อาชีพธุรกิจการค้าและเกษตรกรรม

สมรสกับ นางสาวทรรศนีย์ สังขะตะวรรธ์

มีบุตรคือ — ๑. เด็กชายทัศพงษ์

— ๒. เด็กชายณัฐพงษ์

๔. นายบูรณะ ศรฤทธิ์ชิงชัย อาชีพธุรกิจการค้าและ

เกษตรกรรม

สมรสกับ นางสาวอุไร จารีมิตร

มีบุตรคือ — ๑. นางสาวลาวัลย์

— ๒. นายบัณฑิต

— ๓. เด็กชายวรบูลย์

— ๔. เด็กชายเดชาวุธ

๕. นางสาวจรัญญา ศรฤทธิ์ชิงชัย อาชีพธุรกิจ

๖. พันตรี มนู ศรฤทธิ์ชิงชัย ศูนย์สงครามพิเศษ จ.ว. ลพบุรี

สมรสกับพันตรีหญิง วราภรณ์ ทัพโภทยาน

มีบุตรคือ

— ๑. เด็กชายกิติเดช

— ๒. เด็กชายวรชัย

— ๓. เด็กชายเอ็กซ

๗. พันโทวินิต ศรฤทธิ์ชิงชัย กองทัพภาคที่ ๑ ค่ายจักรพงษ์
สมรสกับ นางสาวขนิษฐา เตชะมานิ

๘. นายสมศักดิ์ ศรฤทธิ์ชิงชัย ตำแหน่งงานด้านคอมพิวเตอร์
ราชตฤณมัยสมาคม
สมรสกับนางสาวนวลปราง แย้มอุทัย
มีบุตรคือ — ๑. เด็กชายกฤษณชัย
— ๒. เด็กชายรณวิทย์

๙. นางสาวรัตนา ศรฤทธิ์ชิงชัย อาชีพธุรกิจ

๑๐. นายสมนึก ศรฤทธิ์ชิงชัย น.บ. (ธรรมศาสตร์) นิติกร
เขตการไฟฟ้า ส่วนภูมิภาค จ.ว. อุดรธานี

๑๑. นายสมบูรณ์ ศรฤทธิ์ชิงชัย อาชีพธุรกิจ

ร.ท. ขุนศรฤทธิ์ชิงชัยก่อนถึงอนิจกรรม

มีหลานปู่ ๑๓ คน

คนหลานตา ๑๐ คน

เหลน ๓ คน

หลาน ผู้อุปสมบทอุทิศส่วนกุศลให้แก่
ร้อยโท ขุน ศรฤทธิ์ชิงชัย ในวันพระราชทานเพลิงคือ
นายสุธีรพงศ์ พัฒโร กำลังศึกษาอยู่ใน ชั้น มศ. ๕
ร.ร. วัดเบญจมบพิตร

ประวัติการรับราชการทหาร

๑ พฤษภาคม ๒๔๖๕ เป็นนักเรียนทำการนายร้อย ประจำกรมทหารบก ปืนใหญ่ที่ ๖ นครสวรรค์

๓๐ ธันวาคม ๒๔๖๕ เป็นนายร้อยตรี ประจำกรมทหารปืนใหญ่ที่ ๖ นครสวรรค์

๑ เมษายน ๒๔๖๗ ประจำกรมทหารปืนใหญ่ที่ ๖ นครสวรรค์

พ.ศ.๒๔๖๘—๒๔๖๙ เข้าศึกษาต่อในโรงเรียนการปืนใหญ่ทหารบก โคกกระเทียม จ.ว.ลพบุรี สอบไล่ได้สำเร็จบริบูรณ์ตามหลักสูตร

๑ เมษายน ๒๔๗๑ ได้เลื่อนยศเป็นนายร้อยโท ประจำกองพันที่ ๗ กรมทหารปืนใหญ่ที่ ๔ ปราจีนบุรี

๒๓ กรกฎาคม ๒๔๗๑ ถึง ๑ พฤศจิกายน ๒๔๗๑ ลาอุปสมบท ณ วัดชนะสงคราม อำเภอพระนคร จังหวัดกรุงเทพมหานคร ๑๐๐ วัน

๗ กันยายน ๒๔๗๑ ประจำกองพันที่ ๓ กรมทหารปืนใหญ่ที่ ๒ ปราจีนบุรี

๑ เมษายน ๒๔๗๒ ประจำกองพันที่ ๑ กรมทหารปืนใหญ่ที่ ๒ ปราจีนบุรี

๑๑ พฤษภาคม ๒๔๗๔ ได้รับพระราชทานสัญญาบัตร—บรรดาศักดิ์เป็น "ขุนศรฤทธิ์ชิงชัย" ถือศักดินา ๖๐๐

ประวัติรับราชการพลเรือน

เนื่องจากมารดาชรามาก ร.ท.ขุนศรฤทธิ์ชิงชัย ได้โอนจากการรับราชการทหารมารับราชการพลเรือนในตำแหน่งสารวัตรกองปราบปราม กรมสรรพสามิต กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ.๒๔๗๔

พ.ศ.๒๔๗๔—๒๔๘๖ ประจำแผนกกลั่นเบียร์ แผนกไม้ขีดไฟ กองการสามิต

พ.ศ.๒๔๘๗—๒๔๘๘ เป็นหัวหน้าแผนกพัสดุ กองคลัง

พ.ศ.๒๔๘๙—๒๔๙๑ เป็นหัวหน้าแผนกไม้ขีดไฟ กองการสามิต

พ.ศ.๒๔๙๒—๒๔๙๕ เป็นสรรพสามิต จังหวัดหนองคาย

พ.ศ.๒๔๙๖—๒๔๙๗ เป็นสรรพสามิต จังหวัดนนทบุรี

พ.ศ.๒๔๙๘—๒๕๐๐ เป็นสรรพสามิต จังหวัดนครนายก

พ.ศ.๒๕๐๐—๒๕๐๒ เป็นสรรพสามิตเขต ๕

๑ มกราคม ๒๕๐๓ ครบเกษียณอายุ

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

๑ มิถุนายน ๒๔๖๕	ได้รับพระราชทานเสมาทองชั้น ๔
๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๖๘	ได้รับพระราชทานเหรียญบรมราชาภิเษก รัชกาลที่ ๗
๔ เมษายน ๒๔๗๕	ได้รับพระราชทานเหรียญเฉลิมพระนคร ๑๕๐ ปี
๒๐ กันยายน ๒๔๘๒	ได้รับพระราชทานเบญจมาภรณ์มงกุฎสยาม
๒๗ กันยายน ๒๔๘๓	ได้รับพระราชทานเบญจมาภรณ์ช้างเผือก
๕ ธันวาคม ๒๔๘๙	ได้พระราชทานเหรียญจักรพรรดิมาลา
๕ ธันวาคม ๒๔๙๒	ได้รับพระราชทานจตุรถาภรณ์มงกุฎไทย
๕ ธันวาคม ๒๕๐๐	ได้พระราชทานจตุรถาภรณ์ช้างเผือก
๓ เมษายน ๒๔๘๖	ได้ขอเปลี่ยนชื่อ สกุลเป็น "ศรฤทธิ์ชิงชัย"

ร.ท.ขุนศรฤทธิ์ชิงชัย ได้ถึงแก่อนิจกรรมด้วยโรคเยื่อหุ้มปอดอักเสบได้เข้ารับการพยาบาลที่โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า ฯ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๒๔ ถึงแก่กรรมด้วยความสงบ เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๒๔ เวลา ๒๒.๓๐น. รวมเวลาที่ได้รับการรักษาพยาบาล ๗ วัน

ลำดับวงศ์ตระกูล

ของ

ร้อยโท ขุนศรฤทธิ์ชิงชัย (มณี วรรณายน)

พระยาสวรรคโลก—เจ้าเมืองสวรรคโลก ในรัชกาลที่ ๑ พม่ายกกองทัพเข้าตีหัวเมืองภาคเหนือของไทย ถูกพม่าจับตัวไปพร้อมทั้งกวาดต้อนครอบครัวไปทั้งหมด มีบุตรชายชื่อศรีรอดชีวิตอยู่ได้คนเดียว ซึ่งต่อมาได้เข้ารับราชการสนองพระเดชพระคุณ มาถึงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น

พระพิพิธเดชะ (ศรี)

พระพิพิธเดชะ (ศรี)—ได้เคยร่วมกองทัพ ของเจ้าพระยาบดินทร์เดชา (สิงห์) ไปรบกับญวน เมื่อกลับมามีความดีความชอบ ได้รับพระราชทาน คุณลูกจันทร์ (บุตรีพระยานครศรีธรรมราช) เป็นภรรยาพระราชทาน พระพิพิธเดชะ (ศรี) มีบุตรซึ่งเกิดจากคุณลูกจันทร์ คือ

๑. เจ้าจอมเปี่ยม (เบี่ยมน้อย) ในรัชกาล ที่ ๔

๒. นายแสง

๓. จมื่นศรสิทธิราช (เลื่อน)

จมื่นศรสิทธิราช (เลื่อน) มีบุตรธิดา ๕ คน คือ.

๑. พันเอก พระยาอภัยสงคราม (ปลั่ง วรรณายน)

๒. นางเชื้อ คชเสนี

๓. นางละม้าย ทองอุไทย

๔. นางละมุล วัชรีวงศ์

๕. ร้อยโทขุนศรฤทธิ์ชิงชัย (มณี วรรณายน)

คำไว้อาลัย

จาก จอมพลถนอม กิตติขจร

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๓ ผมเป็นนักเรียนนายร้อยอยู่กองร้อยที่ ๔ โรงเรียนนายร้อยชั้นประถม ถนนราชดำเนินนอก ท่านขุนศรฤทธิ์ชิงชัยเป็นนักเรียนนายร้อย อยู่โรงเรียนนายร้อยชั้นมัธยม เชิงสะพานช้างโรงสี (กรมแผนที่ทหารปัจจุบัน) ท่านได้ไปที่โรงเรียนนายร้อย ชั้นประถมเสมอ เพราะบุตรพี่สาวของท่าน คือ คุณพยุง ทองอุไทย เป็นนักเรียนนายร้อยอยู่กองร้อย ที่ ๑ ซึ่งเป็นกองร้อยผู้ใหญ่กว่าผม ผมจึงเคยเห็นท่านแต่ไม่รู้จักกัน ท่านออกรับราชการเป็นนายทหาร พ.ศ. ๒๔๖๕ พร้อมกับคุณสว่าง พันธุมเสน ซึ่งต่อมาได้เป็นพี่เขยของผม เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๘ — ๒๔๖๙ ท่านเข้าเรียนโรงเรียนทหารปืนใหญ่ นายทหารซึ่งเรียนโรงเรียนนี้ไปเรียนวิทยาศาสตร์ที่โรงวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยชั้นประถมด้วย ผมจึงได้เห็นท่านอีก เมื่อผมได้ออกเป็นนายทหารใน พ.ศ. ๒๔๗๓ ได้ไปเป็นผู้บังคับหมวดอยู่กองร้อยเดียวกับคุณพยุง ทองอุไทย หลานชายของท่านที่เชียงใหม่ ซึ่งอยู่ใน

กองพันของพันตรีหลวงจบกระบวนยุทธ (ต่อมาได้เป็นพ่อตาของผม) พ่อตาของผมชอบพอกับครอบครัวของมารดาคุณ-พยุงมาก เมื่อท่านมาอยู่กรุงเทพฯ และซื้อบ้านอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา หน้าวัดเทวราชกุญชร ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๕ ผม ภรรยาและลูกอยู่กับท่านด้วย มารดาของคุณพยุงและท่านขุนศรฤทธิ์ฯ ซึ่งได้โอนมารับราชการกรมสรรพสามิตแล้ว ได้มาเยี่ยมบ่อย ๆ ผมจึงมีโอกาสได้พูดคุยกับท่านขุนศรฤทธิ์ฯ และชอบพออัธยาศัยกันตั้งแต่นั้นมา พบปะที่ไหนท่านก็เข้ามาทักทาย

เมื่อผมเป็นนายกรัฐมนตรีครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๕๐๑ ท่านขุนศรฤทธิ์ฯ ยังรับราชการอยู่ เป็นสรรพสามิตเขต ๕ จังหวัดลำปาง ออกจากราชการเพราะครบเกษียณอายุ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓ ท่านยังไปมาหาสู่ที่บ้านพ่อตาของผมอยู่เสมอ เวลาพบกับผม ท่านก็ยกย่องให้เกียรติโดยมิได้ถือตัวว่าเป็นผู้สูงอายุกว่า ผมจึงเคารพนับถือท่าน

ในการพระราชทานเพลิงศพของท่าน คุณมณีรัตน์ พัฒโร อาจารย์วิทยาลัยครูนครราชสีมา ซึ่งเป็นธิดาคนโต

ของท่าน ได้มาขอให้ผมเขียนคำไว้อาลัยให้ ผมจึงยินดีเขียนด้วยความเต็มใจ เท่าที่ได้รู้จักท่านมา เห็นว่าท่านขุนศรฤทธิ์ฯ เป็นผู้ที่สุภาพเรียบร้อย อารมณ์ดี และมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ราชการ เป็นบิดาที่ดี แม้จะมีบุตรธิดาถึง ๑๑ คน ท่านก็ให้ได้รับการศึกษาอบรมเป็นอย่างดี จนมีอาชีพที่ดีทุกคน ขอให้ความดีที่ท่านได้ทำไว้ และบุญกุศลซึ่งญาติมิตรได้บำเพ็ญให้ จงเป็นพลวปัจจัยให้ดวงวิญญาณของร้อยโทขุนศรฤทธิ์ชิงชัย ประสบความสุขสงบตามปกติวิสัยในสัมปรายภพโน้นเถิด

จอมพล [signature]

ไว้อาลัยแด่ท่านขุนศรฤทธิชิงชัย

ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจที่ได้ทราบว่า ท่านขุนศรฤทธิชิงชัย ได้จากพวกเราไปอย่างไม่มีวันกลับมาอีก เมื่อหันหลังไปมองดูในอดีตแห่งชีวิตของท่านนั้น ท่านได้บำเพ็ญแต่คุณประโยชน์และคุณงามความดีตลอดมา ซึ่งเป็นที่ประจักษ์แก่พวกเรานายทหารรุ่น ๖๕ ทั้งหลายทั้งสิ้น

ในการจากไปของท่านขุนศรฤทธิชิงชัยครั้งนี้ ขอผลบุญที่ท่านสะสมไว้ จงเป็นปัจจัยนำทางให้ดวงวิญญาณของท่านได้ไปสู่สุคติในสัมปรายภพโน้นด้วยเทอญ

พล.ท. เจริญ สุวรรณวิสูตร์

แด่ ร.ท. ขุนศรฤทธิชิงชัย

ท่านผู้นี้เป็นเพื่อนกับข้าพเจ้าและรักใคร่กันมากแต่สมัยเป็นนักเรียนนายร้อย เป็นคนเรียบร้อย และอัธยาศัยใจคอเป็นคนดีทุกอย่าง เมื่อท่านต้องจากไปเช่นนี้และไม่มีเวลาจะกลับมาพบกันอีก ก็ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกสลดใจ แต่เนื่องจากคนเราเกิดมาย่อมมีการ เกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นธรรมดา อนิจจังไม่เที่ยง

ในที่สุดนี้ขอให้ดวงวิญญาณของเพื่อนจงไปสู่สุคติภพเสวยอิฏฐารมย์สมปรารถนาสัมปรายภพทุกประการ

และเพื่อนนายทหารชุด พ.ศ. ๒๔๖๕
ที่ยังมีชีวิตอยู่

รายนามเพื่อนร่วมรุ่นคณะนายทหารสัญญาบัตร รุ่น พ.ศ. ๒๔๖๕ ซึ่งยังมีชีวิตอยู่ สำรวจเมื่อ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๔

๑. พล.ท. เจริญ สุวรรณวิสูตร
๒. พล.ท. หลวงลออภูมิลักษณ์ (ลออ บุนนาค)
๓. พ.อ. ขุนนิมมานกลยุทธ์ (นิ่ม ชโยดม)
๔. พล.ต. หลวงหล้าบรรลือฤทธิ์ (หล้า พรหมสาขา ณ สกลนคร)
๕. พล.จ. ขุนโปร่งปรีชาภูมิ (โปร่ง จุลเจิม)
๖. พ.อ. ขุนศรีสรศาสตร์ (สีหทัต ทวนไชย)
๗. พ.อ. ขุนอาจกำบัง (อาจ สุโขบล)
๘. พล.จ. สาย เชนยะวณิช
๙. พล.ต. ขุนศรีสมิตการ (ชัย ศรีสมิต)
๑๐. น.อ. หลวงล่ำฟ้าเริงรณ (กึง ผลานุสนธิ)
๑๑. พ.ท. ขุนเชษฐชยวรรธ์ (เชษฐ ศิริวัฒนกุล)
๑๒. ร.อ. เปรื่อง มหาควิน

๑๓. พ.ท. ขุนชาติวีระพล (เหรียญ สภานุชาติ)

๑๔. พ.ท. ขุนปิยะรัตน์รณยุทธ์ (เล็ก ปิยะรัตน์)

๑๕. พ.อ. ขุนทะยานราญรอน (ทองคำ วัชโรทยาน)

๑๖. พ.ท. หลวงผวนพิธีรบ (ผวน บุบปผเวช)

๑๗. ร.อ. หม่อมเจ้าลายฉลุทอง ทองใหญ่

๑๘. ร.ท. สวิต ยุวนะวรรธนะ

๑๙. ร.ท. ขุนสินาดเสนีย์ (ระลึก ลางคุลเสน)

๒๐. ร.ท. ขุนทวยหาญหักศึก (ผิว หิรัณยชาตรี)

๒๑. ร.ท. ขุนเทพสรสิทธิ์ (เทพ จารุจินดา)

๒๒. ร.ท. เล็ก มธุระเวช

ระลึกถึงพระคุณของคุณพ่อ

เมื่อลูกเกิดคุณพ่อมียศเป็นร้อยตรี ตำแหน่งผู้บังคับหมวดประจำกรมทหารบกใหญ่ที่ 6 จังหวัดนครสวรรค์ ขณะนั้นกรมทหารยังตั้งอยู่ทางฝั่งตำบลนครสวรรค์ตก พออายุได้ ๓ ขวบ กรมทหารได้ย้ายข้ามฟากแม่น้ำเจ้าพระยามาอยู่ที่เป็นที่ตั้งค่ายจิรประวัติในปัจจุบันนี้ คุณพ่อและนายทหารชุดนั้นจึงนับว่าเป็นพวกแรกที่ได้ข้ามมาบุกเบิกค่ายจิรประวัติที่สร้างใหม่นี้ ณ ที่นี้ได้มีน้องเกิดใหม่อีก ๒ คน ต่อมาปี พ.ศ. ๒๔๗๑ คุณลุง (พ.อ. พระยาอภัยสงคราม) ได้ถึงแก่ อนิจกรรม คุณพ่อจึงได้ขออนุญาตลาอุปสมบทเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่คุณลุงผู้มีอุปการะคุณ หลังจากอุปสมบทแล้วทาง ราชการได้มีคำสั่งย้ายให้ไปประจำกรมทหารบกใหญ่ที่ ๒ จ.ว. ปราจีนบุรี คุณแม่ชุมศรีพร้อมกับลูก ๆ อีก ๓ คน ก็ได้ย้ายติดตามไปอยู่ปราจีนบุรีด้วย คุณพ่อได้ส่งลูก ๒ คนเข้าเรียนที่โรงเรียนค่ายจักรพงษ์ ดงพระราม จำได้ว่าคุณพ่อชอบพาลูก ๆ ไปไหนต่อไหนด้วยเสมอ ๆ หลังจากฝึกทหาร

ตอนเช้าแล้วคุณพ่อก็มักจะอุ้มลูก ๒ คน ขึ้นนั่งบนหลังม้าที่คุณพ่อจูงมา (เข้าใจว่าม้าคงเชื่องมาก) แล้วก็จูงเดินไปเที่ยวรอบ ๆ ครั้นถึงเวลาไปอบรมทหารในตอนกลางคืน คุณพ่อก็มักพาไปด้วย ลูกจึงมักได้ยินได้ฟังคำสั่งสอนอบรมของคุณพ่อไปพร้อม ๆ กับทหารของคุณพ่อด้วย

ต่อมาคุณพ่อได้ส่งลูกเข้ามาอยู่กับญาติสนิทผู้หนึ่งในกรุงเทพฯ ทั้ง ๆ ที่ไม่เต็มใจนัก แต่ด้วยการเสริมกำลังใจของคุณพ่อที่อยากให้ลูกได้ศึกษาเล่าเรียนในกรุงเทพฯ จึงยินยอม และเมื่อเข้ามาอยู่ได้ไม่นานก็ล้มเจ็บลงอย่างหนัก คุณพ่อทราบข่าวได้รีบเดินทางเข้ามารับกลับไป และเคยเล่าให้ฟังว่าที่ลูกป่วยในครั้งนั้นคุณพ่อคิดว่าจะไม่รอด ถึงกับได้ปวารณาตัวไว้ว่าจะไม่ยอมส่งลูกให้ไปอยู่ที่ไหนอีก ในระหว่างที่ป่วยรู้สึกว่าคุณพ่อเป็นห่วงลูกและมีกังวลมาก

อีกครั้งหนึ่งเมื่อลูกเข้ารับราชการแล้วได้ ๑ ปี สงครามโลกครั้งที่ ๒ สิ้นสุดลง ทางราชการก็ได้มีคำสั่งย้ายกลับเข้ากรุงเทพฯ ลูกได้ล้มป่วยลงอย่างกระทันหัน ในสมัยนั้นยารักษาโรคยังหายาก คุณพ่อก็ได้แสวงหายาไทยมาต้มให้กินและเพียรมาดูแลรักษาด้วยความเป็นห่วงจนกระทั่งหายป่วย

แม้ต่อมาเมื่อลูกได้แต่งงานมีบุตรแล้วก็ตามคุณพ่อก็ยังเอาใจใส่ในสุขภาพและทุกข์สุขของลูกอยู่เสมอ

สิ่งที่ลูกได้รับมรดกไว้คือความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกายและจิตใจเพราะลูกเกิดในระหว่างที่คุณพ่อเป็นทหาร จึงทำให้ลูกมีพลังอันสูงส่งรวมทั้งมีสติปัญญาความสามารถ ที่จะต่อสู้กับมรสุม อุปสรรค ทั้ง ปวง ในชีวิต ได้นับว่า คุณ พ่อได้ให้กำเนิด และมี อุปการะ คุณเลี้ยงดู โอบอุ้มให้ลูก ได้มีความเจริญก้าวหน้าในฐานะและหน้าที่ราชการตลอดมา

ก่อนที่คุณพ่อจะถึงแก่อนิจกรรมไม่นานนักลูก ลูกได้มีโอกาสพาคุณพ่อนั่งรถไปเที่ยว คุณพ่อบอกว่าไม่อยากกลับบ้านและอยากให้ลูกพาเที่ยวไปเรื่อย ๆ เหมือนไม่อยากให้ลูกละทิ้งไป ทำให้นึกสังหรณ์ใจอย่างบอกไม่ถูก แล้วก็เป็นความจริงที่คุณพ่อได้มีโอกาสไปกับลูกเป็นครั้งสุดท้ายในชีวิต

ในตอนกลางเดือนมกราคม ๒๕๒๔ เป็นระยะที่อากาศหนาวจัดมาก ลูกอยู่ที่นครราชสีมา มีความคิดแวบขึ้นมาว่าอากาศหนาวอย่างนี้ เมื่อปีก่อนคุณพ่อของเพื่อนคนหนึ่งได้ล้มเจ็บลงทั้ง ๆ ที่ยังแข็งแรงมาก และถึงแก่อนิจกรรมภายในไม่กี่วัน จึงทำให้รู้สึกเป็นห่วงคนชราทุก ๆ คน แล้วความ

คิดนั้นก็มาหยุดลงที่ตรงคุณพ่อ แต่เมื่อหวนคิดถึงว่าคุณพ่อมีคนดูแลใกล้ชิดอย่างดีแล้วคงจะไม่เป็นอะไรได้ง่าย ๆ ครั้นต่อมาอีกประมาณ ๓-๔ วัน ลูกได้มีธุระเข้าไปตลาดในเมืองกลับตอนใกล้ค่ำ เป็นเวลาโพล้เพล้ ขณะที่รถเมล์ผ่านมาถึงสี่แยกหัวมุมโรงเรียนศิริวิทยากร ได้มองเห็นคนยืนอยู่ที่ป้ายรถเมล์หัวมุมอยู่ในความมืดสลัว ๆ ลูกต้องตกใจสุดขีด เพราะคนที่ยืนอยู่นั้นเหมือนคุณพ่อราวกับคนคนเดียวกัน เกือบจะขอให้รถหยุดเพื่อวิ่งลงไปดู พอดีกับรถวิ่งเลยไปอย่างเร็วไม่หยุดที่ป้ายเพราะไม่มีคนลง เหลียวหลังมองดูจนภาพนั้นลับตา เหตุการณ์นี้ทำให้ลูกกระวนกระวายใจ ไม่สบายใจอยู่ตลอดเวลา ต่อมาไม่กี่วันก็ได้รับโทรเลขว่าคุณพ่อป่วยมาก ลูกรีบเดินทางมาเยี่ยมคุณพ่อที่โรงพยาบาล คุณพ่อยังพูดคุยกับลูกได้สนุกสนานเหมือนปกติ ทำให้คิดว่าคุณพ่อคงไม่เป็นอะไรมากนัก จึงได้เดินทางกลับนครราชสีมา แต่ครั้นแล้วก็ได้รับโทรเลขตามหลังไปว่าคุณพ่อได้ถึงแก่กรรมเสียแล้ว ลูกตกใจมากจนทำอะไรไม่ถูก รีบเดินทางกลับมากรุงเทพ ฯ อีกครั้งหนึ่ง

คุณพ่อจากไปอย่างสงบ มิได้ทนทุกข์ทรมานต่อการเจ็บป่วยนานวัน ทำให้เชื่อว่าเป็นเพราะบุญบารมีที่คุณพ่อได้บำเพ็ญวิปัสสนากัมมัฏฐานอยู่เป็นนิจสิน ลางสังหรณ์ที่ปรากฏแก่ลูกเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าคุณพ่อสามารถแยกจิตวิญญาณไปปรากฏให้ลูกเห็นก่อนที่จะถึงอนิจกรรม

ตลอดเวลาที่คุณพ่อมีชีวิตอยู่ คุณพ่อมีแต่ให้โดยที่ไม่คิดหวังสิ่งตอบแทนจากลูกเลย คุณพ่อยังมีเลือดของความเป็นทหารอยู่ แม้ในระหว่างเจ็บป่วยคุณพ่อก็ยังพยายามช่วยตัวเองอยู่ตลอดเวลา ไม่แสดงให้เห็นว่าเจ็บป่วยมากนักทำให้ลูกคาดไม่ถึงว่าคุณพ่อจะจากไปอย่างรวดเร็ว ความตายเป็นสิ่งที่ไม่มีใครหลีกเลี่ยงได้ ชีวิตมนุษย์และทุกสิ่งทุกอย่างในโลกย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามวัฏฏจักร แต่ลูกก็ยังปลงไม่ตก และไม่สามารถที่จะระงับจิตใจมิให้โศรกเศร้าเสียใจอาลัยคุณพ่อได้

ตลอดชีวิตอันยืนยาวของคุณพ่อถึง ๘๒ ปี คุณพ่อได้สร้างบุญกุศลและไม่ทำบาป ได้ทนุบำรุงเลี้ยงดูลูก ๆ ให้เจริญเติบโต ประสบความสุข ความสำเร็จ มีตำแหน่งหน้าที่ราชการเป็นหลักฐานมั่นคง ยั่งยืนอยู่ด้วยดีจนตราบ

เท่าทุกวันนี้ ย่อมเป็นกุศลผลบุญที่คุณพ่อได้สะสมไว้ รวมทั้งบุญกุศลที่คุณแม่ ลูก ๆ และญาติพี่น้องทุกคนได้บำเพ็ญให้คุณพ่อ ขอจงเป็นพลวปัจจัยส่งให้ดวงวิญญาณของคุณพ่อไปสู่สุคติทิพยสถานในสัมปรายภพตราบชั่วนิจนิรันดร์

จาก มณีรัตน์ พัฒโร

ลูกคนแรกของคุณพ่อ

แด่คุณพ่อผู้มีพระคุณของลูก

แม้คุณพ่อจะชราภาพ สมควรแก่อายุขัย ที่จะต้องจากพวกเราไปตามกฎธรรมดาโลก แต่ลูก ๆ ทุกคนก็ยังไม่อยากให้คุณพ่อจากไป คุณพ่อจากลูก ๆ ไปด้วยอาการอันสงบ และสิ่งที่ฝังใจลูกอยู่ทุกวินาทีก็คือ คุณพ่อได้ส่งให้ลูกได้ศึกษาเล่าเรียนจนสำเร็จการศึกษาทุกคน ได้สั่งสอนลูกให้มีความมานะอดทน มีความซื่อสัตย์สุจริต ให้ประพฤติแต่สิ่งที่ดีงาม ให้รู้จักรักษาสุขภาพอนามัยของตนเอง คุณพ่อดีใจมากทุกครั้งที่ได้ทราบข่าวความสุข ความสำเร็จและความเจริญก้าวหน้าของลูก ๆ ทุกคนและดีใจที่ได้เห็นลูก ๆ หลาน ๆ ไปเยี่ยม คุณพ่อแสดงความรักและเป็นห่วงลูกหลานทุกคนในระยะหลังนี้บ้านเมืองมีความเปลี่ยนแปลงไปมากมีถนนหนทางบ้านเรือน ตึกรามมากมายจนไม่สามารถจะจำได้ ความลำบากในการเดินทางทำให้คุณพ่อไม่ใคร่ได้ไปไหน จึงอยู่บ้าน และฝึกจิตให้สงบ ในเรื่องของการทำวิปัสสนากรรมฐาน

อยู่เป็นประจำ จนกระทั่งวาระสุดท้ายที่คุณพ่อจะถึงอนิจกรรม
จึงอยู่ในอาการจิตสงบ และรู้ตัวอยู่ตลอดเวลา

บัดนี้ลูกทุกคนได้หมดโอกาสที่จะสนองพระคุณคุณพ่อ แล้วคงได้แต่ประกอบการบุญกุศลอุทิศส่วนกุศลไปให้คุณพ่อ ตามคตินิยม ขอให้บุญกุศลที่ลูก ๆ และ หลาน ๆ ทุกคนได้บำเพ็ญแล้วนี้ จงเป็นพลวปัจจัยให้วิญญาณของคุณพ่อไปสู่ความสุขสงบในสัมปรายภพเทอญ

จากแม่ของลูกและลูก ๆ ทุกคน

คำไว้อาลัยของอ๊อด

"เหตุใด ๆ อันจะเกิดขึ้นก็ดี จะให้ผลพิบัติก็ดี ไม่มีใครจะอาจป้องกันได้ แม้ทั้งบุคคลผู้ต้องประสบ หรือใกล้จะต้องประสบเหตุนั้น จะได้ระมัดระวังตามสมควรอันพึงคาดหมายได้จากบุคคลนั้น ในฐานะเช่นนั้น"

ความข้อนี้ย่อมหมายถึงเหตุสุดวิสัยเป็นแน่แท้

คุณพ่อได้จากอ๊อดไปแล้ว ทั้งที่อ๊อดคิดอยู่เสมอว่า มิวันใดก็วันหนึ่ง คุณพ่อจะต้องจากไปตามอายุขัย เมื่อวันที่คุณพ่อจากไป ความรู้สึกของอ๊อดแทบจะไม่มีเอาเลย มึนงงคิดไม่ถึงว่าจะรวดเร็วเช่นนี้ คุณพ่อจากไปด้วยอาการสงบไม่ทุรนทุรายเหมือนนอนหลับธรรมดา การจากไปของคุณพ่อเป็นเหตุสุดวิสัยที่อ๊อดไม่สามารถจะให้ความช่วยเหลือใดๆได้

ต้นตระกูลของคุณพ่อส่วนใหญ่มีทายาทสืบสกุลเป็นจำนวนน้อยมาก บางคนไม่มีทายาทสืบสกุล คุณพ่อจึงมีความตั้งใจที่จะผลิตทายาทสืบสกุลแทนต้นตระกูลของคุณพ่อ

ความตั้งใจของคุณพ่อไม่ผิดหวัง คุณพ่อมีทายาทสืบสกุลเป็นจำนวนหลายคน คุณพ่อมีความรักมอบให้กับลูกทุก ๆ คน คุณพ่อจะจำวัน เดือน ปีเกิดของลูก ๆ ได้หมด คุณพ่อพูดเสมอว่ามีลูกมาก ๆ นี่ดีนะ คุณพ่อภาคภูมิใจที่ลูกของคุณพ่อส่วนใหญ่ได้จบการศึกษามีครอบครัวเป็นหลักฐาน ทำราชการรับใช้ประเทศชาติ คุณพ่อจะสั่งสอนลูก ๆ ให้มีความซื่อสัตย์ สุจริต กตัญญู ประพฤติตัวให้ดี บำเพ็ญตนเป็นผู้ให้เท่านั้น เมื่อสมัยคุณพ่อเป็นหนุ่ม คุณพ่อชอบจดตำรายาไทยไว้หลายขนาน ยาไทยขนานที่อ๊อดจำได้คือ ยาแก้ไอซึ่งประกอบด้วยผลมะเกลือเท่าอายุคนป่วย ตำคั้นเอาแต่น้ำกวนกับน้ำผึ้งให้เข้ากันดีจิบรับประทาน เมื่อสมัยที่คุณพ่อรุ่งเรืองมีอำนาจวาสนา มียศฐาบรรดาศักดิ์เชิดชู คุณพ่อก็อ่อนน้อม น่าชม ไม่ข่มใคร หาผู้ใดเสมอเหมือนยาก หากเปลี่ยนตัวตายได้อ๊อดจะตายแทน

คุณพ่อเป็นคนเข้าถึง "อุดมการ" คือบำเพ็ญตนในหน้าที่ เป็นผู้ให้ไม่มีการทวงคืน มีทั้งโอบอุ้ม และโอบอ้อมอารีต่อญาติมิตรสหายทั้งไกลและใกล้เสมอต้นเสมอปลาย เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของสกลศรฤทธิ์ชิงชัย ฉะนั้นด้วยอำนาจ

คุณความดีที่คุณพ่อได้บำเพ็ญมาจึงเป็นอมตะไม่ตาย เป็นแก้วดวงดีเด่นประทับใจของสกุล "ศรฤทธิ์ชิงชัย" ต่อไปอีกนาน

ด้วยกุศลผลบุญราศีที่คุณพ่อได้ประกอบไว้ล้วนเป็นกรรมดี จงเป็นอิฏฐิบุญมนูญผลดลบันดาลให้วิญญาณของคุณพ่อ จงประสพสมบัติทิพย์ในสัมปรายภพนั้นเทอญ

จากอ๊อด

แด่คุณพ่อ

นิตไม่ค่อยได้มาเยี่ยมคุณพ่อบ่อยนัก เนื่องจากนิตอยู่ต่างจังหวัด นิตมีภาระกิจที่ต้องปฏิบัติมาก นิตระลึกถึงคุณพ่ออยู่เสมอ นิตภูมิใจในตัวคุณพ่อที่ส่งเสริมให้นิตมีมานะพากเพียรจนสำเร็จการศึกษา

หากคุณพ่อสถิตณทิพยสถานวิมานใด ขอได้โปรดรับทราบเถิดว่า นิตได้ปฏิบัติตามคำอบรมสั่งสอนของคุณพ่อเสมอมาคือ มีความสัตย์ สุจริต กตัญญู ประพฤติตัวให้ดี บำเพ็ญตนเป็นผู้ให้เท่านั้น นิตขอให้คุณพ่อประสบสุขในสุคติยิ่ง ๆ ขึ้นไปเทอญ

จากวินิต

รำลึกถึงคุณพ่อ ของเปี๊ยกขาว

คุณพ่อสุดที่รักเคารพยิ่งของลูก

ในที่สุดวาระสุดท้ายของคุณพ่อก็มาถึง ด้วยการเดินทางสู่แดนแหล่งสุดท้าย ที่มนุษย์ทุกคนต้องไปด้วยการสลัดวิญญาณแยกออกจากร่าง ฝากร่างไว้กับธรณี ให้ธรณีทำหน้าที่กัดกร่อนร่างให้เป็นผุยผง ซึ่งวันหนึ่งข้างหน้าลูกก็ต้องมีสภาพดุจคุณพ่อในขณะนี้เหมือนกัน

ตลอดชีวิตในราชการของคุณพ่อตั้งแต่เริ่มแรกจนปลดเกษียณ มือของคุณพ่อสะอาดหมดจด มิเคยฉ้อราษฎร์บังหลวง และมิเคยสร้างประวัติด่างพร้อยให้แก่สกุล ชอบสนุกสนานเฮฮา ร้องรำทำเพลง สร้างความหรรษาให้กับมิตรสหาย และครอบครัวเป็นเนืองนิจ แต่งเพลง สรรถ้อยคำขำขันแปลก ๆ อย่างไม่ซ้ำแบบใคร มีอารมณ์ขันเสมอ ยามได้ยินเสียงเพลงในจังหวะเร้าใจ เลือดทหารเก่าจะเกิดขึ้นแทบทุกครั้ง คุณพ่อจะปรบมือซอยเท้าฉับ ๆ ตามจังหวะเพลง เช่นเพลงสยามานุสติ มาร์ชกองทัพบก เป็นต้น

ในด้านสุขภาพตั้งแต่ลูกจำความได้ คุณพ่อไม่เคยล้มหมอนนอนเสื่อเลย ไม่เคยเห็นแม้แต่จะเข้าโรงพยาบาล ปราศจากโรคภัยใดๆทั้งสิ้น สุขภาพดีแข็งแรง ช่วยตัวเองแทบทุกอย่างจนถึงวาระสุดท้าย กางมุ้ง ปูที่นอน เอาผึ่งแดดทั้งเก็บด้วยตัวเอง เมื่อทานอาหารเสร็จก็ชำระล้างภาชนะด้วยตนเอง ใครจะช่วยก็ไม่ค่อยยอมให้ช่วย พร้อมกล่าวว่า "พ่อทำเอง ๆ หรือตาทำเองๆ" เป็นต้น

คุณพ่อมักพูดอยู่เสมอว่า "พ่อจะอยู่อีกต่อไม่นานแล้ว ใกล้เวลาเข้ามาทุกทีแล้ว" เมื่อคุณพ่อเริ่มมีอาการอ่อนเพลีย ลุกขึ้นเดินเหิน ทรงตัวไม่ค่อยอยู่ดังปกติ จึงนำส่งโรงพยาบาลด้วยการดูแลจากครอบครัว อยู่โรงพยาบาลได้หนึ่งสัปดาห์ก็กลับบ้าน และสิ้นบุญในวันกลับบ้านนั้นเอง เมื่อ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๔ เวลา ๒๒ นาฬิกาเกือบจะครึ่ง ลูกเฝ้าพยาบาลดูแลคุณพ่อ ตั้งแต่แรกจนถึงวินาทีสุดท้ายที่คุณพ่อสิ้นลมปราณ เริ่มป่วยลูกก็เข้าไปนอนดูแลพ่อในมุ้ง ก่อนสิ้นลมพ่อคงจะรู้ตัวมือของพ่อไขว่คว้าเข้าจับมือลูกพร้อมกล่าวว่า "เข้ามาใกล้ ๆ ให้พ่ออุ่นใจหน่อย" นั่นเป็นคำกล่าวครั้งสุดท้ายของคุณพ่อ เมื่อคุณพ่อไขว่คว้ามือพ่อเข้า

หามือลูก ลูกยื่นมือให้พ่อ คุณพ่อกระชับกำมือลูกไว้ ลูกช่างเสนอบอุ่นไปหั้งร่าง แต่รู้สึกวิเวกวังเวง เสียงสะท้านเย็นแปลบเข้าไปถึงขั้วหัวใจ

คุณพ่อลาจากลูก ๆ ญาติมิตร จากโลกนี้ไปแล้ว ลูกขออธิษฐานให้ดวงวิญญาณของคุณพ่อที่เคารพรักยิ่ง จงเดินทางไปสู่สถานทิพยวิมาน อันสราญสุขสงบเทอญ

ด้วยความรักอาลัยยิ่ง

จากลูกคนสุดท้ายของคุณพ่อ

เปี๊ยกขาว

สมบูรณ์ ศรฤทธิ์ชิงชัย

พฤหัสบดีที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๒๔

แด่ คุณตา

ติ๊กได้บวชเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้คุณตา เนื่องในงานงานพระราชทานเพลิงศพครั้งนี้ เพราะระลึกถึงพระคุณของคุณตาที่ได้อุปการะเลี้ยงดูคุณแม่มา ตลอดจนเมื่อคุณแม่มีหลาน ๆ คุณตาก็ยังเอาใจใส่เยี่ยมเยียนดูแลทุกข์สุขของหลาน ๆ ตลอดมา คุณแม่เล่าว่าวันที่ติ๊กโกนผมไฟ คุณตาเป็นคนอุ้มติ๊กไปให้ท่านอาจารย์บุญมา วัดเขากระโดง จ.ว. บุรีรัมย์ เพื่อให้ท่านโกนผมไฟให้ คุณตาเป็นห่วงเป็นใยลูก ๆ หลาน ๆ ทุกคนอยู่เสมอ หลาน ๆ ยังไม่ทันจะได้รับใช้คุณตาเพื่อตอบแทนพระคุณของคุณตา คุณตาก็มาจากไปเสียก่อน จึงขออำนาจแห่งบุญกุศลที่คุณตาได้บำเพ็ญตลอดมาในภพนี้ รวมทั้งที่ติ๊กได้บวชอุทิศส่วนกุศลให้คุณตาและอานิสงส์ ที่ คุณยาย คุณพ่อ คุณแม่ บรรดาญาติพี่น้องและหลาน ๆ ได้ร่วมกันบำเพ็ญเพื่ออุทิศให้แก่คุณตาเมื่อถึง

แก่อนิจจกรรมไปแล้ว และที่จะบำเพ็ญต่อไป จงเป็นผลานิสงส์ ส่งเสริมให้ดวงวิญญาณของคุณตา จงสถิตสถาพร ณ ทิพยวิมาน เสวยสุขสงบชั่วนิจนิรันดร

จาก สุธีรพงศ์ พัฒโร
และหลานทุก ๆ คน

คำนำ

ในการพิมพ์หนังสืออนุสรณ์ งานพระราชทานเพลิงศพของคุณพ่อในครั้งนี้ ข้าพเจ้าได้นำเรื่องจิตตานุภาพและวิญญาณ ของคุณ ท. เลียงพิบูลย์ และเรื่องวิธีวิปัสสนากัมมัฏฐานขั้นต้น จากหนังสือของท่านอาจารย์พระภิกษุนิกรธมฺมวาที มาพิมพ์ลงไว้ในตอนต้น เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องที่คุณพ่อสนใจมาก และคุณพ่อได้ปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานมาตลอดจนถึงอนิจกรรม

ลำดับต่อไปเป็นเรื่องประวัติการศึกษา การรับราชการ คำขวัญ และบทความต่าง ๆ ของคณะนายทหารสัญญาบัตรรุ่น ๒๔๖๕ ซึ่งข้าพเจ้าได้คัดลอกมาจากหนังสือเสนานุสรณีย์ในวาระฉลองครบ ๓๐ ปี ของนายทหารสัญญาบัตร รุ่น ๒๔๖๕ มาพิมพ์ลงไว้ เพราะเห็นว่าบรรดาคำขวัญ และบทความต่าง ๆ ที่คณะนายทหารชุด ๒๔๖๕ ท่านได้เขียนไว้นั้น แม้จะเป็นเวลาล่วงเลยมานานแล้วก็ตาม แต่ก็ยังมี

คุณค่ามหาศาล และทันสมัยอยู่เสมอทั้งในด้านวิชาความรู้และในด้านคุณธรรม

ในการเรียบเรียงหนังสืออนุสรณ์ ของคุณพ่อครั้งนี้ ข้าพเจ้าได้รับความเอื้อเฟื้อจากคุณ หลวงวิจารณ์ราชสฤชณุ์ (ทองอยู่ ทองอุไทย) คุณ ท. เลียงพิบูลย์ ร.ท. ขุนทวยหาญหักศึก (ผิว หิรัณยชาตรี) คุณเล็ก และคุณจารุวรรณ เมณฑกา จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

มณีรัตน์ พัฒโร
วิทยาลัยครู นครราชสีมา

สารบาญ

ชุดกฎแห่งกรรม

สารบาญ

เรื่อง **หน้า**

อนุโมทนา

อาจารย์ มณีรัตน์ พัฒโร แห่งวิทยาลัยครูนครราชสีมา ผู้สนใจในกฎแห่งกรรม มีความประสงค์จะขอพิมพ์หนังสือชุดกฎแห่งกรรมบางเรื่อง เพื่อแจกในงานพระราชทานเพลิงศพ ร้อยโท ขุนศรฤทธิ์ชิงชัย (มณี วรรณายน) ณ ฌาปนสถานกองทัพบก วัดโสมนัสวรวิหาร เพื่อเป็นอนุสรณ์

ข้าพเจ้าอนุญาตให้จัดพิมพ์ได้ตามความประสงค์ และขอขอบคุณท่านเจ้าภาพได้ให้ความสนใจ และให้เกียรติในหนังสือชุด "กฎแห่งกรรม" พิมพ์เพื่อแจกแก่ผู้สนใจมากขึ้น

หากบุญใด กุศลใด เกิดขึ้นจากหนังสือชุดนี้ ขอให้บุญกุศลนั้นจงดลบันดาลให้วิญญาณของ ร้อยโทขุนศรฤทธิ์ชิงชัย ไปสู่สุคติตามความปรารถนาของท่านเจ้าภาพ ทุกประการเทอญ

ท. เลียงพิบูลย์

๔๕๒ ถนนเพชรบุรี กรุงเทพมหานคร

ชีวิตนี้เหมือนกำลังฝัน

เรียบเรียงโดย ท. เลียงพิบูลย์

คืนหนึ่งในยามดึก ข้าพเจ้าใช้เวลานั่งเขียนหนังสืออยู่ที่โต๊ะในห้องนอนคนเดียวอย่างเพลิดเพลิน ไม่สนใจในเรื่องอื่น เมื่อเขียนจบเรื่องหนึ่งแล้วก็หันไปมองดูนาฬิกาที่แขวนอยู่ข้างฝา จึงรู้ว่าเวลาผ่านเข้าวันใหม่ไปแล้ว

คืนนั้นความรู้สึกผิดแผกแตกต่างกับคืนธรรมดา มีจิตแจ่มใสสดชื่น ความนึกคิดปลอดโปร่งหูตาสว่างเข้มแข็งไม่ง่วงนอน นึกเรื่องครั้งอดีตมาสู่ความทรงจำได้แม่นยำ ซึ่งเวลาปกติความจำกำลังจะเลือนลางไป จะนึกย้อนหลังต้องใช้ความทบทวน กว่าจะนึกออกก็เสียเวลา บางเรื่องก็นึกไม่ออก เห็นจะเป็นเพราะวัยที่สังขารกำลังจะเสื่อมโทรมลง ทำให้หลงลืม แต่คืนนั้นทำให้ตัวเองก็แปลกใจ จำเรื่องเก่า ๆ ครั้งอดีตได้เหมือนเหตุการณ์เพิ่งจะผ่านไป เห็นจะประกอบกับยามดึกเงียบสงัด

ปราศจากเสียงรบกวนใด ๆ ผิดกับเวลาหัวค่ำมีเสียงจอแจ บ้านใกล้เคียงเปิดวิทยุและโทรทัศน์ฟังข่าวฟังเพลง ฯลฯ พอตกดึกเสียงก็ค่อย ๆ หายไปจนเงียบสงัดตลอดทั่วทั้งซอย

ข้าพเจ้าได้ใช้ความเงียบสงบนึกย้อนหลังกลับไปคิดถึงเรื่องเมื่อครั้งในอดีตซึ่งเคยเขียนไว้ในเรื่อง ครั้งหนึ่งในชีวิต เป็นครั้งแรกที่ข้าพเจ้ารู้คุณค่าของพระ-พุทธศาสนา ได้ช่วยให้ข้าพเจ้ามีชีวิตอยู่ในโลกมนุษย์ตลอดมา จึงได้มีโอกาสเขียนหนังสือชุด "กฎแห่ง-กรรม" มาถึงปัจจุบันนี้เป็นเวลา ๒๓ ปี

ครั้งนั้นเป็นการป่วยไข้ครั้งยิ่งใหญ่ที่สุดในชีวิต การป่วยเข้าไปนอนในโรงพยาบาลแรมเดือนเช่นนี้ย่อมไม่มีใครชอบ นอกจากนั้นยังไม่มีแรงกระดุกกระดิกพลิกตัวไม่ไหว จะพลิกตัวแต่ละครั้งก็ต้องมีพนักงานและพยาบาลเข้าช่วย ธรรมดาก็ได้แต่นอนทำตาปริบ ๆ ทั้งหมอก็ห้ามไม่ให้คนที่มาเยี่ยม พูด ถาม ตอบ ผู้ที่มาเยี่ยมก็ได้แต่มองดูกัน นอกจากพยาบาลไม่อยู่ในห้อง

ก็แอบพูดถามกันได้ ในเวลานั้นญาติพี่น้อง เพื่อนฝูงทุกคนที่ไปเยี่ยมเมื่อเห็นสังขารของข้าพเจ้านอนนิ่งอยู่บนเตียงคนไข้แล้วเศร้าใจ อาการหนัก เห็นจะหายยาก ต่างก็สงสารลงความเห็นว่าจอดแน่

ตามปกติเมื่อมนุษย์เกิดมาได้รู้จักคำว่าตาย เพราะหมดลมไม่หายใจ ไม่ว่าเด็ก ไม่ว่าหนุ่มสาวหรือคนเฒ่าคนแก่ส่วนมากมักจะกลัวคำว่าตายด้วยกัน หายากนักที่ไม่กลัวตาย เพียงแต่รู้ว่าตนเป็นโรคร้ายแรงหมดทางรักษาจะต้องตายแน่ก็หมดแรงขาดกำลังใจขาดสติ ไข้น้อยก็เป็นไข้มาก ใจผ่อขวัญบินแล้วตายลงง่าย ๆ เพราะจิตใจอ่อนแอ ไม่เขมแข็งก็ตายเพราะหัวใจหยุด ตายเพราะกลัวสุดขีด

แม้ข้าพเจ้าเมื่อแรก ๆ ป่วยก็มีความรู้สึกไม่อยากตายอยู่บ้างแต่ไม่กลัว นอนคิดพิจารณาเพราะมีเวลาว่างมาก พระท่านว่าสังขารเป็นของไม่เที่ยงแท้ย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามผลกรรมตามสนอง ความตายเป็นเรื่องธรรมชาติไม่มีใครหนีพ้นความตายไปได้ กลัวก็ตาย

ไม่กลัวก็ตาย เราจะต้องไปกลัวทำไม ตายช้าตายเร็วก็ต้องตายเหมือนกัน เราก็ต้องกล้าสู้กับความเป็นจริงของธรรมชาติ เมื่อเราไม่กลัวตาย เราก็ไม่มีอะไรต้องกลัวอีก จิตใจก็สงบเกิดความเข้มแข็งห้าวหาญ แม้ร่างกายภายนอกจะมีสภาพที่หมดหวังก็ดี แต่ภายในจิตใจเข้ม-แข็งอดทนไม่ย่อท้อใช้พลังใจต่อสู้จนถึงที่สุด พลังใดจะแรงเท่าพลังใจมนุษย์ไม่มี

ข้าพเจ้าได้ใช้เวลาที่นอนป่วยศึกษาหลักสัจจ-ธรรมในทางพุทธศาสนาทางจิตใจ ไม่ยอมคิดอย่างอื่นไม่ปล่อยให้เวลาผ่าน ไม่ยอมให้จิตใจคิดฟุ้งซ่านกังวลเดือดร้อนไปโดยเปล่าประโยชน์ คนเราส่วนมากเมื่อยามป่วยไข้ได้ทุกข์ยากลำบากก็มักจะคิดถึงพระเป็นที่พึ่งทางใจ ขอพลังส่งเสริมให้มีจิตใจเข้มแข็ง เพื่อต่อสู้กับความอ่อนแอ ขับไล่ความกลัวทุกอย่าง สำหรับข้าพเจ้านั้นตามปกติก็เป็นชาวพุทธแต่ชื่อผู้หนึ่ง ถ้าไม่ป่วยไม่เจ็บเดือดร้อนก็ไม่ได้นึกถึงพระ การที่มานอนบนเตียงในห้องคนป่วยของโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์แรมเดือน

ทำให้ข้าพเจ้าต้องนึกถึงตัวเองรำพึงออกมาว่า "นี่หรือตัวเรา ไม่นึกว่าจะมานอนป่วยอยู่ในโรงพยาบาลนานเช่นนี้เลย" ทำให้นึกถึงพระทางใจ นึกถึงพระแล้วทำให้อบอุ่นใจไม่ว้าเหว่ แม้ว่าข้าพเจ้าจะลุกนั่งยืนเดินยังไม่ปกติ แต่ข้าพเจ้ารู้สึกเฉย ๆ เพราะจิตหันไปทางพระ ความรู้สึกนึกคิดสามารถฝึกจิตใจไม่ให้คิดฟุ้งซ่าน กลับสงบปกติตลอดเวลา พอจะมีสติคิดหาเหตุผลในหลักพระพุทธศาสนาให้สามารถกล่อมเกลาจิตใจเพิ่มความกล้าหาญเข้มแข็งเพื่อต่อสู้กับชีวิตและโรคภัยไข้เจ็บต่อไป

มีหลายท่านที่สนใจอ่านหนังสือ "กฎแห่งกรรม" *บางท่านที่ยังไม่รู้ก็คงอยากรู้ว่าทำไมข้าพเจ้าจึงป่วยหนักเร็วถึงขนาดเพียงสองวันก็ลุกไม่ขึ้น*

ขอเรียนให้ท่านทราบว่า ในความรู้สึกส่วนตัวของข้าพเจ้าเกิดจากหลังออกพรรษาแล้ว ในปีนั้นข้าพเจ้าก็เริ่มดื่มเหล้ามากกว่าวันธรรมดา เพราะงดดื่มในพรรษาสามเดือน ทำให้อยากดื่มมากขึ้น ผ่านไปได้ไม่กี่วันข้าพเจ้าก็ป่วยขึ้นมาอาการหนักทันที รู้สึกปวด

เมื่อยไปหมดทั้งตัว หายใจไม่สะดวกรู้สึกเจ็บปวดที่หัวใจ เหนื่อยหอบกินอะไรไม่ได้ แม่ได้ไปเชิญหมอแผนโบราณมารักษา แต่การป่วยก็ยิ่งทรุดหนักลง นอนไม่หลับ นั่งหอบเพราะหายใจไม่สะดวก

นายแพทย์ประวัติ ตันสุรัต ผู้เป็นเพื่อน (ปัจจุบันอยู่ในซอยสวัสดี ๒) ทราบข่าวข้าพเจ้าป่วยก็รีบมาช่วยรักษา นายแพทย์ประวัติ ฯ ประจำอยู่โรงพยาบาลกลาง แต่เวลานั้นที่โรงพยาบาลกลางมีคนไข้ที่เกี่ยวกับการผ่าตัดและเกี่ยวกับยิงแทงฟันตีกันมากมาย หมอมีงานเหลือมือ เพราะทางต่างจังหวัดได้ส่งมารักษาที่โรงพยาบาลกลางแห่งเดียว ข้าพเจ้าเกรงใจไม่อยากให้หมอเป็นห่วงต้องกังวลหาเวลามาดูแลข้าพเจ้าซึ่งมีอาการไข้หนัก และทั้งหมอก็ยังห่วงงานทางโรงพยาบาลกลาง

ข้าพเจ้าจึงขอร้องให้เพื่อนที่มาเยี่ยมไปเชิญ นายแพทย์หลวงประกิตเวชศักดิ์ เวลานั้นท่านเป็นนายแพทย์อยู่ประจำที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เมื่อท่านทราบข่าวท่านก็รีบขับรถโอเปิ้ลส่วนตัวมาที่บ้านทันที

เมื่อขึ้นไปตรวจอาการป่วย ซึ่งข้าพเจ้านอนป่วยอยู่ชั้นบนแล้ว ท่านก็แสดงสีหน้าวิตกไม่สบายใจ แล้วท่านก็รีบกลับไปสั่งรถคนไข้ของโรงพยาบาลจุฬา ฯ และห้ามไม่ให้เคลื่อนย้ายข้าพเจ้าเป็นอันขาดจนกว่าพนักงานมาจากโรงพยาบาลจะมาจัดการตามวิธี

คุณหลวงประกิตเวชศักดิ์ เป็นผู้ที่ข้าพเจ้าเคารพอันสูงยิ่งผู้หนึ่ง ท่านมีส่วนชุบชีวิตให้ข้าพเจ้ามีอายุยืนยาวอยู่ต่อมาถึงในปัจจุบันนี้ ในชีวิตนี้ข้าพเจ้าไม่สามารถจะลืมท่านได้ เพราะท่านมีจิตใจเมตตากรุณา แม้ในปัจจุบันนี้อายุท่านเลยแปดสิบไปแล้วแต่ร่างกายของท่านยังแข็งแรง เห็นจะเป็นเมตตากรุณาบารมีจึงทำให้ท่านแข็งแรงผิดกว่าผู้สูงอายุทั้งหลาย ปัจจุบันนี้แทบทุกครั้งที่ข้าพเจ้าไปเคารพท่านที่บ้าน ซึ่งอยู่ที่ถนนสุขุมวิท พระ-โขนง ก็เห็นคนไข้นั่งรอคิวคอยให้ท่านรักษา คนไข้ได้ฝากความหวังไว้กับท่านด้วยความอบอุ่นใจ ข้าพเจ้าอดที่จะปลาบปลื้มในเมตตาธรรมของท่านไม่ได้ ท่านเกิดมาเพื่อทำประโยชน์แก่สังคม ในยุคปัจจุบันนี้ข้าพเจ้าคิดว่าอย่างคุณหลวง ฯ นี้หาได้ยาก

ท่านคงอยากทราบว่าการป่วยครั้งนั้นทางแพทย์แผนปัจจุบันเขาเรียกว่าเป็นโรคอะไร เพียงระยะป่วยไม่กี่วันรูปร่างก็ผิดแผกเปลี่ยนไปเป็นคนละคน

ทางแพทย์เขาว่าเป็นโรคหัวใจอย่างร้ายแรง มันเป็นอาการของโรคที่น่ากลัวทั้งนั้น ขอย้อนกล่าวในครั้งนั้น เมื่อถึงโรงพยาบาลคุณหลวง ฯ ได้จัดห้องชั้น ๑ เตรียมไว้แล้ว เมื่อได้เข้าไปนอนคุณหลวง ฯ ก็สั่งให้น้ำเกลือและให้เลือดสด ๆ ทันที เวลานั้นทางโรงพยาบาลมีคนเสนอขายเลือดตัวเองให้โรงพยาบาลมีเลือดหลายกรุ๊ป แล้วหมอก็สั่งให้ฉีดยาหนึ่งเข็มทุก ๆ ระยะสองชั่วโมง แต่แล้วข้าพเจ้าก็ค่อย ๆ หายคืนหายวันจนหายเป็นปกติ ได้ออกมาต่อสู้ชีวิตกับโลกภายนอกต่อไป ก่อนจะออกจากโรงพยาบาลต้องใช้เวลาหัดเดินโดยเกาะข้าง ๆ เตียง หัดเดินรอบเตียงฝึกให้เท้าแข็งแรงมีกำลัง เพราะลุกขึ้นจากเตียงใหม่ ๆ เท้ายังไม่มีแรงจะยืนทรงตัวได้เพราะไม่ได้เดินมาเป็นเวลานานได้แต่นอน

ก่อนที่จะกลับบ้านทางโรงพยาบาลได้เรียกช่างมาตัดผมที่ยาวรกรุกรังเหมือนผมบ๊อบในสมัยนั้นให้เรียบร้อย คุณหลวงประกิตเวชศักดิ์ท่านได้มาสนทนาและแสดงความยินดีที่ข้าพเจ้าหายป่วย แล้วพูดว่าแรก ๆ ท่านเห็นอาการโรคของข้าพเจ้าท่านก็หนักใจ นึกว่ามีทางหายได้เพียงหนึ่งในร้อย แต่นี่อยู่มาได้จนหายเป็นปกติเป็นบุญกุศล ก็ด้วยอำนาจพลังจิตภายในตัวของข้าพเจ้าเองที่ทำจิตให้เข้มแข็งไม่ย่อท้อหวาดกลัวอะไร มีส่วนสำคัญที่ช่วยได้มากมายจนได้หายเป็นปกติได้ ข้าพเจ้าบอกว่าด้วยความดูแลเอาใจใส่ของคุณหลวงทำให้ข้าพเจ้ากลับมีชีวิตเหมือนเกิดใหม่เพื่อได้ใช้ชีวิตต่อสู้กับสังคมของโลกมนุษย์ต่อไป ข้าพเจ้าไม่สามารถจะลืมพระคุณท่านได้

เมื่อข้าพเจ้ากลับมาอยู่บ้านได้พักผ่อนและปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามคำแนะนำของหมอแล้วร่างก็ฟื้นจากไข้ไม่ช้าก็แข็งแรงเข้าสู่ปกติเหมือนเดิม จากนั้นก็ค่อย ๆ พิจารณาดูตัวเองปรับปรุงสิ่งใดไม่ดีก็เปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้นเพราะได้รับประสบการณ์มีค่ายิ่งในชีวิต การดื่มเหล้า

และของมึนเมาก็งดอย่างเด็ดขาด เพราะเมื่อพิจารณาดูตัวเองรู้ตัวว่าเป็นชาวพุทธที่ไม่มีศีลชั้นต่ำที่จะปฏิบัติให้บริสุทธิ์ได้ เพราะคนชอบดื่มแล้วก็มักจะหาศีลทางใจได้ยาก แต่บัดนี้ข้าพเจ้าพูดได้ว่ามีศีล ๕ ที่จะปฏิบัติได้ตลอดไป เพราะข้าพเจ้าได้อุทิศชีวิตร่างกายจิตใจให้แก่พระพุทธศาสนาแล้ว หากมีสิ่งใดเพื่อพระศาสนา ข้าพ-เจ้าก็ย่อมพลีได้ทุกอย่างด้วยจิตใจบริสุทธิ์แน่นแฟ้นไม่เปลี่ยนแปลง คิดว่าผู้ที่ดื่มเหล้าและเครื่องดองของเมาเป็นประจำนั้นยากนักที่จะปฏิบตศีล ๕ ให้บริสุทธิ์ได้ พวกนักดื่มส่วนมากย่อมจะไม่สนใจเรื่องศีลธรรมในพุทธศาสนา

ข้าพเจ้านึกย้อนหลังเมื่อครั้งประสบการณ์ที่จัง-หวัดลพบุรี และที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ซึ่งข้าพเจ้าได้เคยเขียนไว้ในครั้งหนึ่งในชีวิต ต่อจากนั้นมาจิตใจก็ค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงปลดเปลื้องความไม่ดี ชำระล้างจิตใจให้สะอาด พวกอบายมุขความชั่วร้ายต่าง ๆ ทั้งหลายกำจัดออกจากความรู้สึกทางจิตใจให้หมดสิ้น จึงรู้ว่าพุทธ

ศาสนามีคุณค่าอันสูงสุดในชีวิต เป็นหลักชี้แนวทางปฏิบัติให้อยู่ในขอบเขตของศีลธรรมเป็นแสงสว่างชี้ทางให้ปฏิบัติเพื่อยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น พุทธศาสนาสามารถแก้ปัญหาชีวิตเมื่อตกอยู่ในอันตราย ด้วยทางจิตใจสามารถทำลายเครื่องเศร้าหมองทั้งหลายได้ทุกประการเมื่อเอาหลักสัจจธรรมเข้าช่วย

ถ้าเราได้ใช้สติปัญญาความคิดพิจารณาพิสูจน์หาเหตุผลให้ละเอียดอ่อนตามหลักสัจจธรรมในเรื่องเกิดกับตายนั้น ข้าพเจ้าคิดว่าเราจะศึกษาให้ได้รู้ได้เห็นเช่นพวกทารกเมื่อเกิดมาใหม่นั้นไม่มีใครรู้จักและไม่มีใครสนใจ นอกจากญาติพี่น้องผู้ใกล้ชิด แต่เมื่อเติบโตขึ้นมา ได้สร้างกรรมทำดีเป็นประโยชน์แก่สังคมทั่วไปก็ย่อมเป็นที่รู้จักของชาวบ้านชาวเมืองชาวต่างประเทศและบางท่านเป็นที่รู้จักของชาวโลกทั่วไปเวลานี้โลกยังมีตัวอย่างให้เรารู้ เมื่อยามตายจากไปย่อมทำให้ชาวโลกมีความอาลัยไม่รู้หายและยังทิ้งความดีไว้ในโลกให้มีผู้อาลัยนับถือไม่มีวันลืม ฉะนั้นแม้การเกิดของทารกการ

ตายไม่เหมือนกัน ส่วนผู้สร้างกรรมทำชั่วจิตโหดใจทราม ได้สร้างความเดือดร้อนแก่สังคมทั่วไป เมื่อตายก็ได้ชื่อเสียงในทางชั่ว ผู้คนสาปแช่งทั่วทุกหนทุกแห่ง นี่ก็ชี้ให้เห็นได้ชัดเจนเกิดจากผล **"กฎแห่งกรรม"** หรือผล **"ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว"** ไม่มีใครเลือกเกิดเองได้ แต่กรรมสนองให้เราเกิดในที่ดีในที่ชั่วตามกรรมลิขิต

กฎแห่งธรรมชาติหรือกฎแห่งกรรม ข้าพเจ้าคิดว่าเกิดขึ้นมาเป็นธรรมชาติประจำโลกพร้อมกับมนุษย์ เป็นกฎที่มีพลังอานุภาพสูงสุดควบคุมมนุษย์และสัตว์ทั้งหลายต่างก็ตกอยู่ภายใต้อำนาจของกฎแห่งกรรมทั่วไป จะมีใครเชื่อก็ดีหรือไม่เชื่อก็ดี แต่ก็ไม่มีใครหนีพ้นพลังแรงอำนาจของกฎแห่งกรรมไปได้ นอกจากพระอรหันต์ท่านได้ปฏิบัติตนให้หลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด ท่านได้สิ้นสุดไปแล้วไม่กลับมาเกิดเพื่อรับทุกข์ในโลกมนุษย์ต่อไป

หลักกฎแห่งกรรมในทางพุทธศาสนามีความเที่ยงตรงยุติธรรมที่ควบคุมดีชั่วในโลกมนุษย์ บุคคลใดทำดีก็ได้ผลดีตามสนอง บุคคลใดทำชั่วก็ได้ผลชั่วตามสนอง

เช่นเดียวกัน ดีชั่วอยู่ที่ตัวของบุคคลเบ็นผู้กระทำเอง กฎแห่งกรรมไม่มีความลำเอียงแก่ผู้ใด พลังแรงใดก็ไม่เทียมเท่าแรงกฎแห่งกรรมที่จะส่งผลสะท้อนไปให้ผู้สร้างกรรมดีหรือกรรมชั่วเบ็นผู้รับ

ถ้าจะคิดพิจารณาดูให้ละเอียดเหตุผลถี่ถ้วนตามหลักสัจจธรรมแล้วจะเห็นได้ว่า ทุกคนเกิดมาด้วยผลแห่งกรรมหนุนนำให้มาเกิดเพื่อใช้หนี้กรรม คนเกิดมาความเบ็นอยู่ ฐานะ และรูปร่างสติบัญญาแตกต่างกันไม่เหมือนกัน เพราะไม่มีใครเลือกเกิดเองได้ต่างแล้วแต่บารมีของกรรม เบ็นกรรมลิขิตบันดาลให้เรามาเกิด บางท่านเกิดมาเบ็นผู้มีบัญญาดีมีความรู้สูงมีทรัพย์สินเงินทองมากมายอุดมสมบูรณ์ไปด้วยความรู้ อยู่ในศีลธรรมมีสติบัญญาเฉลียวฉลาด บางคนก็เกิดมาโง่เขลาเบาบัญญารูปร่างอัปลักษณ์ ไม่เจริญตาเจริญใจแก่ผู้พบเห็น เพราะมนุษย์เราสร้างกรรมดีกรรมชั่วมากน้อยไม่เหมือนกันยังไม่สิ้นกรรม ยังต้องเวียนว่ายตายเกิดไม่สิ้นสุดจนกว่าจะบรรลุธรรมชั้นสูงเพื่อหลุดพ้นกิเลสตัณหา ทำจิตให้บริสุทธิ์

สะอาดชำระกิเลสเครื่องเศร้าหมอง สร้างแต่กรรมความดี แต่เมื่อเกิดมาในโลกมนุษย์แล้ว ทุกคนมีสิทธิ์ที่จะสร้างกรรมทำดีหรือสร้างกรรมทำชั่วมีอิสระเสรีเป็นตัวของตัวเอง

เราเคยได้ยินคนสมัยก่อนมักจะบ่นว่า ชาตินี้เราต้องรับความลำบากเพราะชาติก่อนเราทำบุญน้อย ในชาตินี้เราจะตั้งหน้าทำบุญทำทานถือศีลทำความดีสร้างบุญกุศลเพื่อชาติหน้าเราจะได้สบายกับเขาบ้าง ขอลำบากชาตินี้เพียงชาติเดียว

นี่ก็ชี้ให้เห็นว่าคนโบราณส่วนมากเขาเชื่อเรื่องชาติก่อนมีชาติหน้ามี การเวียนว่ายตายเกิดมี จึงปฏิบัติตนอยู่ในหลักของศีลธรรม จะทำสิ่งใดก็นึกถึงบาปบุญคุณโทษกลัวเวรกรรมตามสนอง

พระพุทธองค์ทรงตรัสไว้ตอนหนึ่งว่า

"กรรมทุกอย่างที่นรชนสั่งสมไว้แล้ว ย่อมมีผลเสมอไป ขึ้นชื่อว่ากรรมแม้จะเล็กน้อย ที่จะไม่ให้ผลเป็นอันไม่มี"

(จากพระไตรปิฎก ฯ เล่ม ๔๓ หน้า ๖๐๓)

หลังจากข้าพเจ้าหายป่วยพักที่บ้านแล้ว จิตใจก็สงบเข้าใจเรื่องกฎแห่งกรรมพอสมควร มองเห็นสิ่งใดดีสิ่งใดชั่วที่ทำให้จิตใจเศร้าหมองและฟุ้งซ่านอารมณ์ร้อน ข้าพเจ้าก็ปรับปรุงตัวเองในสิ่งใดที่ไม่ดีก็หยุดเลิกเด็ดขาด เช่นการดื่มสุราทำให้เจ็บป่วย ข้าพเจ้างดตลอดไปใครจะว่าอย่างไรก็ไม่สนใจ พยายามหาทางศึกษาหลักธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า เช่น ตำหรับตำราคัมภีร์ที่ปราชญ์ผู้เขียนขึ้นเกี่ยวกับทางพุทธศาสนา ทั้งไทยและของต่างประเทศเขียนขึ้นมากในพระสูตรและพระไตรปิฎก และมีท่านผู้มีใจบุญกรุณาส่งหนังสือเกี่ยวกับหลักพุทธศาสนามากมาย ข้าพเจ้าใช้เวลาศึกษาเรียนรู้พิจารณาเอาประสบการณ์ของตัวเองเป็นตัวอย่างศึกษาวันเวลาผ่านไปทำให้เวลาอันมีค่าของตัวเองเหลือน้อยลงข้าพเจ้ารู้ว่าไม่สามารถจะเรียนตำหรับตำราพระคัมภีร์จบได้ในชาตินี้ ทำให้คิดว่าถ้าจะต้องเกิดมาอีกชาติหนึ่งก็จะขอใช้เวลาทั้งหมดถ้าเป็นไปได้ก็จะศึกษาในหลักธรรม

ไม่ยอมให้เวลาผ่านไปโดยไม่ได้ทำประโยชน์เช่นในชาตินี้

ในปัจจุบันนี้ข้าพเจ้าได้พยายามศึกษาหาความรู้เท่าที่เวลาที่เหลือ ด้วยการอ่านการฟังแล้วก็คิดพิจารณาด้วยเหตุผล เพราะหลักสัจจธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ เป็นความจริงที่บริสุทธิ์ทั้งสิ้นต่อการพิสูจน์เหตุผลเป็นความจริง แม้จะมีเวลาน้อยและใกล้จุดจบในบั้นปลายของชีวิตก็พอจะสามารถรู้หลักธรรมในพระพุทธศาสนาอย่างงู ๆ ปลา ๆ อยู่บ้าง พอที่จะชี้ให้ชาวบ้านทั่วไป ที่ยังไม่รู้จะได้รู้เห็นทางปฏิบัติเพียงหยาบ ๆ บ้าง ที่ลึกซึ้งถึงแก่นแท้ก็ยังศึกษาไม่ถึง ได้แต่นำเอาคำสอนง่าย ๆ อย่างกลาง ๆ มาอ่านมาคิดก็พอจะรู้เรื่องและได้นำเอาเรื่องประสบการณ์ในชีวิตจริงมาเขียนไว้ในที่นี้ ผิดถูกขอท่านผู้มีความรู้อภัยด้วย

คำสอนของพระพุทธองค์เป็นสิ่งที่ประเสริฐสูงสุดค่ายิ่งควรแก่ที่ชาวไทยถือพุทธจะปฏิบัติด้วยมีเหตุผลทุกบททุกตอน มิได้คลาดเคลื่อนไปจากความจริง เป็นคำสอนตรงไปตรงมา พุทธศาสนาจึงเป็นหลักจากธรรม-

ชาติแห่งความจริงที่สดใสบริสุทธิ์ ผู้ใดเลื่อมใสศรัทธา นำไปปฏิบัติ ทางจิตใจจะเป็นศิริมงคลแก่ชีวิต ทำให้สามารถแก้เหตุการณ์ที่ร้ายแรงกำลังจะเกิดขึ้นช่วยได้ด้วยเหตุผลและความจริงให้กลายเป็นดี

ดังที่ข้าพเจ้าได้นำหลักธรรมง่าย ๆ มาใช้กับคนขับรถแท้กซี่กำลังเกิดประมาทขาดสติในเรื่อง **"ดับ-อารมณ์"** ซึ่งทำให้คนขับแท้กซี่ผู้นั้นเต็มไปด้วยอารมณ์ร้ายโกรธแค้นพยาบาทอาฆาต ตั้งใจเด็ดเดี่ยวที่จะทำ-ลายชีวิตเมียของตัวกับชายชู้ให้ตายตกไปตามกันด้วยคมดาบซามูไรที่เตรียมพร้อมไว้แล้ว แต่เมื่อได้ยกเหตุผลชี้ให้เห็นถึงกฎแห่งกรรมตามสนองต้องใช้หนี้กรรมหนักให้แกคิดหน้าคิดหลังคิดถึงลูกยังเล็ก ๆ อีก ๓ คนก่อนเพราะคนเราเวลาโกรธเหมือนคนบ้า ไม่รู้ผิดรู้ถูกทำไปตามอารมณ์แค้น ลูกเล็ก ๆ ถ้าขาดพ่อกับแม่แล้วใครจะเลี้ยงดูสั่งสอนให้เป็นพลเมืองดีของชาติ อย่าทำอะไรขาดสตินึกถึงอนาคตของลูกและหน้าที่ของพ่อ ก็สามารถทำให้คนขับแท้กซี่หยุดแล้วคิดหน้าคิดหลัง คิดถึงกฎ-

แห่งกรรม เมื่อฆ่าเมียฆ่าชู้แล้วตัวจะต้องใช้หนี้กรรมในที่คุมขังเป็นผู้ต้องโทษ ที่สุดคนขับแท้กซี่ก็เกิดเห็นความจริงคิดได้จึงคลายความพยาบาท รู้สึกผิดชอบชั่วดี คิดกลับใจได้จึงหลุดพ้นจากเป็นคนร้ายฆ่าคนตาย ลูกก็ไม่ต้องเป็นกำพร้า อย่างน้อยลูกก็ยังอบอุ่นใจที่มีพ่ออยู่ใกล้

ตามธรรมดาคนเราเกิดมามีชีวิตอยู่ในโลกย่อมจะเผชิญหน้ากับความทุกข์ตกยากลำบากทั้งกายและจิตใจ มีอุปสรรคปัญหาชีวิตร้อยแปดหนักเบาแล้วแต่สิ่งแวด-ล้อม ไม่มีใครเกิดมาอยู่อย่างราบรื่นตลอดไป ทุกคนมีความทุกข์ติดตัวมาด้วยกัน มีความดีความชั่วอยู่ในตัวเองรู้สึกด้วยกัน ทั้งอารมณ์ร้ายและอารมณ์ดีเป็นไปตามกรรมแต่ละบุคคล ดีและชั่วตัวเป็นผู้ทำเอง ไม่เหมือนกัน

พุทธศาสนาสอนให้เรารู้จักพึ่งตัวเอง พุทธ-ศาสนาไม่สอนให้เชื่อสิ่งใดง่าย ๆ โดยไม่ใช้สติปัญญาของตัว ความจริงย่อมจะรู้ได้จากการพิสูจน์ทดลองและปฏิบัติด้วยตนเอง เราก็จะรู้ความจริงได้อย่างถูกต้อง ไม่หลงอะไรไปในทางผิด

ข้าพเจ้ารู้ตัวเองดีว่าไม่ใช่เป็นคนที่งมงาย ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ โดยไม่มีเหตุผล ถ้าใครจะว่างมงายก็ไม่สนใจ ไม่มีใครรู้ตัวเราดีกว่าตัวเอง เรากล้าสู้กับความจริงแล้วจิตก็บริสุทธิ์ใจก็สบาย ความจริงเป็นของไม่ตายยืนยงคงอยู่ตลอดไป ถ้าใครบิดเบือนเอาความไม่จริงมาหลอกลวงอ้างอิงว่าเป็นความจริงไม่ช้าก็จะพังสลายไปเมื่อเขารู้เนื้อความที่เป็นเท็จขึ้นมา ข้าพเจ้าถือว่าหลักสัจจธรรมของพุทธศาสนา แม้เวลาจะผ่านมาสองพันกว่าปีแล้วก็ยังสดใสบริสุทธิ์ เพราะความจริงต้องเป็นความจริงตลอดไป

หลักธรรมคำสอนของพระศาสดา เป็นคำสอนที่แท้จริงจากธรรมชาติมีคุณค่าสูงยิ่งสำหรับผู้ที่เลื่อมใสศรัทธา เมื่อปฏิบัติเมื่อใดไม่จำกัดเวลาก็ให้ผลกับผู้ปฏิบัติเมื่อนั้น องค์พระศาสดาสอนให้เราละกิเลสตัณหา ตัดในความโลภ รัก โกรธ หลง เพราะสิ่งเหล่านี้คือความชั่วร้าย ถ้าไม่ทำลายจะมีความพยาบาทอาฆาตจองเวรเกิดขึ้นไม่สิ้นสุด ถ้าทำได้ตัดกิเลสตัณหาตามพระธรรมคำ

สอน แม้เราจะตัดให้สิ้นยังไม่ได้แต่อารมณ์เย็นลงความโกรธก็เบาบางไม่รุนแรงเหมือนคนที่ยังไม่เคยฝึกจิต พวกนี้เวลาโกรธขึ้นมามักมีอารมณ์ร้ายแรงฉุนเฉียว ฆ่าง่าย ๆ เหมือนคนบ้าทำอะไรลงไปไม่รู้ตัวขาดสติ ผู้ฝึกจิตแล้วมีสติก็สามารถอดกลั้นต่อคำหยาบคาย เมื่อได้ยินทางหูได้รู้ทางใจ ได้เห็นทางตา ฯลฯ เราก็สามารถพอจะอดทนระงับดับลงได้ ไม่ว่าจะถูกลบหลู่ดูหมิ่นของผู้มีจิตพาลใจชั่ว ผู้ไม่มีศาสนาไร้ศีลธรรม หรือมีผู้สนับสนุนยกย่องสรรเสริญในผลงาน เราก็ทำจิตใจไม่ยินดียินร้ายทั้งยกย่องและตำหนิ ไม่หลงตัวเอง จิตเราก็อยู่ในระดับกลางเที่ยงตรงไม่เอียงเอนไปทางใด อยู่ในอุเบกขา ไม่สนใจใครจะว่าดีว่าชั่ว เราถืออย่างชาวพุทธโบราณเคยพูดว่า "แพ้เป็นพระ ชนะเป็นมาร" แต่การแพ้อย่างพระก็เพียงแต่ภายนอก แต่ชนะภายใน จิตใจสงบ เพราะเราได้ชนะความชั่วด้วยการทำลายกิเลสตัณหาที่ต่ำช้าเลวทรามในตัวเราให้หมดไป ส่วนมารนั้นเห็นแต่ภายนอกชนะ จิตใจภายในนั้นแพ้มีแต่เพิ่มกิเลสตัณหาในความโลภ รัก โกรธ หลง เดือดร้อนไม่สิ้นสุด

หลักทางพุทธศาสนาพระพุทธองค์ทรงให้สิทธิ์อิสระเสรี ถือว่าทุกคนต้องเป็นตัวของตัวเอง พระองค์ทรงตรัสรู้จากธรรมชาติของความจริง ไม่บังคับให้ผู้ใดปฏิบัติตาม คำสอนของพุทธองค์เปรียบเหมือนดวงประ-ทีป ส่องแสงสว่างสดใสไม่มีราคี หากชาวโลกที่เกิดศรัทธาเลื่อมใสเมื่อได้ปฏิบัติกันทั่วไป โลกก็จะอยู่กันด้วยความสงบสุขศีลธรรมจะช่วยไม่ให้วุ่นวายอย่างทุกวันนี้

พระพุทธเจ้าให้ถือหลักสัจจธรรมที่ตรงกับความจริง แม้แต่พระพุทธองค์ก็ยังถือหลักความจริงที่พระ-องค์ตรัสรู้ ยกสัจจธรรมอยู่เหนือพระองค์ พระพุทธองค์จึงสอนให้ถือหลักธรรมะที่ถูกต้องตรงกับความจริง พระ-องค์มิให้ถือโลกหรือบุคคลเป็นใหญ่ ค่าของคนไม่ได้อยู่ที่ยศศักดิ์ มีความรู้สูงเป็นหัวหน้าหรือผู้นำเท่านั้น ค่าของคนที่สำคัญอยู่ที่จิตใจภายใน เป็นผู้มีคุณธรรมสูงไปด้วยความเมตตาปรานี เป็นที่ยกย่องของผู้มีศีลธรรมทั่วไปบุคคลทุกคนที่เกิดมาในโลกมนุษย์อาจจะประพฤติตัวชั่วช้าผิดพลาดตามอารมณ์ได้ง่าย เพราะสิ่งแวดล้อมรอบ

ตัวหรืออารมณ์ร้ายใจร้อนไม่มีเหตุผล ปัญหาชีวิตของตนเองเป็นต้นเหตุ เมื่อไม่สามารถจะแก้ให้ถูกทาง แต่เมื่อรู้ตัวว่าผิดก็พยายามที่จะกลับตัวกลับใจประพฤติตัวให้ถูกต้อง โดยใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาช่วยกล่อมเกลานิสัยและจิตใจให้รู้กรรมดีกรรมชั่ว ผู้นั้นควรได้รับความเห็นอกเห็นใจที่ทุกคนเกิดมาร่วมทุกข์ในโลกมนุษย์ด้วยกัน ไม่ควรให้เขาปล่อยตัวปล่อยใจให้เลยตามเลย คือปล่อยตัวให้ชั่วช้ายิ่งขึ้นจนแก้ไม่ไหวจะเสียชาติเกิดมาในร่มเงาพระพุทธศาสนา

จากนั้นพระพุทธองค์ยังทรงสอนชาวพุทธเราไม่ให้ซ้ำเติมผู้ที่ทำอะไรผิดพลาด ท่านให้แผ่เมตตาธรรมให้กำลังใจ ช่วยกันชี้ทางให้รู้จักผิดชอบชั่วดีกลับตัวกลับใจช่วยให้เขาเป็นคนดี เหมือนคนกลับตัวได้ทั้งหลาย เมื่อเขากลับตัวได้มีความสุข เราก็สบายใจ เมื่อเห็นเขาสบายใจเราก็มีความสุข เราไม่เห็นแก่ตัว ทุกคนปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรม หลักของศีล ๕ ข้อมีประโยชน์สำหรับผู้ครองเรือน เมื่อปฏิบัติเป็นแนวชีวิตไม่ว่าหญิงหรือชายแม้จะ

ปฏิบัติง่าย ๆ แต่จะเกิดผลมีค่ามหาศาลแก่ชีวิตคนและชีวิตสัตว์โลกทั้งหลายอยู่กันด้วยความสงบสุขทั่วไป ศีลธรรมในพระพุทธศาสนาเป็นเครื่องขัดเกลานิสัยของผู้ที่ยังมีจิตหยาบคายเห็นแก่ตัว ถ้าคิดให้ดีก็จะเห็นสิ่งชั่วเหล่านี้เป็นภัยในตัวเอง ศีลธรรมทางพุทธศาสนาทำให้เราเข้าใจชีวิตถูกต้องดีขึ้น รู้จักรักความเป็นธรรม จัดชีวิตยกระดับจิตใจให้สูงขึ้นห่างไกลจากความชั่วร้ายต่าง ๆ ความโลภรัก โกรธ หลง ความอิจฉาริษยา ความคดโกงทรยศหักหลัง ความพยาบาท ก็ค่อย ๆ เพลาความรุนแรงผ่อนคลายลงการรบราฆ่าฟันก็จะคิดได้ว่ามีแต่ผลเสียไม่ว่าจะเป็นฝ่ายแพ้หรือชนะ ต้องถูกทำลายด้วยกันทั้งสองฝ่าย

ในยุคปัจจุบันนี้โลกมนุษย์กำลังตกอยู่ในภาวะวิกฤต ความตั้งใจว่าจะบันทึกข่าวสดเหตุการณ์ที่ผ่านดาวเทียมประจำวัน ได้เริ่มบันทึกนับแต่ชาวอาหรับเศรษฐีเจ้าของบ่อน้ำมันต่างตกลงมีการประชุมเพื่อขึ้นราคาน้ำ-มันดิบให้สูงขึ้นมากมาย มิได้นึกถึงชาวโลกทั่วไปจะได้รับความกระทบกระเทือนเพียงใด ทำให้เศรษฐกิจของ

ประเทศใหญ่น้อยต่างก็ปั่นป่วนไปทั่วกัน เพราะต้องใช้น้ำมันขนส่งทั่วไป ไม่ว่าคนยากจนหรือมั่งมีเศรษฐี ต่างก็ได้รับความเดือดร้อน ถ้าพูดถึงหลักทางพุทธศาสนาแล้ว พวกเหล่านี้ได้สร้างกรรมหนักทำให้ชาวโลกได้รับความเดือดร้อนทั่วหน้า จากนั้นประเทศอิหร่านยังจับตัวชาวอเมริกันที่ทำงานในสถานทูตกักไว้เป็นตัวประกัน เหตุการณ์ของโลกมนุษย์ปัจจุบันนี้กำลังจะเข้ายุควิปโยค เราจะได้คอยดูหลักแห่งกรรม หรือกฎแห่งกรรมจะให้ผลอย่างไรต่อไป เพราะบัดนี้จะชี้ให้เห็นกรรมหรือกฎแห่งกรรม กำลังจะติดตามมาสนองผล ท่านผู้สงสัยในเรื่องหลักของกรรมหรือ "กฎแห่งกรรม" ท่านก็จะได้พิจารณาหาเหตุเพื่อพิสูจน์พอจะเห็นได้ ในปัจจุบันนี้ใครทำดีหรือทำชั่ว กรรมผู้ใดทำไว้ผลของกรรมจะตามสนองผู้นั้นหรือกรรมหมู่เราก็จะเห็นกันต่อไป

เมื่อเรามาพิจารณาดูหลักสัจธรรมทางพระพุทธศาสนาพระพุทธองค์ไม่เคยสอนให้เชื่ออะไรง่าย ๆ เราต้องใช้สติปัญญาของตัวเองพึ่งแล้วคิด พิสูจน์ทดลอง

แล้วปฏิบัติได้ถูกต้อง ความจริงเป็นหลักสำคัญของพุทธศาสนา ปัญญาชนย่อมจะรู้ว่าพระพุทธเจ้าตรัสรู้จากธรรมชาติ ซึ่งเป็นของจริง ข้าพเจ้าอยากจะพูดว่า พุทธศาสนาคือความจริง หรือความจริงคือพุทธศาสนา

ฉะนั้นการศึกษาเรื่องศาสนาข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับเราที่เกิดมาเป็นคนในพุทธศาสนา พุทธศาสนาเป็นสมบัติอันล้ำค่าสูงสุดในโลก ยังมีสิ่งซึ่งแฝงไว้ด้วยความลี้ลับซับซ้อน ถ้าผู้ใดได้ศึกษาเมื่อพอรู้แจ้งความจริงก็สามารถทำจิตใจให้สงบบริสุทธิ์

ปัจจุบันชาวโลกส่วนมากพากันอกสั่นนอนสะดุ้งหวาดกลัวทั่วไปเหมือนตกนรกทางใจหาจิตสงบสบายไม่ได้ บ้างก็บอกว่า เหตุเกิดขึ้นกับโลกครั้งนี้เป็นเพราะเทวดา อินทร์พรหม พระเจ้าผู้สร้างโลกทั้งหลายบันดาลให้เป็นไป เพื่อลงโทษมนุษย์ที่จิตใจชั่วร้ายต่ำช้า ถ้าผู้ที่ไม่เคยศึกษาหลักธรรมก็คงจะผู้มีเชื่อบ้าง ถ้าเราได้ศึกษามาบ้างใช้หลักธรรมะของพุทธศาสนาพิจารณาดูก็จะรู้ได้ว่า มนุษย์เรามีความรู้ความคิดแตกต่างกัน มี

ไม่น้อยที่ยังหลงเข้าใจว่าเหตุการณ์ของโลกเกิดขึ้นเพราะเทพเจ้าผู้มีฤทธิ์เดชบันดาลให้เป็นไป ความจริงเทพชั้นสูง มีแต่ความเมตตากรุณาให้ความสุขแก่มนุษย์ นอกจากพวกหลงถือผีถือสางก็ยังมี เรื่องเช่นนี้ต่างก็เข้าใจกันเอาเอง

เมื่อเราได้ศึกษาทางหลักสัจจธรรมทางพุทธศาสนา แม้จะไม่ลึกซึ้งมากมายเราก็พอจะรู้พอจะคิดได้ว่าสิ่งใดผิดสิ่งใดถูกสิ่งใดเป็นความจริง และสิ่งใดไม่เป็นความจริง ข้าพเจ้าได้เคยพบข้อความในหลักพระพุทธศาสนาตอนหนึ่งว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งเหตุผล ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นด้วยมีเหตุปัจจัยมิใช่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ พระพุทธเจ้าทรงชี้ให้เห็นว่าสิ่งนั้นมีสิ่งนี้จึงเกิดขึ้น สิ่งนั้นไม่มีสิ่งนี้จึงไม่เกิดขึ้น เพราะสิ่งนั้นดับ สิ่งนี้จึงดับ ทุกสิ่งทุกอย่างย่อมมีเหตุมีปัจจัยเกิดขึ้นได้ เมื่อต้องการที่จะดับก็ต้องดับที่เหตุไม่ใช่ผล

เมื่อได้ข้อความเหล่านี้มาพิจารณาดูด้วยเหตุผลใช้หลักสัจจธรรมพระพุทธศาสนาเป็นหลัก เราก็สามารถ

รู้ได้ว่าอะไรที่เป็นศัตรูชั่วร้ายที่สุดของโลกมนุษย์ และอะไรที่ให้ความสุขความสงบที่ดีที่สุดในโลกมนุษย์ ถ้าท่านจะใช้ธรรมะความจริงประกอบสติปัญญาหาเหตุผลก็จะรู้ได้ไม่ต้องไปโทษดินฟ้าอากาศธรรมชาติทั้งหลายเทวดาอินทร์พรหมผู้สร้างโลก ศัตรูของโลกที่ร้ายกาจต่อมนุษย์ที่สุดก็อยู่ในตัวมนุษย์เอง ผู้หวังดีที่สุดให้ความร่มเย็นเป็นสุขทั่วไปก็อยู่ในตัวมนุษย์เช่นกัน ถ้าท่านใช้ปัญญามีสติจิตเป็นธรรมท่านก็จะเห็นด้วยตัวท่านเองว่าชั่วที่สุดก็มนุษย์ดีที่สุดก็มนุษย์ แม้ภัยธรรมชาติที่ว่าร้ายแรง พายุใหญ่น้ำท่วม ภูเขาไฟระเบิด ความแห้งแล้งของแผ่นดิน ผู้คนล้มตายไม่มีที่อยู่อาศัยจากภัยธรรมชาติโรคภัยไข้เจ็บ ก็ไม่เท่าภัยมนุษย์ที่ก่อขึ้นด้วยปัญญาแห่งความชั่วร้ายมีอำนาจที่ไร้ศีลธรรมเพื่อทำลายได้ทุกอย่างมนุษย์และสัตว์โลกทั้งหลายต้องถูกเผาผลาญด้วยความชั่วร้ายของมนุษย์ที่เห็นแก่ตัว เป็นเวลาที่มนุษย์ในโลกแสนสุดจะวิปโยค

มีมนุษย์จำนวนไม่น้อยที่หลงละเมอเพ้อฝันในความเจริญทางวัตถุในปัจจุบันนี้ ก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์อย่างมากมาย แต่บัดนี้ความนิยมชมชื่นของชาวโลกพวกนี้ต่างมีความเห็นตรงกันข้ามต่างพากันหวาดกลัวนอนสะดุ้ง เพราะกลัวมนุษย์มหาภัยใจต่ำจิตชั่วทำลายโลกด้วยอาวุธระเบิดแบบใหม่ เพราะในความเจริญในวัตถุนี้พวกมหาอำนาจ ต่างแอบสร้างอาวุธลับทำลายที่ร้ายแรงไว้เพื่อแสวงหาอำนาจ เพื่อทำลายฝ่ายตรงข้ามเพื่อความยิ่งใหญ่ครองโลก เมื่อครั้งสงครามโลกครั้งที่ ๒ อาวุธมหาประลัยปรมาณูมีความร้ายแรงเพียงใด แม้จะผ่านไปแล้วชาวโลกก็ยังไม่ลืมความทารุณร้ายกาจ การทำลายครั้งหนึ่งสามารถทำให้พลเมืองล้มตายเข้าไปครึ่งเมือง ไม่ว่าทารกเด็กไม่เดียงสาหญิงชายคนเฒ่าคนแก่มิได้เกี่ยวข้องกับสงครามก็พลอยเสียชีวิตลงมากมาย บัดนี้มีการแข่งขันสร้างระเบิดนิวเคลียร์จะร้ายแรงเพียงใดไม่มีใครทราบ

ก่อนหน้ามีภิกษุมาจากต่างจังหวัดภิกษุรูปนี้ท่านเพิ่งจะบวชได้ไม่นานท่านชอบ "กฎแห่งกรรม" ได้มาหาข้าพเจ้าได้พูดถึงเหตุการณ์ของโลกกับหลักธรรมของพุทธศาสนา ท่านถามข้าพเจ้าว่า "โยมมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อสงครามโลกจะเกิดขึ้น อาตมาอยากถามความรู้สึกถ้าสงครามเกิดขึ้นในคราวนี้ โยมจะรู้สึกอย่างไรบ้าง เพราะทางธรรมกับทางโลกก็ต้องคู่กันไปต้องอาศัยซึ่งกันและกัน ถ้าทางโลกถูกทำลายศาสนาก็อยู่ได้ยาก"

ข้าพเจ้าตอบว่าข้าพเจ้ารู้สึกเฉย ๆ จิตใจปกติ เพราะกลัวหรือกล้าอยู่ที่กำลังใจของเราคนเดียว และข้าพเจ้าก็ไม่กลัวความตายอยู่แล้ว จึงไม่รู้จะเอาอะไรมากลัวอีก ทุกอย่างในชีวิตร่างกายของข้าพเจ้าก็ได้มอบอุทิศให้ทางพุทธศาสนาหมดแล้ว เหลือแต่จิตวิญญาณที่ยังเป็นของตนเอง ฉะนั้นจะตายอย่างไรแบบไหนก็ไม่รู้สึกแปลกอะไร เพราะทุกคนก็ต้องตายเหมือนกันทั้งสิ้น ผิดที่จิตอบรมในหลักสัจจธรรมดีแล้วย่อมจะสงบสุขไม่ว่าจะตายแบบไหนก็ไม่เดือดร้อนวุ่นวาย

ความจริงพระภิกษุองค์นี้ท่านก็เพิ่งจะผ่านการอุปสมบทไม่นาน แต่ท่านได้มาหาข้าพเจ้าประมาณสามครั้ง ท่านสนใจในเรื่อง "กฎแห่งกรรม" เพื่อใช้ประกอบเปรียบเทียบด้วยเหตุผลทั้งทางโลกและทางธรรม เพราะข้าพเจ้าได้ผ่านประสบการณ์มามาก เมื่อท่านมาถามถึงความรู้สึกส่วนตัว ข้าพเจ้าก็ตอบให้ท่านทราบ ท่านพูดว่า "เรื่องอย่างนี้อาตมาเชื่อและเข้าใจดี เพราะอำนาจจิตเป็นเรื่องสำคัญมาก เป็นหลักสำคัญหลักหนึ่งในทางพระพุทธศาสนา ชั้นปัญญาชนย่อมจะรู้หลักพุทธศาสนาปฏิบัติทางจิต ตามที่โยมพูดมาหลายเรื่องแล้ว อาตมาก็ยังจำได้ ปัจจุบันนี้ความก้าวหน้าทางวัตถุนับว่าเจริญขึ้นมาก แต่คนเสื่อมทรามทางศีลธรรม จิตใจได้ตกต่ำอย่างตรงข้าม เหมือนเสียสติบ้าอำนาจบ้าความเป็นใหญ่

พวกมหาอำนาจทั้งหลายต่างก็แข่งขันปิดบังหลอกลวงเพื่อสร้างอาวุธระเบิดนิวเคลียร์ เพื่อหาโอกาสเตรียมขยายอำนาจ ใช้กำลังเพื่อรุกรานส่งอาวุธและกำลังไปยุยง

ประเทศบ้านเล็กเมืองน้อยให้ฆ่าทำลายกันเอง อาตมาจึงอยากถามความรู้สึกของโยมบ้านเมืองเราได้รับความกระทบกระเทือนบ้างไหม เพื่อรู้ไว้เป็นประโยชน์บ้าง"

ข้าพเจ้าได้นมัสการท่านแลวบอกว่าสำหรับความรู้สึกของข้าพเจ้า ประเทศเราเป็นเมืองพระนับถือหลักพระพุทธศาสนาเพื่อปฏิบัติและแผ่เมตตาธรรมทั่วไป ดับกิเลสตัณหาเพื่อจิตบริสุทธิ์ แม้จะมีอะไรร้ายแรงเกิดขึ้นก็มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ปัดเป่าให้หนักเป็นเบา ซึ่งบางครงเรามองเห็นว่าเหตุการณ์รุนแรงจะเกิดขึ้นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ก็ช่วยปัดเป่าให้ผ่านไป บางครั้งเห็นว่าเหตุการณ์รุนแรงกำลังจะมุ่งจุดมาในประเทศเรา แต่แล้วก่อนจะถึงจุดก็เปลี่ยนทิศทางผ่านเลยไปทางอื่นเหมือนสิ่งศักดิ์สิทธิ์คอยช่วยป้องกันอยู่ตลอดเวลา แม้จะมีการเสียหายก็เป็นเพียงส่วนน้อย เมื่อเทียบกับประเทศอื่นแล้วเปรียบกันไม่ได้

เราชาวพุทธถือกันมาแต่โบราณเมื่อใดที่พวกฝ่ายอธรรมได้พากันก่อกวนทำความเดือดร้อนให้แก่ชาวโลกแล้ว เมื่อนั้นแหละที่ฝ่ายธรรมะจะปรากฏออกมาต่อต้าน

ป้องกันธรรมะไว้เราเรียกว่า ธรรมะปราบอธรรม ที่สุดฝ่ายอธรรมก็ต้องพ่ายแพ้พินาศลง ธรรมะย่อมชนะอธรรมตลอดมา คำว่าธรรมะในที่นี้มิได้หมายแต่เฉพาะชาวพุทธอย่างเดียว หมายถึงชาวโลกที่มีจิตใจเที่ยงธรรมคือความยุติธรรมเป็นใหญ่ ตรงข้ามกับฝ่ายอธรรม นี่แหละชาวพุทธเราเชื่อกันอย่างนี้ตลอดมา ธรรมะย่อมชนะอธรรม และธรรมะย่อมคุ้มครองผู้ประพฤติปฏิบัติธรรม พุทธศาสนายังมีสิ่งลี้ลับอีกมากมาย ถ้าผู้ใดไม่ปฏิบัติไม่ได้ศึกษาหรือประสบการณ์ก็ยังเป็นสิ่งลี้ลับอยู่ตลอดไป

ข้าพเจ้าจะขอเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมาแล้วให้ท่านฟังให้ท่านรู้ ข้าพเจ้าเคยอ่านหนังสือเล่มหนึ่งเป็นหนังสือวิทยาศาสตร์ พูดถึงเรื่อง "ชีววิทยา" ตอนหนึ่งทางชีววิทยาได้พูดถึงเรื่องว่า ไม่มีสิ่งใดในร่างกายของมนุษย์ที่สามารถแยกออกมาแล้วเรียกว่า "วิญญาณ" เหมือนเมื่อครั้งยังมีชีวิตอยู่เที่ยวล่องลอยไปตามอารมณ์

ได้โดยปราศจากร่างกายไม่ถูกกระทบกระเทือนจากวัตถุของโลกภายนอก ทางวิทยาศาสตร์ว่าเป็นไปไม่ได้

ชีววิทยามิได้พูดถึงเรื่อง สิ่งที่มีชีวิตอยู่กับสิ่งที่ตายจากไปแล้ว มีความแตกต่างกันอย่างไร ข้าพเจ้าก็ไม่มีหลักความรู้ ไม่เคยศึกษาวิทยาศาสตร์จริงจังมาก่อน แต่ก็เคยประสบการณ์ในเรื่องจริงที่เกี่ยวกับ "วิญญาณ" ที่แยกออกมาจากร่างกายมนุษย์ผ่านมาแล้วหลายเรื่อง ทั้งตนเองและท่านที่มีประสบการณ์ที่เชื่อถือได้พร้อมด้วยพยานหลักฐาน แต่ไม่ใช่พิสูจน์ตามวิทยาศาสตร์ ข้าพ-เจ้าถือคำโบราณว่าเห็นด้วยตาเองดีกว่าฟังเขาบอกด้วยปาก เพื่อนำมาเปรียบเทียบพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ที่ได้เกิดขึ้นมาแล้ว มาให้ท่านนำไปพิจารณาพิสูจน์เหตุผล ครั้งแรกเมื่อวัยรุ่นข้าพเจ้าตกจากรถจักรยานด้วยตะเกียบหน้าหัก ก่อนที่ตีลังกาถึงพื้นถนน ข้าพเจ้าได้เอามือซ้ายยันกับพื้นถนนก่อนที่หัวจะฟาดลงไป กลัวหัวจะโหม่งพื้นถนนป้องกันไว้ก่อนตอนนั้นไม่รู้สึกเจ็บปวด

แต่แล้วเย็นวันนั้นเกิดรู้สึกเจ็บปวดขึ้นมา แม่ต้องให้คนไปเชิญหมอผันซึ่งเป็นหมอแผนโบราณใช้น้ำมันมนต์ทาแล้วเป่า ก็ค่อยทุเลาเจ็บปวดลง แต่แล้วหมอผันซึ่งข้าพเจ้าเรียกว่าลุงผันก็บอกว่า วันนี้ถ้าไม่ใช่หลานแล้วลุงจะไม่มา เพราะว่าลุงรู้สึกตัวว่าลุงป่วยมาก เย็นวันนั้นข้าพเจ้าก็ไม่นึกอะไรหรือสังหรณ์คำพูดของลุงผันแล้วลุงผันก็ลาแม่กลับ แม่ได้จ้างรถเจ๊กหรือรถลากให้ส่งลุงผันไปถึงบ้านปลายถนนสุรวงศ์ รุ่งขึ้นยังไม่ทันสว่างดี แม่กำลังจัดของใส่บาตรพระตอนเช้า ข้าพเจ้านอนหลับ ๆ ตื่น ๆ เพราะเริ่มเจ็บปวดแขนที่ซ้น แต่ก็ต้องกัดฟันทนทำใจให้นึกถึงลุงผัน ถ้าลุงผันอยู่ใกล้ ๆ ก็คงจะเสกเป่าให้คลายความเจ็บปวดลงได้ แต่ตอนนั้นข้าพเจ้าต้องเอามือขวาจับข้อมือซ้ายชูขึ้น เพื่อคลายความเจ็บปวดลงได้บ้าง ใจก็นึกถึงลุงผัน แต่แล้วอย่างไม่นึกไม่ฝัน ลุงผันแกก็เปิดมุ้งโผล่เข้ามา แล้วพูดว่าไหนเอามือมาให้ลุงดูซิ เมื่อข้าพเจ้าเห็นหน้าลุงผันก็ดีใจ พลาง

ยื่นมือซ้ายที่ปวดและใช้มือขวาประคองยื่นให้ลุงผัน เวลานั้นที่บ้านยังใช้ตะเกียงลาน แต่ที่ห้องนอนข้าพเจ้าใช้ตะเกียงกระป๋องใช้ไส้ด้ายดิบ เพราะข้าพเจ้านอนอยู่ในห้องคนเดียวไขลานไม่ไหวมือเจ็บ แต่ก็พอทำให้ข้าพ-เจ้าเห็นหน้าลุงผันได้ชัดเจน จะเป็นคนอื่นไปไม่ได้ทั้งน้ำเสียงที่พูดว่า ไม่ต้องกลัวหรอกหลานชายอีก ๒ วันก็หายดีเป็นปกติ ว่าแล้วก็ทาน้ำมันและเป่าความเจ็บปวดก็ค่อย ๆ คลายลง ข้าพเจ้าได้เคยเขียนเรื่องนี้ไว้ในชุด "กฎแห่งกรรม" แต่จำไม่ได้ว่าอยู่ในเล่มไหนที่เท่าใด นี่เป็นครั้งแรกที่ข้าพเจ้าได้ประสบเหตุการณ์กับวิญญาณของลุงผัน เวลานั้นข้าพเจ้าไม่เคยนึกว่าวิญญาณของลุงผันได้มาให้เห็นและได้ยินเสียงพูด ทั้งได้จับเนื้อต้องตัวข้าพเจ้า แต่พอสายหน่อยมีคนที่บ้านลุงผันมาส่งข่าวที่บ้านข้าพเจ้าว่า ลุงผันได้หมดลมหายใจถึงแก่กรรมลงเมื่อตอนหลังเที่ยงคืนไปไม่นานนัก แม่ร้องไห้บอกว่า "พ่อหมอเป็นคนดี ไม่น่าจะอายุสั้นอย่างนี้" แม่บอกว่าแม่สังหรณ์ใจอยู่แล้วที่บอกว่า "พ่อหมอ"

มาเป่าแขนตอนเช้ามืด เพราะที่บ้านยังไม่มีใครเปิดประตู เมื่อประตูบ้านปิดแล้วจะเข้ามาได้อย่างไร ข้าพเจ้าแม้เวลานั้นจะอยู่ในวัยรุ่น แต่เมื่อนึกถึงลุงผันก็ต้องสะอื้นอยู่ในอกน้ำตาตกใน เพราะนึกถึงพระคุณของลุงผัน แม้จะเจ็บไข้ได้ป่วยก็ยังอุตส่าห์มารักษาให้ข้าพเจ้าเมื่อสิ้นใจแล้ว เมื่อเวลาข้าพเจ้าเจ็บปวดแขนระลึกถึงท่านก็ยังมาปรากฏตัวมารักษาข้าพเจ้าเป็นครั้งสุดท้าย

เวลานั้นข้าพเจ้าร้องไห้น้ำตาตกในพลางพูดว่า "ผีสางอย่างลุงผันจะให้พบสักกี่ครั้งก็ยินดีอยากพบ ไม่กลัว เพราะเป็นผีสางที่มีคุณธรรมสูง" (คำว่าวิญญาณในเวลานั้นยังไม่ค่อยจะมีคนเข้าใจกันมากนัก ไม่เหมือนในยุคปัจจุบันนี้)

ลุงผันที่ข้าพเจ้าเรียกมาแต่เล็ก ๆ เมื่อสมัยอยู่บ้านใกล้ชิด ส่วนแม่เรียกว่า "พ่อหมอ" หรือ "พ่อหมอผัน" เป็นคนใจบุญใส่บาตรพระสงฆ์ทุกเช้าวันละ ๓ องค์เป็นประจำ

เรื่องนี้เกิดขึ้นเมื่อครั้งข้าพเจ้ายังอยู่ในวัยรุ่นถึงปัจจุบันนี้ย่างเข้าสู่ปัจฉิมวัย ข้าพเจ้าไม่เคยลืมเลย ยิ่งนึกยิ่งคิดย้อนหลัง ทำให้ข้าพเจ้าเพิ่มความจำได้อย่างแม่นยำเห็นจะเป็นครั้งแรกที่ข้าพเจ้าได้ประสบเหตุการณ์ด้วยตนเอง จึงมีความจำแน่นแฟ้นอย่างไม่มีวันลืม

เมื่อข้าพเจ้าได้เล่าถึงเรื่อง "วิญญาณ" ของลุงผันหรือหมอผัน เป็นเรื่องมหัศจรรย์แปลกประหลาดสำหรับท่านที่ยังไม่เคยรู้ไม่เคยประสบการณ์มาก่อน บางท่านก็คงจะพูดว่า เรื่องนี้เป็นเรื่องเก่าเป็นเรื่องเกิดขึ้นมานานแล้ว อยากจะฟังอยากจะรู้เรื่องเกิดขึ้นใหม่ ๆ และบางท่านก็ชอบเรื่องเก่า ๆ เพราะนับวันจะหายาก ถ้าไม่ได้บันทึกไว้ คิดว่าเรื่องก็จะสูญสิ้นไป นานาจิตตังย่อมต่างมีความรู้สึกไม่เหมือนกัน ความมหัศจรรย์ในสิ่งลี้ลับทางพุทธศาสนา เท่าที่ข้าพเจ้าทราบมีอีกไม่น้อยข้าพเจ้าจะขอเลือกมาย่อข้อความเพื่อไม่ให้เปลืองเวลาเพราะมีน้อย ทั้งเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก็ได้ผ่านไปแล้ว

ไม่นานนัก ท่านผู้อ่านมีความสนใจสามารถจะพิสูจน์หาความจริงได้ไม่ยาก

ขอย่อเรื่อง วันหนึ่งในเดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๓

เพื่อนรุ่นพี่ผู้หนึ่งที่ข้าพเจ้าเคารพนับถือคุณงามความดีของท่าน ได้ป่วยลง ข้าพเจ้ามีความร้อนใจเพราะท่านผู้นี้มีจิตใจเป็นกุศลสูงด้วยคุณธรรม ท่านผู้นี้ได้สร้างวิหาร "หลวงพ่อสุริยมุนี" ตรงข้ามที่สถานีรถไฟอยุธยา ได้สร้างพระประธานที่วัดตะเคียนทอง จังหวัดนครนายก ท่านผู้นี้มีความเลื่อมใสในพระพุทธศาสนามาก ได้เคยอุปสมบทเป็นพระภิกษุสงฆ์ ประจำพรรษาอยู่วัดในจังหวัดกำแพงเพชร พวกเราได้ไปร่วมกุศลทอดกฐินผ้าป่าแทบไม่ได้เว้นแต่ละปี ท่านผู้นี้คือ คุณเฮาะจิว นิธากร เจ้าของโรงงานถ่านไฟฉายตราใบโพธิ์ ผู้ที่พวกเรานับถือ เพราะท่านเป็นผู้สร้างแต่กรรมดีตลอดมา

เมื่อทราบว่าป่วยเราก็พากันไปเยี่ยมหลายครั้ง แต่ทุกคนก็หนีไม่พ้นคือความตาย จะเป็นคนดีหรือคน

ชั่วก็ต้องตายเช่นเดียวกัน ผิดแต่เวลาตายผู้สร้างกุศลบารมีจิตใจสงบสบาย "คุณเฮาะจิว นิธากร" ก็หมดลมวันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๓ เวลาประมาณ ๑๗.๐๐ น. ในท่ามกลางบุตรภรรยาญาติมิตรพร้อมหน้า

หลังจากท่านผู้นี้ได้จากเราไปแล้ว พวกเรากับเพื่อนและรุ่นพี่ๆได้รับสวดอภิธรรมคืนหนึ่ง ในคืนนั้นเราก็ได้รับรู้เรื่องความลี้ลับมหัศจรรย์

ผู้เฝ้าไข้เมื่อเวลาคุณเฮาะจิว นิธากร ป่วย ท่านผู้นี้อายุประมาณ ๔๐ ปี ได้เข้ามาเล่าถึงเรื่องประหลาดมหัศจรรย์ ก่อนที่คุณเฮาะจิว จะถึงแก่กรรม ท่านผู้นี้เล่าอย่างตื่นเต้นว่า ก่อนที่ท่านจะเสียคืนหนึ่ง คืนนั้นตอนดึก ผมเฝ้าไข้เกิดปวดท้องเบา จึงเปิดประตูออกมาเพื่อจะเข้าไปห้องเบา ในห้องคนไข้นั้นมีพยาบาลพิเศษและมีผู้อยู่เป็นเพื่อนเฝ้าไข้อยู่หลายคน ก่อนที่ผมจะลงไปห้องน้ำต้องเดินผ่านห้องพระ เห็นไฟในห้องพระสว่างไสว ห้องพระโปร่งเห็นได้ชัดเจน ผมหันไปดูก็

ต้องขนลุกและตกตะลึง เพราะเห็นร่างคุณเฮาะจิวนั่งกราบพระพุทธรูปและสวดมนต์ ตาผมไม่ฝาดผมจำได้ไม่ผิดตัว กิริยาท่าทางสงบเมื่อก่อนที่ผมจะออกจากห้องยังนอนนิ่งเข้าขั้นโคม่า พยาบาลกำลังใช้เครื่องช่วยหายใจอยู่

เมื่อผมกลับเข้าไปในห้องคนป่วยก็ยังเห็นท่านนอนอยู่ในสภาพเดิมรู้สึกว่าตัวผมชาพูดอะไรไม่ถูกงงไปหมดคิดอะไรไม่ออก เพราะในชีวิตเพิ่งจะได้พบสิ่งประหลาดมหัศจรรย์เป็นครั้งแรก รุ่งเช้าคุณวิทูร นิธากรบุตรชายของท่านรู้สึกกลุ้มใจ อาการป่วยของบิดาไม่ดีขึ้นเลย จึงรีบแต่งตัวไปหาพระอาจารย์ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางในที่คุณพ่อนับถือมาก จะไปถามอาการ เพราะอาการไข้ของคุณพ่อมีแต่ทรงกับทรุด

พอพระอาจารย์เห็นหน้าคุณวิทูร ก็บอกเหมือนไล่ให้รีบกลับบ้าน บอกว่าเมื่อครู่นี้คุณพ่อได้มาหาอาตมาและบอกว่าเบื่อโลกมนุษย์ อาตมาทักท้วงให้อยู่ก่อนก็ไม่

ยอมจะขอลาจากไปวันนี้ พระอาจารย์เร่งให้คุณวิทูรรีบกลับบ้านเพื่อจะได้ทันเห็นใจคุณพ่อก่อนจะหมดลม

คืนนั้นเราได้ฟังเหตุการณ์ที่ได้ผ่านมาแล้วอย่างตื่นเต้นมหัศจรรย์ สำหรับผู้อื่นข้าพเจ้าไม่ทราบว่าจะรู้สึกอย่างใด แต่สำหรับข้าพเจ้าได้ประสบการณ์เรื่องคล้าย ๆ เช่นนี้ก็ไม่มีข้อสงสัยอีก

เรื่องนี้ท่านจะหาอ่านได้ในหนังสือแจกเป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ คุณเฮาะจิว นิธากร ณ สุสานวัดเทพศิรินทราวาส เมื่อวันเสาร์ที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๓

เรื่องเช่นนี้ทำให้ข้าพเจ้าคิดว่า ความลี้ลับมหัศ-จรรย์ทางพระพุทธศาสนายังมีอีกมากที่คนยังไม่เคยรู้ไม่เคยเห็นและไม่ได้ประสบกับตัวเอง ย่อมจะเชื่อยากหากว่าเราสนใจเอาใจใส่แล้วพิจารณาค้นคว้าก็จะเห็นเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นเสมอ

ดังเรื่องคุณพาณี รัตนสมบัติ ภรรยาของคุณสายรัตนสมบัติ คุณสาย ฯ อดีตเป็นผู้อำนวยการกองการสุรา

และยาสูบ กรมสรรพสามิต คุณยุพนา ธรรมโกวิท เป็น ผู้ประสบการณ์ในเรื่องนี้ ได้เล่าให้พวกเราฟังถึงสิ่งที่ได้ ประสบพบเห็นมาด้วยตนเองว่า เวลานั้นดิฉันได้ทราบ ข่าวว่าคุณพาณี รัตนสมบัติ ได้ป่วยหนักก็ไม่สบายใจ เป็นห่วง หลังจากได้ทราบข่าวก็จัดแจงไปเยี่ยมที่บ้าน คุณพาณีในซอยรัชฎภัณฑ์ ถนนราชปรารภ มักกะสัน

เมื่อดิฉันเดินเข้าไปในเขตบ้านก็ได้ยินคุณพาณี กำลังสนทนาอยู่กับแขก และไม่ทันเห็นหน้าแขกที่มาหา ว่าเป็นใคร ดิฉันก็หลบเดินเข้าไปข้างหลังซึ่งเป็นห้องของ คุณพาณี ในใจนึกว่าทำให้เราตกอกตกใจนึกว่าป่วยหนัก ที่แท้ก็ไม่เห็นเป็นอะไรมาก ยังมานั่งคุยจ้ออยู่ที่ห้องรับ แขกเหมือนปกติ ใจคิดว่าจะไปนั่งคอยอยู่ในห้องคุณพาณี เพราะเราสนิทสนมกันมาก เมื่อแขกกลับแล้วก็จะต่อว่า ที่ทำให้ตกอกตกใจ เดินพลางนึกไปพลางไปถึงหน้าห้อง เห็นประตูปิดอยู่เมื่อเอามือผลักประตูห้องมองเข้าไปก็ต้อง ตกตะลึง เพราะเห็นคุณพาณีนอนป่วยอยู่ในสภาพไม่

ได้สติและมีพยาบาลญาติพี่น้องอยู่ในห้องดูแลคนป่วยหลายคน เป็นไปได้หรือที่ดิฉันได้แอบเห็นด้วยตาว่าคุณพาณีกำลังคุยกับแขก หน้าตาสดชื่นไม่มีอาการแสดงบอกว่าป่วยเลย แต่มาเห็นในห้องนี้ คุณพาณีมีอาการหนักไม่รู้สึกตัว นอนนิ่ง คุณพาณีนั้นเป็นผู้เลื่อมใสปฏิบัติในพระพุทธศาสนา ปฏิบัติวิปัสสนา และได้ฌานรู้เหตุการณ์ล่วงหน้า เป็นเรื่องมหัศจรรย์มากมาย คุณพาณีได้เคยเตือนคุณสาย รัตนสมบัติ ล่วงหน้าเท่าที่รู้หลายครั้ง นี่เป็นเรื่องมหัศจรรย์เท่าที่ดิฉันได้พบมา

นี่เป็นประสบการณ์ของคุณยุพนา ธรรมโกวิท ได้เล่าให้ข้าพเจ้าและเพื่อน ๆ ฟัง คิดว่าเรื่องจริงที่ผ่านมาแล้วคงจะเป็นประโยชน์แก่ท่านที่สนใจไม่มากก็น้อย ยังมีสิ่งลี้ลับอีกมาก ส่วนผู้ไม่สนใจอ่านแล้วก็ผ่านไปคงไม่ได้อะไรมากนัก

ข้าพเจ้าได้เขียนเรื่องประหลาดมหัศจรรย์เกี่ยวกับวิญญาณที่ได้เกิดขึ้นมาแล้ว ล้วนแต่เป็นบุคคลผู้-

สร้างกรรมทำดีก่อนที่จะลาจากโลกมนุษย์ไปสู่สุคติ เพื่อท่านที่สนใจมีไม่น้อยในยุคปัจจุบันนี้จะได้ใช้สติปัญญาพิจารณาค้นคว้าหาเหตุผลด้วยตนเอง ใครจะเชื่อหรือไม่เชื่อข้าพเจ้าไม่สนใจ เพราะหลักพระพุทธศาสนาไม่ให้เชื่อสิ่งใดง่าย ๆ ให้พิจารณาดูด้วยสติปัญญาก่อนจะเชื่ออะไรลงไป ภายหลังคุณพาณี รัตนสมบัติ ถึงแก่กรรมหลังจากต่ออายุได้ ๓ ครั้งที่โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้าเมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๗ เรื่องนี้บางตอนมีอยู่ในหนังสือทางแห่งความสุข

เรื่องที่ข้าพเจ้าจะนำบันทึกลงต่อไป ให้ท่านได้พิจารณาดูอีกเรื่องหนึ่ง เป็นเรื่องของท่านผู้หนึ่งที่คณะ "กฎแห่งกรรม" ของเรารู้จักดีและนิยมชมชื่นในจิตใจที่เป็นกุศลอันสูงส่ง เพื่อนฝูงทุกคนรักใคร่ยกย่อง ทั้งเป็นผู้มีความกตัญญูต่อครูบาอาจารย์ตลอดมา เป็นผู้เชื่อในเรื่อง "กฎแห่งกรรม" นับแต่เรื่องแรก และได้พิมพ์หนังสือชุดนี้แจกทั้งภาคเหนือและภาคใต้ ทำให้หนังสือ "กฎแห่งกรรม" แพร่ขยายออกไปเป็นที่รู้จักมากมาย

ท่านผู้นี้คือคุณทัต สิโรรส ได้ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๒ พวกเราเพื่อนฝูงมีความอาลัยยิ่ง และได้ร่วมกันเป็นเจ้าภาพจัดสวดศพที่วัดธาตุทองหนึ่งคืน เสร็จแล้วผู้ตายได้อุทิศร่างที่ไร้วิญญาณมอบให้ทางโรงพยาบาล จะได้ทำประโยชน์เพื่อการศึกษาต่อไปตามคำสั่งของผู้ตาย เราต่างก็ยกย่องคุณ-งามความดีของคุณทัต สิโรรส ไม่รู้จบสิ้น

ข้าพเจ้าได้รับข้อความบันทึกประหลาดมหัศจรรย์จากคุณเสาวลักษณ์ สิโรรส บุตรสาวของคุณทัตและคุณปานียา สูตะบุตร ผู้เป็นหลานตาของคุณทัต เป็นเรื่องประหลาด เพราะก่อนหน้าที่คุณทัต สิโรรส จะถึงแก่กรรมที่บ้านในกรุงเทพ ฯ ประมาณ ๔ – ๕ วัน ทางสวนลำไยที่จังหวัดเชียงใหม่ห่างจากตัวเมืองประมาณ ๑๖ ก.ม. เจ้าของสวนลำไยมีศักดิ์เป็นหลานของคุณทัตเล่าว่า วันนั้นภรรยาเจ้าของไร่และพวกคนงานที่กำลังทำงานอยู่ในไร่ต่างก็เห็นคุณทัต สิโรรส กับคุณเจริญฯ เดิน

อยู่ในไร่ ต่างมีความรู้สึกว่าคุณทัดมีอารมณ์ดีชี้โน่นชี้นี่ หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส พูดกันอย่างสนุกสนาน ส่วนทางภรรยาเจ้าของไร่ซึ่งอยู่บนเรือนก็ไม่มีอะไรสงสัย เพราะเป็นเวลากลางวันทั้งคนงานก็ทำงานอย่างพร้อมหน้า คิดว่าสักครู่หนึ่งคุณทัดชมสวนลำใยแล้วก็คงจะขึ้นมาบนเรือนตามที่เคยมาทุกครั้ง จึงได้เตรียมจัดที่ทางพร้อมด้วยน้ำดื่มเตรียมไว้รับรอง แต่คอยเท่าใดคุณทัดก็ยังไม่ขึ้นมาบนบ้าน เมื่อเห็นช้าเกินไปก็ได้ให้คนลงไปเที่ยวตามหา แต่ปรากฏว่าคุณทัดและเพื่อนได้หายไปเสียแล้ว

ทำให้หลานชายคุณทัดเจ้าของสวนลำใยไม่สบายใจ เช้าวันที่ ๒๗ สิงหาคม ได้โทรศัพท์ไปถามพี่ชายคุณทัดซึ่งเป็นเจ้าของเกสท์เฮาส์ในเมืองเชียงใหม่ แต่พี่ชายคุณทัดยืนยันว่าคุณทัดไม่ได้ขึ้นมาเชียงใหม่ ถ้ามาเชียงใหม่ก็ต้องมาพักอยู่กับพี่ชายทุกครั้ง

แต่เจ้าของสวนลำใยก็ยืนยันว่าเมื่อ ๔ – ๕ วันก่อนยังไปที่สวนลำใยมีคนเห็นกันมากคน รวมทั้งคน

งานในไร่ เมื่อทั้งสองอ้างเหตุผลต่างแน่ใจเช่นนี้แล้ว ต่างก็เกิดนึกเอะใจนึกเป็นลางสังหรณ์เกิดห่วงเกิดทุกข์ร้อน เกรงกลัวว่าจะมีเหตุร้ายเกิดขึ้นกับคุณทัต

ต่อมาในตอนเย็นวันนั้นก็ได้รับข่าวด่วนจากกรุงเทพ ฯ มีข้อความว่า คุณทัต สิโรรส ได้ถึงแก่กรรม เมื่อเวลา ๑๓.๓๙ น. ตรงกับวันจันทร์ที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๒

นับว่าเป็นเรื่องแปลกมหัศจรรย์เรื่องหนึ่ง ตามธรรมดาเรามักจะพบผู้ที่ป่วยหนักวิญญาณจึงจะออกจากร่าง แม้ยังมีลมหายใจอยู่ก็ดี แต่เรื่องนี้คุณทัต สิโรรส ก่อนจะถึงแก่กรรม ๔—๕ วัน หลังจากออกจากโรงพยาบาลเอกชนมาพักฟื้นที่บ้าน ร่างกายกำลังเข้าสู่ปกติเดินไปมาในบ้านได้ แต่วิญญาณกลับล่องลอยไปอยู่เชียงใหม่ก่อนจะถึงแก่กรรม เป็นเรื่องที่น่าคิดสำหรับผู้สนใจในเรื่องลี้ลับมหัศจรรย์

เรื่องเหล่านี้ถ้าท่านได้อ่านแล้วคิดก็คงจะค่อยเห็นกระจ่างในหลักสัจจธรรมในทางพุทธศาสนา ก็จะเห็นได้

ว่าผู้สร้างบุญกุศลจิตย่อมบริสุทธิ์ มีอำนาจพิเศษวิญญาณได้ล่องลอยไปตามอิสระเสรี ผิดกับผู้ที่ไม่ได้สร้างบุญกุศลสร้างแต่กรรมทำบาป วิญญาณย่อมจะหมดอิสระภาพคงจะแยกภพกันอยู่ ในความรู้สึกของข้าพเจ้าเช่นนี้ จะผิดถูกประการใดขออภัยด้วย

สวัสดี.

วิจารณ์ดวงชาตา

ท. เลียงพิบูลย์

ในทัศนะของโหราศาสตร์สากลและยูเรเนียน

โดย "จรัญ พิกุล"

เจ้าชาตาเกิดวันพุธ ขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๙ ปีฉลู ตรงกับวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๔๔๔ เวลาหลังพระกลับจากบิณฑบาต

(๑) ข้อมูลของดวงชาตา ได้ผูกดวงชาตาด้วยระบบโหราศาสตร์สากลและยูเรเนียน ซึ่งประกอบด้วยดวงดาวและปัจจัยต่าง ๆ ทางโหราศาสตร์ ๒๒ จุด ๒๓๑ ศูนย์รังสีดาว ๙,๗๐๒ จุดอิทธิพลรวมทั้งจุดสะท้อน ขอวิจารณ์ชาตาโดยย่อดังนี้

(๒) เนื่องจากเวลาเกิดของเจ้าชาตาไม่ทราบถึง "นาทีเกิด" การอ่านและวิจารณ์ดวงชาตาจึงพิจารณาได้บางจุด บางลักษณะชาตา เกิดในตอนเช้าอันเป็นเวลา

ที่ดวงพระอาทิตย์กำลังโผล่จากขอบฟ้า ดวงอาทิตย์จึงแสดงถึง "กายสังขารของเจ้าชาตา" แสดงถึงวิถีชาตาแนวหนึ่งที่มาจากดวงอาทิตย์ และมีดวงจันทร์ข้างขึ้นโคจรอยู่ใต้ขอบฟ้าในราศีพิจิก จากตำแหน่งอาทิตย์และจันทร์ (ราศีสิงห์ผสมราศีพิจิก) แสดงถึง เจ้าชาตาเป็นผู้มีกำลังใจสูง มีอารมณ์เข้มข้นรุนแรงซึ่งเหมาะงานค้นคว้าและมั่นคงในความมุ่งหมาย มีจุดชาตาการใช้ความคิดประจำวัน (จุดจากอาทิตย์ บวก จันทร์ ลบ พุธ) แสดงถึงผู้ชอบใช้ความคิด มีลีลาการสนทนาคุ้นเคยเป็นกันเอง เป็นชาตาซึ่งบางวันบางเวลาในชีวิตจะพบกับเหตุการณ์ต่าง ๆ มากมาย และโยงไปถึงจุดชาตาจากดาวฮาเดส บวก โปไซดอน ลบ พุธ แสดงถึงมีความคิดเห็นที่แปลกพิเศษ เช่นอาจจะไม่เหมือนใครไม่มีใครเหมือน หรือชอบครุ่นคิดอยู่แต่ในเรื่องลึกลับแปลก ๆ หรือแผลงบางเวลา จึงเหมาะแก่ชีวิตการศึกษาค้นคว้าในสิ่งเร้นลับต่าง ๆ เพราะศูนย์รังสีดาวฮาเดส/ดาวโปไซดอน จากตำราพระเคราะห์สนธิหน้า ๓๙๔

แปลไว้ว่า เป็นศูนย์รังสีที่หมายถึง "วิทยาการลี้ลับ, วิญญาณหรือปัญญาในอดีตหรือโบราณ"

(๓) จากการคำนวณศูนย์รังสีดาว ๒๓๑ ศูนย์ ในดวงชาตากำเนิด พบว่าศูนย์รังสีดาวฮาเดส/โปไซดอน อยู่ในราศีธนู ๑๒ องศา ๓๗ ลิปดา (๑๒ ธนู ๓๗) ทำมุม "กุม" กับดาวยูระนัส ๑๒ ธนู ๕๒ เกือบสนิท แสดงถึงชาตาชีวิตที่ได้ประสพพบเห็นหรือรู้เกี่ยวกับการกระทำที่แปลก ๆ ลึกลับ ล่วงรู้ได้เองในเรื่องเกี่ยวกับศาสตร์เร้นลับและวิญญาณหรือของเก่าแก่จุดชาตานี้เด่นมากในพื้นดวง เพราะจะมีคนรุ่นนี้เท่านั้นที่จะเกิดมาแล้วมีดาวชุดนี้ (ฮาเดส/โปไซดอน – ยูระนัส) จากชุดนี้โยงใยให้เกิดดาวชุดฮาเดส/โปไซดอน – อาทิตย์ อยู่ที่ ๒๘ มีน ๐๑ ทำมุม ๔๕ องศาถึง "ดวงจันทร์กำเนิด" ๑๒ พิจิก ๕๗ อันเป็นจุดเจ้าชาตาสำคัญเพราะหมายถึงจิตวิญญาณ หมายถึงมีลักษณะเป็นบุคคลพิเศษ (แปลจากตำราพระเคราะห์สนธิหน้า ๓๙๔) จึงใคร่ขอวิจารณ์ว่า เป็นดวงชาตาของนักศึกษาค้นคว้าเรื่องวิญญาณเรื่องกรรม จุดชาตานี้จึงมีอิทธิพลรุนแรงผลักดันให้ท่าน

สนใจศึกษาค้นคว้าเรื่องราวของชีวิตผู้คนที่ได้รับผลจาก "กรรมดีและกรรมชั่ว" มาตีแผ่ให้สาธุชนทั้งหลายได้เรียนรู้

(๔) มีจุดฮาเดส บวกโปไซดอน ลบ วัลคานูส ๒๗ เมถุน ๔๕ ทำมุม ๔๕ องศากับจันทร์กำเนิด เป็นจุดชาตาที่หมายถึง "สำนักในตำแหน่งพิเศษ หรือเด่นพิเศษ หรือแยกตัวพิเศษ เป็นจุดชาตาที่ยังหมายถึงเด่นกว่าเขา" แปลจากตำราพระเคราะห์สนธิหน้า ๓๙๔ ไม่ได้พูดหรือเขียนเอาเอง) จากจุดชาตาเช่นนี้จึงอยากจะวิจารณ์ว่า ท่านมีลีลาไม่เหมือนใครในเรื่องการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องกรรม เป็นผู้ที่เกิดมาเพื่อ "งาน" นี้โดยเฉพาะและจะมีเฉพาะคนที่เกิดรุ่นนี้เท่านั้น และคงจะไม่ถือว่าเป็นการวิจารณ์ยกย่องเกินไป ถ้าหากจะกล่าวว่าอีกหลายร้อยปีข้างหน้าก็จะไม่มีดวงชาตาทำนองนี้มาเกิดได้อีกกระมัง ?

(๕) จากการคำนวณจุดอิทธิพล ๙,๗๐๒ จุดในดวงกำเนิด พบว่า มีจุดดาวยูระนัส บวก เน็ปจูน ลบ

โปไซดอน อยู่ที่ ๒๗ กันย์ ๔๒ ทำมุม ๔๕ องศากับดวงจันทร์กำเนิด ๑๒ พิจิก ๕๗ และยังทำมุมถึง "ราหูสะท้อน ๑๒ สิงห์ ๒๘" อีกด้วย แสดงว่าได้รับอิทธิพลของจุดชาตานี้อย่างแรงเด่นชัด จากตำราพระเคราะห์สนธิหรือ "ดิกชั่นนารี่ชีวิตมวลมนุษย์" หน้า ๓๔๔ แปลจุดชาตานี้ (ดาวยูระนัส บวก เน็ปจูน ลบ โปไซ-ดอน) ไว้ว่า หมายถึง "มองเห็น, เข้าใจทลุปรุโปร่งในศาสตร์ลึกลับและได้รับความแจ่มแจ้งในเรื่องนั้น, ทำให้สิ่งลึกลับแจ่มแจ้งและแสดงให้เห็นประจักษ์ในสิ่งนั้น" และยังได้รับจุดเสริมจากจุดดาว "เซอุส บวก วัลคานูส ลบ โปไซดอน" ซึ่งอยู่ที่ ๒๗ มีน ๓๓ จากตำราเดิม หน้า ๔๐๐ แปลจุดชาตานี้ว่า "งานทางปัญญาที่รุนแรง, การสร้างสรรค์ทางปัญญาอันยิ่งใหญ่, หลักฐานที่ชัด-เจนยิ่ง, การพิสูจน์ด้วยปัญญา, หลักฐานที่ประทับใจ, เอกสารสำคัญ" และยังมีจุดจากดาวโครโนส บวกโปไซดอน ลบ พฤหัส อยู่ที่ ๒๗ เมถุน ๒๙ ซึ่งเป็นจุดสะท้อน มาทำมุมถึงด้วย (มุม ๔๕ องศา) จุดนี้ใน

ตำราเล่มเดียวกันหน้า ๔๐๗ แปลไว้ว่าหมายถึง "โชค หรือความสำเร็จเนื่องจากการสอดคล้องกันในทางปัญญาอันสูงหรือทางวัฒนธรรมกับคนสำคัญต่างๆ" สรุปแล้วจากจุดดาวต่าง ๆ ในพื้นดวงกำเนิด จึงวิจารณ์สรุปได้ว่า งานเขียนหนังสือของท่านเกี่ยวกับเรื่องกฎแห่ง-กรรม เป็นงานที่ดีเด่น มีคนนิยมกันทั่วไป มีคนติดอ่านแล้วติดใจ คนที่ผิดไปแล้วหรือหลงผิดยังได้กลับตัวกลับใจมาสู่หนทางสัมมาทิษฐิและกลายเป็นคนดีมีประ-โยชน์นับไม่ถ้วน เพราะศูนย์รังสีของดาวคู่นี้คือดาวโคร-โนส/โปไซดอนนั้นในตำราหมายถึง (หน้า ๔๐๗) สูตรดาวพื้นฐานของชาตาผู้ใกล้ชิดพระเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ หรือการรู้แจ้ง นักปราชญ์ ความสูงส่งทางปัญญา ศูนย์รังสีดาวคู่นี้อยู่ที่ ๐๒ กรกฎ ๕๖ ทำมุมถึงดาวพฤหัส ๐๓ มังกร ๒๒ จึงอยากจะวิจารณ์ว่า ผู้ที่มี "ดวงชาตา" ที่จะได้อ่านข้อเขียนของท่านนั้น ก็คือผู้ที่มี "ดวงของเขา" มีอดีตชาติกรรมเก่าเกี่ยวโยงอะไรมาก่อนแล้ว พอชาตินี้ได้อ่านหนังสือของเจ้าชาตาเข้า บางคนจึงได้กลับเนื้อ

กลับตัวได้ บางคนอ่านแล้วเป็นยาชูกำลังใจ อย่างเช่นผู้เขียนผู้วิจารณ์ดวงชาตานี้ก็ชอบอ่าน.

(๖) ได้คำนวณจุดนักประพันธ์ หรือนักเขียน คือจุดจากดาวพุธ บวก เน็ปจูน ลบ อาทิตย์ อยู่ที่ ๒๓ เมถุน ๕๓ ทำมุมถึงจุด "ความคิดอย่างอัจฉริยะซึ่งมีมากขึ้นเรื่อย ๆ และยังหมายถึงผลงานสำคัญอันเกิดจากญาณสังหรณ์" อีกด้วย เจ้าชาตามีจุดนี้อยู่ที่ ๒๓ กันย์ ๓๖ ทำมุม ๙๐ องศากับจุดนักเขียนอย่างใกล้ชิดมาก แสดงถึงการเป็นนักเขียนที่เด่น มีพรสวรรค์มาแต่กำเนิด สามารถเขียนในเรื่องกฎแห่งกรรมได้ดีอย่างน่าอัศจรรย์ และยังทำมุมถึงจุด "บุรุษผู้ซึ่งตกอยู่ในอำนาจทางปัญญาอย่างหนึ่ง หรือจุดกล้าแสดง กล้าสารภาพ" จุดนี้มาจากดาวโครโนส บวก โปไซดอน ลบ อาทิตย์ อยู่ที่ ๐๘ พฤษภ ๓๙ ทำมุม ๔๕ องศากับจุดนักเขียน และยังร่วมกับจุดดาวราหู บวก พฤหัส ลบ วัลคานูส อยู่ที่ ๒๓ เมถุน ๒๔ กุมกับจุดนักเขียนอย่างแรง (จุดนักเขียน ๒๓ เมถุน ๕๓) จากตำราพระเคราะห์สนธิแปล

ความหมายจุดนี้ไว้ว่า (หน้า ๒๖๐) "อิทธิพลและอำนาจอันเกิดจากการติดต่อที่มีโชค" จากจุดชาตาต่างๆ ดังกล่าว *เมื่อนำมาประมวลกันเข้า จึงเป็นชาตาที่จะติดต่อหรือได้พบเรื่องราวของคนต่าง ๆ ที่มีชีวิตแสดงให้เห็นกฎแห่งกรรมมีมาได้เอง และการกระทำเช่นนี้ยังจะเป็นเงื่อนไขชาตากรรมทำให้เจ้าชาตามีโชคหรือดวงดีได้อีกด้วย*

(๗) จุด "งานสร้างสรรค์ในด้านประวัติศาสตร์" คือจุดฮาเดส บวก อาพอลลอน เซอุส อยู่ที่ ๑๒ เมษ ๑๓ ทำมุม ๔๕ องศากับดวงอาทิตย์กำเนิด (๒๗ สิงห์ ๑๔) และจุดนี้ยังหมายถึงความทุกข์ยากในหมู่ชนที่เกิดจากความเกลียดชังอย่างศัตรู ในกรณีชาตานี้ก็ประมวลได้ว่า คงจะหมายถึงเป็นชาตาสร้างสรรค์งานลึกลับเกี่ยวกับอดีตหรือเรื่องของกรรม โดยได้เรื่องแปลก ๆ ของคนที่มีอดีตเป็นศัตรูหรือทุกข์ยากต่อกันมาอะไรทำนองนี้ก็ได้ และจุดชาตานี้จะโคจรมาเข้าวัยอายุตอนนี้อีก (พ.ศ. ๒๕๒๓—๒๔) อาจจะแสดงว่าจะมีงาน

ชิ้นสำคัญ ๆ ในการเขียนของเจ้าชาตาพิมพ์ออกมาอีกก็ได้.

การวิจารณ์ชาตาของท่านผู้นี้ อันที่จริงยังมีจุดชาตาต่าง ๆ วิจารณ์ได้อีกมาก (นับเป็นร้อย ๆ จุด) แต่ขอแสดงเพียงจุดชาตาที่สำคัญ ๆ ไว้แต่เพียงนี้

(หมายเหตุ — การคำนวณดวงชาตาสากลและระบบยูเรเนียนนี้ ได้อาศัยเครื่องคำนวณคอมพิวเตอร์ ที.ไอ. ๕๙ ขนาดจิ๋ว และอาศัย "จานคำนวณ" แบบพิเศษคำนวณหาจุดชาตาต่าง ๆ ได้ถึง ๙,๗๐๒ จุด โหราศาสตร์ระบบยูเรเนียนเป็นโหราศาสตร์ระดับสูง สามารถอ่านชาตาจากเงื่อนไขแห่งกรรม ดังที่มีผู้กล่าวไว้ว่า นักโหราศาสตร์หากขาดความรู้เรื่อง "กรรม" เสียแล้วก็ "จบ" กัน เพราะหนทางที่จะนำไปสู่เป้าหมายสุดท้ายของวิชาโหราศาสตร์ซึ่งได้แก่ "ความเป็นอมตะ" นั้น ประตูออกก็คือกรรม ดังที่ท่านเจ้าชาตาผู้นี้ (ท. เลียงพิบูลย์) เองก็เคยเขียนไว้ว่า "*หลักของโหราศาสตร์เป็นกระจกเงาส่องกรรม*"

สถาบันพยากรณ์
๒๖ มิถุนายน ๒๕๒๓

สุขกับทุกข์

คนเราเกิดมา ก็อยากมีความสุขด้วยกันทุกคน ไม่มีใครต้องการความทุกข์

พระพุทธเจ้าอุบัติขึ้นมาในโลกก็เพื่อสั่งสอนชี้ทาง ให้หลุดพ้นจากความทุกข์ โดยปฏิบัติทางใจทุกข์สุขอยู่ที่จิตใจมนุษย์เราทุกคน

เมื่อปฏิบัติแล้วทำให้จิตสงบใจสบาย นี่คือหลักทางพระพุทธศาสนา เพื่อดับทุกข์

สิ่งใดเมื่อปฏิบัติแล้วจิตวุ่นวายใจเดือดร้อน นี่คือก่อกวนให้เกิดทุกข์ของพวกพญามาร อย่างทุกวันนี้

"กฎแห่งกรรม"

พิมพ์ที่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด กิตติวรรณ (แผนกการพิมพ์
๗๔/๒๐ ถนนรองเมือง เขตปทุมวัน กรุงเทพ ๕
นายทรงเกียรติ เมณฑกา ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๒๓. โทร. ๕๘๘๕๑๓๐

จดหมายที่มีคุณค่า

เรื่องที่ ๑๑๒

(จากหนังสือคำนำแจกในงานฉลองอายุครบ ๘๐ ปี
ของพระมหาเทพกษัตรสมุห เมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๓)

เมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๒๓ ได้อ่านหนังสือเรื่อง "กฎแห่งกรรม" *ของคุณ ท. เลียงพิบูลย์ เรื่องที่ ๑๐๐ เล่าถึงการที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ รัชกาลที่ ๗ เสด็จในพระราชพิธีเลียบมณฑลเชียงใหม่ ซึ่งขณะนั้นผมรับราชการในหน้าที่หัวหน้ามหาดเล็กโดยเฉพาะ*

เกิดความเลื่อมใสที่คุณ ท. เลียงพิบูลย์ ได้จดจำเก็บเหตุการณ์เกิดขึ้นเมื่อหลายสิบปีมาเล่าได้ใกล้เคียงที่สุด ทั้งสิ่งเหล่านี้ยังคงอยู่ในความทรงจำของผม จึงเขียนจดหมายแนะนำตัวพร้อมด้วยส่งเสริมกำลังใจและเล่าเรื่องเก่า ๆ ที่น่าจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมและประชาชนทั่วไป สำหรับผู้สนใจที่ยังไม่รู้

คุณ ท. เลียงพิบูลย์ พอใจขออนุญาตมาทางจดหมายเพื่อนำไปลงในชุด "กฎแห่งกรรม" ดังปรากฏในเรื่อง "**จดหมายที่มีคุณค่า**"

เมื่อเดือนมกราคม ๒๕๑๓ ข้าพเจ้า(ผู้เขียน) ได้รับจดหมายเป็นจำนวนไม่น้อยมีทั้งบันทึกเรื่องเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นปัจจุบันและในอดีตที่ผ่านมาถึงปัจจุบัน คิดว่าผู้ที่ยังไม่รู้คงมีอีกมาก ข้าพเจ้าพิจารณาดูข้อความล้วนแต่มีคุณค่าในสัจจธรรมทางศาสนาที่ท่านอาวุโสได้บันทึกส่งมาให้ ท่านคงเห็นในยุคนี้ชาวพุทธไทยเราส่วนมากขาดความสนใจในเรื่องศีลธรรม ห่างไกลจากหลักพระศาสนาไม่มีความละอายต่อการทำบาป เหลือเพียงแต่ชื่อว่านับถือพุทธศาสนาเท่านั้น เพื่อส่งเสริมให้เห็นชัดถึงในหลักสัจจธรรมนั้นเป็นความจริงไม่มีข้อสงสัย ความหวังดีส่วนรวมของท่านทำให้ข้าพเจ้าเกิดความปีติยินดีเมื่อท่านได้สละเวลาบั้นปลายของชีวิตด้วยความอดทนเขียนบันทึกและจดหมายเหตุหลายหน้ากระดาษแทนการพักผ่อนหาความสงบ บันทึกเรื่องประสบการณ์ในอดีต

สิ่งที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้ลูกหลานอนุชนรุ่นหลังจะได้พิจารณาเห็นชัดแจ้งความจริงของหลักธรรม เพื่อส่งเสริมศีลธรรมทางพุทธศาสนาให้บังเกิดผลยกระดับจิตที่กำลังตกต่ำลงทุกวัน ใช้หลักธรรมะยึดเหนี่ยวประคองจิตใจให้สูงขึ้น มองเห็นบุญบาปชั่วดี กรรมสร้างไว้ในชาตินี้และชาติก่อน ทำดีทำชั่วผลของกรรมย่อมตามสนองทั้งชาตินี้ชาติหน้าจริง จิตใจมนุษย์ก็จะคลายความเสื่อมทรามเหี้ยมโหดดุร้ายลง คงจะเกิดประโยชน์แก่อนุชนรุ่นหลัง ๆ เพราะธรรมะย่อมชนะอธรรมเสมอไป อยู่ที่เวลาปฏิบัติเท่านั้น ความชั่วย่อมจะพ่ายแพ้ความดี หากเราทุกท่านช่วยกันอบรมลูกหลานทั่วไปทุกครัวเรือน มิใช่คิดแต่อาศัยโรงเรียนหรืออาศัยพระที่เทศน์สั่งสอน ความสงบเกิดสันติสุขนั้นจะเริ่มต้นเกิดขึ้นในตัวเราและครอบครัวเราทุกคน ส่วนใหญ่สำคัญยิ่งก็คือ บิดามารดาผู้ปกครองจำเป็นที่สุดที่อบรมสั่งสอนศีลธรรมชี้ให้เห็นกรรม และคอยระวังสอดส่องอย่าให้คบคนชั่วเป็นเพื่อน คอยสอดส่องความประพฤติบุตรหลานของตัวอย่างใกล้ชิด

อย่าปล่อยไว้ตามบุญกรรม ถ้าครอบครัวใดมีลูกไม่สนใจในพ่อแม่คบเพื่อนชั่วจนเสียผู้เสียคน หัวอกพ่อแม่จะได้รับความชอกช้ำเพียงใด ยิ่งรักมากก็ยิ่งทุกข์ช้ำมาก เพราะลูกชั่วมากอย่าปล่อยไปตามเรื่องตามราวคิดว่าถ้ามันจะดีมันดีเอง จะมีดีเองสักกี่คนเป็นส่วนน้อย พ่อแม่จะต้องปฏิบัติตนให้ดีเพื่อเป็นตัวอย่างของลูกต่อไป เพราะเด็กย่อมเอาอย่างผู้ใหญ่ พ่อแม่เป็นครูคนแรกของลูกเป็นเรื่องธรรมดาทั่ว ๆ ไป เด็กรุ่นหลังที่จะเติบโตต่อไป ถ้าผู้ใหญ่หรือผู้ปกครองต่างช่วยกันแก้ด้วยหลักศีลธรรมทางพุทธศาสนารีบเริ่มต้นทุกครัวเรือนแล้ว คงจะทำให้เด็กรุ่นหลัง ๆ จิตใจสูงขึ้น พร้อมทั้งมีจิตใจเห็นความทุกข์ยากของมนุษย์ด้วยกัน แผ่เมตตาจิตให้กัน ความสงบทั่วไปก็จะเกิดขึ้น หนังสือทางพระที่ท่านผู้มีความรู้สูงเขียนขึ้นก็สามารถที่จะชี้แนวให้ปฏิบัติชีวิตครองเรือนได้อย่างดียิ่งเริ่มต้นอยากให้ท่านสอนให้เด็กรู้จักประโยชน์ของศีล ๕ ผู้ปฏิบัติอยู่ในศีล ๕ เกิดผลบุญกุศลอย่างไร ผู้ไม่ปฏิบัติเกิดผลทำลายตัวเองอย่างไร หลักธรรมทางพุทธศาสนานั้นผู้ใดทำก็เกิดผลแก่ผู้นั้น

เมื่อข้าพเจ้าได้รับจดหมายมากที่ผู้บันทึกส่งมาให้ เมื่ออ่านดูแล้วทำให้ข้าพเจ้ามีความรู้ที่ไม่เคยรู้มาก่อนและ คิดว่าคนจำนวนมากก็ไม่เคยรู้เช่นกัน จึงอยากจะนำ จดหมายฉบับนี้เข้าในชุด "กฎแห่งกรรม" เพื่อจะได้ มีโอกาสได้อ่านกันทั่ว ๆ ไป จึงได้ขออนุญาตไปยังท่าน เจ้าของจดหมาย เมื่อได้รับอนุญาตแล้วข้าพเจ้าก็ได้จัด พิมพ์ขึ้นในชุด "กฎแห่งกรรม" ขอให้ท่านได้โปรด อ่านแล้วพิจารณาดูก็จะได้มีโอกาสที่ได้รู้ในสิ่งที่เราไม่ได้ รู้อีกมากในบันทึกของท่านเจ้าของคือ ขุนตำรวจเอก พระมหาเทพกษัตรสมุห ดังที่ท่านได้กรุณาแนะนำตัว ต่อไปนี้

พระมหาเทพกษัตรสมุห (เนื่อง สาคริก) บ้านเลขที่ ๔๗ ถนนเศรษฐศิริ ตำบลสามเสนใน กรุงเทพฯ ๔

คำว่า ขุนตำรวจเอก เป็นยศของกรมตำรวจ หลวงในสมัยนั้นซึ่งใช้เทียบยศทหารปัจจุบันดังนี้ นายร้อยตรี, โท, เอก = นายตำรวจตรี, โท, เอก

นายพันตรี, โท, เอก = ขุนตำรวจตรี, โท, เอก
นายพลตรี, โท, เอก = พระตำรวจตรี, โท, เอก
ส่วนตำแหน่งยศจอมพลนั้น = พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นโดยเฉพาะ พวกผมเรียกว่า "สมเด็จพระตำรวจ" เป็นที่รู้กันว่า ท่านจอมพล, ที่ผมใส่ยศขุนตำรวจเอกไว้หน้าบรรดาศักดิ์พระมหาเทพกษัตรสมุห ก็เพื่อการศึกษาของเยาวชน ข้อแปลกก็คือมีนายตำรวจ, ขุนตำรวจ, พระตำรวจหลวงยังไม่มี

เหตุชื่อบรรดาศักดิ์ของผมเป็นมหาเทพกษัตรสมุห มีความเป็นมาดังนี้ ก่อนรัชกาลที่ ๔ ตำแหน่งบรรดาศักดิ์เก่าว่ามหาเทพ เสพ กษัตริย์สมุห ต่อมารัชกาลที่ ๔ เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติแล้วทรงถือคำว่าเสพเป็นคำที่หยาบ เช่น เสพเมถุน จึงต้องออกเสียคงเหลือแต่มหาเทพกษัตรสมุห

ครั้นถึงรัชกาลที่ ๖ พระบาทสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้าทรงเห็นว่า คำว่ากษัตริย์นั้นออกเสียงตามหลักของสันสกฤต ใกล้กับคำว่า กษัตรี ซึ่งหมายถึงเพศหญิง

ที่มีความหมายของคำตรงกันข้ามกับกษัตรซึ่งหมายถึงชายชาตินักรบ ด้วยเหตุนี้ในสัญญาบัตรของผมจึงเป็นพระมหาเทพกษัตรสมุห

ความจริงแล้วบรรดาศักดิ์ที่ชื่อ มหาเทพกษัตรสมุหนี้มีแต่พระยามาแต่ครั้งกลางรัชสมัยของรัชกาลที่ ๕ แล้ว เพราะทรงเห็นว่าคำว่าพระมหาเทพมักจะไปพ้องกับผู้ที่สอบเปรียญตามวัดต่าง ๆ เป็นอันมาก แต่ที่ผมเปลี่ยนบรรดาศักดิ์จากเจ้าหมื่นศรีสรรักษ์มาแทน พระยามหาเทพกษัตรสมุหที่ถึงแก่กรรมในรัชกาลที่ ๗ นั้น ตามปกติก็ต้องเป็นพระยาอยู่แล้ว หากแต่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้า ฯ มีพระราชประสงค์ว่าจะตั้งเฉพาะผู้สูงอายุสักหน่อย ขณะนั้นผมมีอายุ ๓๘ ปีเท่านั้น แต่เมื่อผมเป็นพระมหาเทพ ฯ ได้ไม่ถึงปีก็เปลี่ยนแปลงการปกครองแล้วต่อมาอีกไม่ถึง ๖ เดือน ก็ต้องยุบกรมพระตำรวจหลวงรักษาพระองค์ที่คุณเห็นยังมีแต่งตัวอย่างกรมพระตำรวจ ฯ แห่นำตามเสด็จอยู่ในทุกวันนี้ทางการใช้พวกกรมวังมาทำหน้าที่ตำรวจวังเพราะมีความจำเป็น

วันที่ ๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๓

เรียน คุณ ท. เลียงพิบูลย์ เพราะความนับถือ

ผมได้รับหนังสือ "กฎแห่งกรรม" ฉบับ ส.ค.ส. ๒๕๑๓ แล้ว พร้อมด้วยความขอบคุณอย่างยิ่งและได้อ่านทุกตัวอักษรจบแล้วด้วย ฉะเพาะอย่างยิ่งเรื่องที่ ๑๐๐ ตอนที่คุณบรรยายถึงภาพที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ เสด็จเลียบมณฑลเชียงใหม่นั้น บังเอิญเป็นเวลาที่ผมรับราชการเป็นหัวหน้ามหาดเล็กจึงมีหน้าที่ขี่ช้างชื่อแก้วไหลมาตามเสด็จในขบวนพยุหยาตราครั้งนั้นด้วย ในหนังสืองานศพเจ้าคุณอนุมานราชธน ท่านให้ความคิดเห็นไว้ว่า ความสุขเมื่อเด็กคือ เล่น ความสุขเมื่อหนุ่มสาวคือ รัก ความสุขเมื่อกลางคนคือ การงาน ความสุขเมื่อแก่ (เช่นผมอายุย่างเข้า ๗๒) คือ ความหลัง คำบรรยายของคุณจึงทำให้ผมมีความสุขใจได้มาก เวลานั้นผมอยู่วงในใกล้ชิดพระยุคลบาทจึงได้มีโอกาสเห็นเหตุการณ์มากกว่าที่คุณบรรยายเสียอีก แต่ถึงกระนั้นผมก็ต้องขอชมเชยคำบรรยายของคุณที่เก็บความจริงมากล่าวได้

ละเอียดถี่ถ้วนดีมากที่สุด จนทำให้ผมอ่านแล้วเกิดความรู้สึกว่า เรื่องนี้เกิดขึ้นเมื่อวานนี้เอง ขอรับรองว่าคำกล่าวของคุณเฉพาะเรื่องนี้เป็นความจริงทุกคำ สำหรับชาวเวียงพิงค์ที่ทำงานกรมรถไฟนั้น ผมใคร่ทายว่า คือเจ้ากาวิละ ณ เชียงใหม่ ถ้าผิดก็ขออภัยด้วย ความเห็นของคุณที่ตรงกับผมเผงก็คือ ระเบียบประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามของชาวเชียงใหม่ ในสมัยนั้นเขารักษาไว้ได้อย่างสมบูรณ์แบบ แม้แต่ในสมัยหลัง ๆ นี้ก็ยังดีกว่าทางพระนคร ที่กล้ากล่าวเช่นนี้ก็เพราะเห็นในหลวงรับแขกเมืองที่เชียงใหม่เป็นส่วนมาก อุปนิสัยใจคอของคนเรานั้นอ่านกันได้จากการแสดงออกของคนคนนั้น แต่การแสดงออกของคนที่จะใช้แทนตัวหนังสือให้พออ่านได้ความมีหลายอย่าง อาทิเช่นมารยาทในสังคม การพูด การเขียน ฯลฯ ผมได้เฝ้าสังเกตการเขียนของคุณมานานแล้ว เกิดความคิดเห็นโดยสุจริตใจว่า มีแนวการเขียนที่ผมนับถือมากที่สุด เพราะทุกเรื่องเขียนจากความจริง และก็ทุกเรื่องอีกเหมือนกันที่คุณชี้ให้เห็น "กฎแห่ง-

กรรม" ผมสารภาพความจริงใจว่า ผมอ่านคุณว่าเป็นผู้มีจิตใจสูงมาก เพราะไม่ปรากฏว่าคุณเคยเขียนขึ้นเพื่อหาทรัพย์เลย ในชีวิตผมพึ่งเห็นคุณเป็นคนแรก ผมจึงนับถือมากและอยากรู้จัก การกินอาหารร่วมกันในวันบำนาญออก ผมเห็นคุณสนิทเอาหนังสือของคุณมาแจก ตอนแรกผมลืมชื่อคุณสนิท จึงเข้าใจผิดว่า ท. เลียงพิบูลย์ เดือนต่อมาจึงไปถามเขา ๆ ว่าเพื่อนเขาเอง ผมจึงฝากนามบัตรไป ต่อมาอีกราวเกือบอาทิตย์เขาโทร ฯ มาว่าให้พูดโทรศัพท์ไปที่ ๘๙๑๕๗๒ ผมรีบโทรฯ ไปหลายครั้งแต่เงียบจึงถามไปที่ ๐๗ ตอบมาว่าเบอร์นี้ไม่มี ต่อมาผมจึงได้รับ ส.ค.ส. ของคุณ แต่ยังไม่ทราบเบอร์โทรศัพท์ ผมมีเรื่อง "กฎแห่งกรรม" อยู่อีกหลายเรื่องแต่ไม่ใช่นักเขียน จึงคิดจะเล่าความจริงส่งมาให้คุณ ทั้งนี้ถ้าผมมีโอกาสผมเป็นเด็กบ้านนอกที่มาเป็นข้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทั้งรัชกาลที่ ๖ และที่ ๗ ตลอดรัชกาลทั้งสองรัชกาลมีประสบการณ์ทั้งทางทะเล ทางการทำนา และราชสำนักตั้งแต่พอมีอายุรู้ความ จน

ถึงขณะนี้มีอายุ ๗๑ ปี กับ ๗ เดือน ได้ผ่านสำนักที่ต่ำสุดจนถึงราชสำนัก ผมได้ตั้งจุดดำเนินชีวิตของผมไว้ จุดใหญ่ที่สุดก็คือใคร่ทราบว่ากฎแห่งกรรมนั้นมีจริงหรือไม่ ตั้งแต่ผมมีอายุได้ประมาณ ๑๙ ปี และทำการค้นคว้ามาจนถึงอายุเกือบ ๖๐ ปี จึงได้เกิดความมั่นใจว่ามี "กฎแห่งกรรม" ตามพระบรมพุทโธวาทแน่เหลือเกิน บางทีคุณจะเกิดความสงสัยว่าทำไมผมจึงได้ความเชื่อเรื่อง "กฎแห่งกรรม" ช้ามากถึงเพียงนี้ ผมขออธิบายว่า อุปนิสัยของผมนั้น ทั้งโง่และดื้อ สิ่งใดที่ไม่เห็นจริงด้วยตนเองแล้วเป็นไม่ยอมเชื่อ แต่เมื่อส่วนมากเขาเชื่อก็อดที่จะค้นคว้าให้เห็นประจักษ์แก่ตัวไม่ได้ วิธีการค้นคว้าหาความจริงเรื่อง "กฎแห่งกรรม" นี้ ผมได้ปกปิดไว้เป็นเวลานาน ยิ่งกว่านั้นผมยังตั้งใจไว้ว่าจะเปิดเผยเอาเมื่อผมตายแล้ว โดยการพิมพ์เป็นหนังสือแจกงานศพผมด้วยซ้ำ ที่ไม่กล้าเล่าให้ใครฟังก็เพราะแนวความคิดเขาไม่มองเห็นความสำคัญเช่นคุณและผม คุณมีแนวความคิดที่ผมนับถือ ผมจึงคิดจะเล่าความจริงใจ

ให้คุณฟัง ผมขอย้ำถึงอุปนิสัยของผมอีกครั้งหนึ่งว่า การที่ผมดันเอาความโง่และความดื้อของผมให้ขึ้นมาเป็นถึงบรรดาศักดิ์ชั้นพระได้ก็เพราะความมานะหรือความเพียร ซึ่งลงได้อยากรู้อะไรแล้วเป็นต้องมีใจจดจ่ออยู่กับเรื่องที่อยากรู้นั้น ๆ ไม่เว้นวางเลย พยานคำกล่าวนี้ของผมก็คือหนังสือเรื่อง **"การดนตรีและการฟัง"** ที่ผมส่งมานี้ ผมเขียนขึ้นเมื่อภรรยาผมทำบุญอายุครบ ๖๐

ต้นเหตุที่ทำให้ผมต้องลงมือค้นคว้าเรื่อง "กฎแห่งกรรม" มีดังนี้ มารดาผมถึงแก่กรรมตั้งแต่ผมยังจำหน้าท่านไม่ได้ จนบัดนี้ก็นึกหน้าท่านไม่ออก รูปถ่ายท่านก็หาไม่ได้ บิดาท่านพาผมมาเลี้ยงได้ไม่ถึงปี ผมก็มาอยู่กับรัชกาลที่ ๖ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๔ เรียนหนังสือจบห้อง ๘ เป็นครั้งแรกที่มีห้อง ๘ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๐ รับราชการเป็นมหาดเล็กกองตั้งเครื่องเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๔๖๑ ทำงานได้ ๗ เดือน ก็ได้เป็นรองเสวกโท (เทียบร้อยโท) มีบรรดาศักดิ์เป็นนายรองสุจินดา บิดาผมถึงแก่กรรมไป ๕ ปีแล้ว เห็นเพื่อน ๆ เขาฉลองสัญญา

บัตรกันสนุกสนานพร้อมหน้าบิดามารดาของเขา ส่วนผมนั้นได้แต่หลับตานึกว่าถ้าคุณพ่อคุณแม่เรายังมีชีวิตอยู่ ท่านจะดีใจสักเพียงไหน ผมสวดมนต์ก่อนนอนทุกคืนมาตั้งแต่อายุ ๑๑ ขวบ ผมสวดนะโม ๓ จบ พุทธํ ธมฺมํ สงฺฆํ อีก ๓ จบ แล้วก็พุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ (กราบหมอนครั้งละหนรวม ๓ หน) ต่อไปก็นึกถึงคุณบิดามารดา กราบอีกหนหนึ่งแล้วนึกถึงผู้มีอุปการะคุณตลอดจนครูบาอาจารย์และเจ้าที่เจ้าทางแล้วก็กราบอีกหนหนึ่ง รวมกราบ ๕ ครั้ง ผมทำจนติดนิสัยอยู่จนบัดนี้ วันไหนเพลียลืมตื่นขึ้นนึกได้ก็สวดใช้หนี้ ส่วนมากในตอนคิดถึงมารดามาก หลังสวดมนต์ก็ขอให้ฝันเห็นหน้าแม่ แต่จนกระทั่งเดี๋ยวนี้ก็ยังนึกหน้าท่านไม่ออก เมื่ออายุ ๑๙ กำลังสำคัญผิดว่าตัวกำลังปราชญ์เปรื่อง เพราะเล่นฟุตบอลก็กำลังถูกเลือกเข้าทีมชาติ สอบไล่จบชั้น ๘ ก็ได้ที่ ๑ เมื่อปี ๒๔๖๐ ทำราชการ ๗ เดือนก็ได้เป็นขุนนาง จะทำอะไรก็ได้ผลทุกอย่าง แต่ขอให้ฝันเห็นหน้ามารดาสักครั้งทำไมจึงไม่ฝัน เกิดความสงสัยในเรื่อง

"กฎแห่งกรรม" ว่าเมื่อตายไปแล้วคงจะไม่มีการไปเกิดใช้กรรมเก่าอีก ความสงสัยในเรื่องนี้แรงกล้าขึ้นทุกวัน ประกอบกับยิงปืนแม่นด้วยแล้วยังนิยมธรรมชาติอีก จึงชอบหาโอกาสเข้าป่ายิงนกยิงเนื้ออยู่เรื่อย ครั้นรับราชการต่อมาครบ ๒ ปีพอดี ก็โปรดพระราชทานสัญญาบัตรให้เป็นหุ้มแพร (เทียบเท่าร้อยเอก) มีบรรดาศักดิ์เป็นนายเสนองานประภาษ ทรงโปรดผมมากถึงกับให้มีหน้าที่ในห้องทรงพระอักษร ซึ่งเต็มไปด้วยราชการลับสุดยอด บางโอกาสทรงสนทนาด้วย ๒ ต่อ ๒ พอประสบโอกาสสิ่งที่ผมอยากทราบก็หลุดออกจากปากผมว่า "ผีมีจริงไหมพ่ะย่ะค่ะ" เวลานั้นราว ๒๓ น.เศษ ทรงแปรพระพักตร์อยู่ครู่หนึ่งและก็รับสั่งตอบ "**ตามทางวิทยาศาสตร์นั้นเขาว่าผีไม่มี แต่ข้าเคยถูกหลอกมาแล้ว**" ทรงเล่าถึงเรื่องที่ทรงเห็นผีหลอกหลายเรื่อง เช่นเมื่อเสด็จทรงซ้อมรบเสือป่าที่พระราชวังสนามจันทร์และที่อื่นอีกมาก ผมฟังอย่างที่ไม่สนใจจะจำ เพราะจิตผมมุ่งแต่เรื่องที่ท่านจะทรงพระราชวินิจฉัยว่า ผีมีจริงหรือไม่เท่านั้น แต่ผมก็

ได้คำตอบจากตัวผมเองว่า ให้ค้นหาความจริงด้วยตัวของผมเอง ตัวเองจึงจะเชื่ออย่างสนิทใจ ทั้งนี้เพราะทรงเล่าถึงเรื่องผีหลอกให้ผมฟังตั้งแต่เวลา ๒๓ น. เศษ จึงถึงเวลา ๓.๓๐ น. ก็เสด็จเข้าห้องทรงพระบรรทม ทำให้ผมรู้ในภายหลังว่าเรื่องผีมีคือตายแล้วเกิดอีก หรือว่าผีไม่มีคือตายแล้วสูญนั้น ถ้าถามปราชญ์ผู้รู้แล้วจะไม่มีปราชญ์คนไหนบอกเราตรง ๆ เลย ถ้าใครบอกตรง ๆ คนนั้นก็มิใช่ปราชญ์ เพราะผู้รู้จะหาหลักฐานให้เห็นจริงไม่ได้อย่างแบบวิทยาศาสตร์ แต่ปราชญ์ท่านก็รู้ว่ากฎแห่งกรรมนั้นมีจริงแน่นอน ที่ไม่ทรงตอบตรงๆก็เพื่อให้เราค้นหาความจริงเอาเอง นี่คือหลักพระพุทธศาสนา

เมื่อผมตามเสด็จพระราชวังบางปะอินใน พ.ศ. ๒๔๖๔ ความคิดถึงบิดามารดาและความอยากรู้เรื่อง "กฎแห่งกรรม" มีความแก่กล้าและรุนแรงขึ้นอย่างสุดขีด เห็นว่าเข้าบรรพชาในพระพุทธศาสนาเท่านั้นจะสมความประสงค์ คือ ๑. มีทางทราบเรื่อง "กฎแห่งกรรม" ๒. การประกอบกรรมดีอาจส่งกุศลไปให้ท่านผู้ให้กำเนิด

ที่เรานึกถึงบุญคุณท่านได้ จึงเขียนหนังสือทูลเกล้าฯ ถวายขอพระราชทานบวชเป็นนาคหลวง ทรงยินดีบวชให้ที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม จำพรรษาวัดบวรนิเวศวิหาร ผมเกิดวันอาทิตย์ สมเด็จพระมหาสมณะเจ้าประทานนามว่า **"อาชัญโญ"** (หมายความว่าผู้รู้เร็วหรือม้าที่ฝึกง่าย) แต่กรมหลวงชินวรศิริวัฒน์ ทรงเป็นอุปัชฌาย์ให้ผม เพราะสมเด็จพระมหาสมณฯทรงประชวรหนักที่ชะอำและสิ้นพระชนม์เมื่อผมบวชได้ ๒ วัน ผมได้พิจารณาดูแล้วเห็นว่า พระผู้ทรงคุณวุฒิในวัดบวรนิเวศที่ผมจะเรียนถามเรื่อง "กฎแห่งกรรม" ได้ก็คือพระอมรโมฬี (มหาอาบ) เพราะความรู้ของท่านก็เท่ากับมือขวาสมเด็จพระมหาสมณะเจ้าก็ว่าได้ ผมเป็นพระบวชใหม่ จึงพยายามทำความสนิทสนมกับท่านนาน จนผมเกือบจะถึงกำหนดสึกจึงมีโอกาสถามท่านว่าผีมีจริงหรือไม่ เป็นปราชญ์ท่านหยั่งรู้ทันทีว่าเราสงสัยอะไรเป็นสำคัญ ท่านพูดกับผมเพียงข้อความต่อไปนี้เท่านั้นคือ "คุณเสนอ คุณไม่น่าจะเกิดมีความสงสัยเรื่อง "กฎแห่ง

กรรม" แต่ประการใดเลย เพราะคุณก็อยากดีเหมือนผมจึงได้เข้ามาบวชในพระพุทธศาสนา คุณลองชั่งใจเลือกดู ๒ ทางดังนี้ การที่เราปฏิบัติธรรมของพระพุทธเจ้าแล้ว ทางที่ ๑ ถ้ากฎแห่งกรรมมีจริงทำให้เราไปเกิดใหม่ในภพหน้า ผลแห่งกรรมดีที่ทำไว้แล้วในชาตินี้ก็จะตามสนอง ทำให้เกิดผลกำไรในภพหน้า ทีนี้สมมติว่ากฎแห่งกรรมไม่มีจริงคือตายแล้วสูญ สิ่งที่เราปฏิบัติธรรมไว้ในชาตินี้ก็ไม่เสียหรือจะเรียกว่าเสมอตัวก็ได้ ทางที่ ๒ ถ้าเราไม่เชื่อกฎแห่งกรรม โดยเห็นว่าตายแล้วก็สูญ ไม่จำเป็นต้องปฏิบตธรรม ขาดความสำราญใจ อยากยิงนกตกปลาหรือหาความสนุกตามที่ตนมีความปรารถนาก็ทำไปสุดแต่ความอยาก ดังนี้ สมมติว่า กฎแห่งกรรมไม่มีจริง และไม่มีการเกิดคือตายแล้วสูญ ก็เรียกว่าเสมอตัว แต่ถ้ากฎแห่งกรรมมีจริงต้องไปเกิดในภพหน้าอีกก็คงไม่มีปัญหาอะไรที่กรรมชั่วต่าง ๆ ในชาตินี้จะต้องตามไปสนองให้เกิดวิบากกรรมให้เกิดขาดทุน ฉะนั้นทางที่ ๑ มีแต่เสมอตัวกับได้กำไร ส่วนทางที่ ๒ นั้นมีแต่จะเสมอตัวกับขาดทุน คุณเสนอจะเลือกเอาทางไหน"

คำตอบคำที่ ๒ นี้ก็ให้ตนเองวินิจฉัย

เมื่อราว พ.ศ. ๒๔๙๐ คุณหลวงศรีวโรสถ (ศิริ ศิริเวทิน) แพทย์และอาจารย์ประจำโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย ท่านเป็นทั้งแพทย์และครูของผมอยู่บ้านติดกับผม ท่านทำบุญอายุในฐานะที่ท่านเคยเป็นต้นกุฏิของสมเด็จพระสังฆราชวัดสุทัศน์ คือสมเด็จพระวันรัต ท่านจึงนิมนต์พระสังฆราชองค์นี้มาฉันที่บ้านท่าน ท่านเห็นว่าผมเคยเป็นมหาดเล็กซึ่งมีหน้าที่บริการพระเจ้าแผ่นดินมาถึง ๒ รัชกาล คือที่ ๖–๗ จึงมอบให้คอยรับใช้เวลาสมเด็จเสวยอาหาร (ฉันเพล) ผมก็เห็นเป็นโอกาสเหมาะ เพราะทราบดีว่าสมเด็จองค์นี้ทรงปราชญ์เปรื่องในทางธรรมะเป็นยอดเยี่ยมอยู่ในสมัยนั้นชาติต่าง ๆ ที่จะมาถามเรื่องของพระพุทธศาสนาแล้วทางการต้องส่งไปพบสมเด็จพระองค์นี้ทุกครั้ง พอเหมาะโอกาสผมก็ทูลถามขึ้นว่า ใคร่อยากทราบมานานแล้วว่าผีมีจริงหรือไม่ ระหว่างที่ทรงตรึกตรองหาคำตอบผมอยู่นั้น คุณหลวงศรีก็ทูลว่าเห็นจะไม่ต้องอธิบายเพราะพระมหาเทพคงจะไม่มีทางจะเข้าใจแน่ ท่านจึงทรงดุว่า

"อย่าเพิ่งไปดูถูกเขานะเขามีความหมายลึกซึ้งอยู่"

สักครู่ก็รับสั่งกับผมว่า "เอายังงี้ก็แล้วกัน คุณพระทิ้งตัวคุณพระได้ไหม ถ้าทิ้งได้ผีก็ไม่มี แต่ถ้าตราบใดยังทิ้งตัวไม่ได้ ผีก็มี

คุณ ท. เลียงพิบูลย์ ที่นับถือ ผมมาคิดได้ทีหลังว่า คำตอบที่ ๓ นี้ ท่านตอบอย่างสงฆ์สูงมากยากที่คนสามัญจะเข้าใจ คือน่าจะทรงหมายถึงว่าสละจากขันธ์ ๕ รูป, รส, กลิ่น, เสียง และความเป็นตัวตนเสียได้ก็จะไม่มีการเกิด หรือที่ผมเรียกว่าผีเสียได้ แต่ถ้าเรายังถือว่าร่างกายเราเป็นของเราอยู่เราสามารถนำเอาติดวิญญาณของเราไปได้ทุกหนทุกแห่งตลอดกาลแล้ว นั้นก็คือผีเราดี ๆ นั่นเอง

รวมความว่าคำตอบทั้งสามนี้เป็นคำที่เป็นต้นเหตุทำให้ผมเชื่อแน่ว่า จำเป็นจะต้องค้นหาความจริง เรื่อง "กฎแห่งกรรม" ด้วยตัวของตัวเองต่อไป ทั้งนี้คุณกับผมก็คงเห็นตรงกันว่า ความจริงเป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นแก่ตัวเอง หรือแก่ผู้ที่เราเห็นด้วยตาของตัวเองเท่านั้น

เราจึงจะใช้เป็นหลักประกันความเชื่อของตัวเองได้ คนเราส่วนมากปฏิบัติตนในวงการสังคมไปด้วยความเชื่อและมั่นใจว่าสิ่งที่ตนทำไปนั้นดี ส่วนการที่จะทำอย่างไรจึงจะดีจริงดีแท้นั้นธรรมะของพระพุทธเจ้าเท่านั้นที่จะชี้ให้เห็นทุกอย่าง คนที่ทำชั่วเพราะเชื่อว่าการกระทำนั้น ๆ จะดีก็เพราะขาดความเชื่อในทางพระพุทธศาสนา ความเชื่อมั่นจึงเป็นต้นเหตุแห่งกรรม สำหรับคนที่ทำกรรมดีแต่กลับได้รับผลชวนั้นก็เพราะขาดการศึกษาเรื่อง "กฎแห่งกรรม" ซึ่งบรรดาลให้กรรมเก่ามาตามสนองอยู่ ๆ ก็เกิดถูกล๊อตเตอรี่ ผมเชื่อว่าเป็นเรื่องของ "กฎแห่งกรรม" ถ้าทุกคนเชื่อมั่นในเรื่องกฎแห่งกรรมแล้วคงจะไม่มีคนบางคนเขียนไปถามคุณว่าทำดีแล้วเหตุไรจึงได้ผลไม่ดี หรือว่าต้นเหตุเกิดมาอย่างนี้ แต่ผลที่ได้รับกลับกลายเป็นอย่างอื่นไป ฯลฯ ประสบการณ์ที่เป็นความจริงผ่านมาในชีวิตหลายเรื่อง บางเรื่องเล่าให้เพื่อนฟังเขาไม่เชื่อ แต่ผู้ที่ทำงานอยู่กับผมเขาเห็นเหตุก่อนที่จะเกิดผลเขาจึงเชื่อ เป็นเรื่องที่น่าจะเข้าในเกณฑ์ของ

กฎแห่งกรรมได้ และดูเหมือนจะแปลกกว่าเรื่องที่คุณเขียนมาแล้วด้วย ผมเคยเขียนส่งไปลงในหนังสือวชิราวุธานุสรณ์เมื่อ ๒ ปีมาแล้ว เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับพระมงกุฎเกล้า ฯ รัชกาลที่ ๖ แต่เขาไม่ลงให้เพราะไม่เชื่อว่าเป็นความจริง ผมขอต้นฉบับคืนก็ทำหายเสีย ผมก็จนปัญญา แต่ผมจำต้องขอผลัดกับคุณไว้ก่อนเพราะเหตุ ๒ ประการ

๑. ผมไม่ใช่นักเขียน เป็นแต่กล้าเล่าความจริงใจ จนรู้สึกว่าคุณจะรู้สึกเบื่อในการอ่านหนังสือที่พูดยืดยาวมาตั้ง ๗—๘ หน้าอยู่แล้ว

๒. ยังไม่แน่ใจนักว่า หนังสือนี้จะถึงมือคุณหรือหาไม่ เพราะจ่าหน้าซองถึงคุณสั้นเหลือเกิน ฉะนั้นถ้าคุณได้รับกรุณาตอบด้วยจะขอบคุณยิ่ง

ด้วยความนับถือมากอย่างสุจริตใจ

พระมหาเทพกษัตรสมุห

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณที่คุณพระมหาเทพกษัตรสมุห ได้บันทึกส่งมานั้นมีคุณค่าที่สุดแด่ท่านผู้สนใจ เมื่อได้อ่านได้คิดพิจารณาก็จะได้ความรู้ในสิ่งลี้ลับซึ่งซับซ้อนในโลกมนุษย์ยังมีอีกมากมายที่มนุษย์ธรรมดายังเข้าไม่ถึง

นอกจากองค์พระศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าเท่านั้นที่พระองค์ทรงตรัสรู้ทั่วไป และนำมาชี้ทางให้ชาวโลกทั้งหลายจะได้ปฏิบัติเพื่อหลุดพ้นจากความทุกข์ในโลกมนุษย์ไปสู่ความสุขอันแท้จริงเป็นยอดแห่งความสุขทั้งหลายก็คือ **"นิพพาน"**

สวัสดี.

ดับ-เกิด

เมื่อเพื่อนผู้นั่งข้างหน้ารถกับข้าพเจ้าผู้ขับเล่าเรื่องตรงกันข้ามแล้ว เราก็มาถกเถียงกันหลายเรื่องเช่นบุญกรรมหรือบาปกรรม ตายแล้วกลับมาเกิดอีกหรือไม่ วิญญาณมีจริงไหมนรกสวรรค์มีจริงไหมเราได้พยายามนำเอาประสบการณ์ชีวิตเก่า ๆ ที่ผ่านมาแล้วขึ้นมาเล่า เพื่อจะช่วยกันพิจารณาหาเหตุผลต่าง ๆ ซึ่งเราได้หยิบยกนำเอาเรื่องในร้านอาหารโจ๊กมาเป็นตัวอย่าง ข้าพเจ้าผู้หนึ่งขอร้องแกมวิงวอนว่าหากท่านผู้ใดได้ประสบการณ์ชีวิตที่เกิดขึ้นด้วยตนเองก็ดี ขอให้นำเล่าสู่กันฟัง จะเป็นเรื่องดีหรือชั่ว จะได้ไปเป็นบทเรียน จะได้เป็นความรู้ นอกจากจะเกิดประโยชน์แล้วพวกเรายังได้สนุกสนานเพลิดเพลิน เพราะพวกเราผ่านชีวิตมามากแล้ว ย่อมจะพบประสบการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตเป็นตัวอย่างที่ดีและไม่ดีมาแล้วทุกคนไม่มากก็น้อย เพื่อนนั่งอยู่ข้างในรถผู้หนึ่งเป็นคนเล่าเรื่องเป็นคนที่สองว่า

ผมมีความสนใจในชีวิตของคนเรานี้ เกิดแล้วตายเป็นธรรมดาแน่นอนที่เรารู้กันทุกคน แต่ยังสงสัยว่าตายแล้วเกิดนี่คนเรามีหลักอะไรมาพิสูจน์ยืนยัน ให้แจ่มแจ้งอย่างมีเหตุผลเป็นศาสตร์ที่ลี้ลับยังถกเถียงกันอยู่ตลอดมา แม้ทางวิทยาศาสตร์ก็ยังไม่สามารถจะคลี่คลายให้กระจ่างไปได้ แต่บัดนี้ผมเชื่อแล้วตามคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า คนเรายังมีกิเลส ย่อมจะเวียนว่ายตายเกิดไม่สิ้นสุดเหตุที่เกิดความเชื่อแน่นอนใจไม่มีข้อสงสัยก็คือ ที่บ้านผมเดิมผมไม่ได้ตั้งศาลพระภูมิ เพราะผมเชื่อว่าไม่ใช่เป็นเรื่องสำคัญอะไร ผมไปถามผู้มีความรู้ท่านก็บอกว่าเราสร้างบ้านใหม่ก็ไม่จำเป็นอะไร ที่จะต้องมีศาลพระภูมิให้เกะกะบ้านเปล่า ๆ ทั้งยังเกิดเป็นภาระยุ่งยากจะต้องบูชากันตลอดไปแต่ถ้าเราถือตั้งก็ได้ตามใจมันก็ไม่เสียหายอะไร

ฉะนั้น ผมจึงเลือกเอาว่าไม่ตั้งศาลดีกว่า แต่เมื่อผมปลูกบ้านเสร็จจนมาอยู่ โดยบ้านไม่มีศาลพระภูมิก็สุขสบายดีเป็นปีก็ไม่เห็นมีอะไรผิดแปลก จะผิดก็เห็นจะเป็นพวกญาติผู้ใหญ่หัวโบราณที่มาเยี่ยม คนนั้นก็พูดอย่างนี้ คนนี้ก็พูด

อย่างนั้น มีบ้านไม่มีศาลพระภูมิมันไม่ถูกหลัก มันไม่ใช่บ้านเช่า บ้านของเราเองจะได้อยู่เย็นเป็นสุขชั่วลูกหลาน ทางญาติผู้ใหญ่ มีคุณป้า คุณยาย เป็นต้น ผมหัวเราะ ผมไม่รำคาญ เพราะแกมาพักอยู่ชั่วคราวแล้วก็ไป แต่แล้วคุณแม่ผมก็พลอยเห็นชอบไปด้วย ได้รบเร้าให้ผมตั้งศาลพระภูมิอยู่ตลอดเวลา แกบ่นจนผมรำคาญทนไม่ไหว จึงบอกให้ภรรยาผมจัดการตั้งศาลพระภูมิแก้ความรำคาญเพื่อตามใจผู้ใหญ่ให้ทุกคนมีความสบายใจโดยผมไม่สนใจขอมอบให้เป็นหน้าที่ของภรรยาและคุณแม่ผมจัดการตามพรหมศาสตร์

ต่อมาก็มีศาลพระภูมิเกิดขึ้นในบ้านผม ความเดือดร้อนรำคาญใจจากญาติผู้ใหญ่ และคุณแม่ก็หายไป เวลานั้นผมมีญาติมาจากต่างจังหวัด มีทั้งญาติทางแม่ญาติทางพ่อและทั้งฝ่ายภรรยาผมมาพักที่บ้านเสมอ เพราะผมเองเป็นคนต่างจังหวัดแต่มีสิ่งที่แปลกอยู่อย่างหนึ่ง หลังจากตั้งศาลพระภูมิแล้ว ก็มีผู้เห็นชายสูงอายุ นุ่งขาวห่มขาวเดินอยู่ในบ้านแต่ผมไม่เคยเห็น นอกจากคนที่มาพักในบ้านเห็นแล้ว ยังมีบางคนฝันเห็นทั้ง ๆ ที่คนมาพักคนละคราว คนละจังหวัด

แต่ฝันเห็นชายสูงอายุมีลักษณะเดียวกัน เป็นสิ่งที่แปลกมาก ผมคิดว่าทำอย่างไร ผมจะได้มีโอกาสได้พบเห็นบ้าง เพราะมีแต่ผู้อื่นและแขกที่มาพักเห็น แต่ผมผู้เป็นเจ้าของบ้านไม่เคยเห็นเลย

คืนหนึ่งผมไหว้พระสวดมนต์แล้วก็มานึกสงสัย ว่ามนุษย์เราเกิดมาแล้วตาย จะเกิดมาอีกไหมหนอ และนำเรื่องเกี่ยวกับตายเกิดมาคิดเปรียบเทียบเรื่องต่าง ๆ ที่มีผู้เล่ามีผู้ประสบเหตุการณ์มาแล้ว ทั้งที่มีผู้ที่เคยตายแล้วฟื้นขึ้นมาแล้วพวกที่เกิดมาระลึกชาติได้ทั้งในประเทศและนอกประเทศมีข่าวไม่น้อย มาคิดทบทวนหาเหตุผลแต่แล้วนึกขึ้นได้ถึง ศาลพระภูมิที่ตั้งขึ้นได้ว่า ศาลพระภูมิที่ตั้งขึ้นแล้วยังไม่เคยจุดธูปเทียนบูชาด้วยตัวเองเลย ทั้งที่ผมเป็นเจ้าของบ้านคิดว่าคืนนี้จะไปบูชาพระภูมิและถ้าศักดิ์สิทธิ์จริง ก็ขอให้พระภูมิลองบอกให้รู้ว่า คนเราตายแล้วกลับมาเกิดอีกหรือไม่ คืนนั้นเป็นคืนแรกที่ผมจุดธูปเทียนบูชาพระภูมิ ได้อธิษฐานขอให้ผมรู้แจ้งความจริงว่า คนเราตายแล้วจะกลับมาเกิดใหม่ หรือจะสูญ

คืนนั้นทำให้คนในบ้านคงจะแปลกใจ ที่ผมไม่เคยบูชาพระภูมิ นับตั้งแต่ตั้งศาลเป็นต้นมาเป็นปีแล้ว ผมเองก็ไม่จดจำว่าวันที่ตั้งศาลเป็นวันอะไร เดือนอะไร แต่แล้วในคืนนั้นผมนอนหลับอยู่ในห้องชั้นบนซึ่งผมนอนคนเดียว และเปิดหน้าต่างทุกบาน เพื่อให้อากาศผ่านได้ ไม่ว่าฤดูร้อนฤดูหนาวจะปิดก็ตอนฝนตก เท่านั้น

คืนนั้นผมฝันแปลกที่สุดในชีวิต ผมฝันเห็นชายแก่ผู้หนึ่งยืนยิ้มอยู่ริมหน้าต่างท่าทางใจดี หันหน้ามาทางผมมองเห็นได้ลาง ๆ ที่แสงสว่างของดวงดาวบนท้องฟ้าลอดเข้ามาทางหน้าต่างความรู้สึกเวลานั้นว่าผมจ้องดูชายสูงอายุผู้นั้นนุ่งขาวห่มขาวซึ่งกำลังกวักมือเรียกให้ผมลุกขึ้นจากที่นอน ผมกำลังนอนมองดูด้วยความสงสัย แต่ผมก็ลุกขึ้นมายืนริมหน้าต่างตามที่ชายชราเรียกร้อง ในใจนั้นเหมือนจะถามว่า ท่านมีความประสงค์อะไรหรือที่เรียกผมลุกขึ้นมา แต่ผมไม่ได้พูดจากปากชายชราผู้นั้นคงจะรู้ความหมาย จึงพูดว่า

"ที่เราเรียกมานี่ ก็เพื่อจะให้รู้ ให้เห็น ให้ศึกษาข้อสงสัยของเจ้าจากท้องฟ้า" พลางชี้มือขึ้นบนท้องฟ้า แล้วพูดอีกว่า

'เจ้าจงเรียนรู้จากท้องฟ้า ใช้เวลาสักสองปักษ์ เจ้าก็จะรู้แจ้งความจริง คลี่คลายข้อสงสัยของเจ้าได้ การที่ให้เจ้าเรียนรู้เองจากท้องฟ้า ก็จะทำให้จดจำได้ไม่ลืมตลอดไป ดีกว่าที่เราจะชี้แจงให้เจ้า มันไม่ซึ้งถึงจิตใจของเจ้า เหมือนเห็นแก่ตารู้แก่ใจ"

เวลานั้นผมได้มองดูตามมือชี้ของท่านผู้เฒ่า ดูท้องฟ้าเต็มไปด้วยดวงดาว แต่ก็ไม่เห็นอะไร ยังไม่เข้าใจว่าท่านจะให้ดูดวงดาวทำไม มันแก้สงสัยอะไรได้บ้าง ดูเหมือนท่านจะรู้ใจผม จึงยิ้มแล้วพูดขึ้นว่า

"จงดูทุก ๆ คืนอย่าให้ขาด พิจารณาดูให้ดี ข้อสงสัยข้องใจก็จะสิ้นสุดลง จำให้ดีจงปฏิบัติตาม"

ผมหันหน้าไปมองดูท้องฟ้า ทางหน้าต่างด้วยความสนใจแต่ก็ไม่ได้ความรู้อะไรดีขึ้น ผมจึงหัน มาถามผู้เฒ่าให้ช่วยอธิบายแต่ท่านผู้เฒ่าหายไปเสียแล้ว ผมจึงตกใจตื่นขึ้นมา ฝันเป็นตุเป็นตะ ผมเปิดไฟในห้องมองทั่ว ๆไป หันไปตรวจปฏิทินก็เห็นว่า เป็นคืนแรม ๑๔ ค่ำ เป็นวันพระสิ้นเดือนเพราะเดือนขาด ผมลุกขึ้นมายืนข้างหน้าต่างมองออกไปบน

ท้องฟ้าทั่วไปก็ไม่เห็นอะไรผิดแปลกไปกว่าเมื่อเวลาฝันมองดูนาฬิกาตี๕กว่า อากาศเช้ามืดสบายผมจึงปิดไฟเข้าไปนอนต่อและครั้งนี้หลับสบายไม่ฝันอีกจนรุ่งเช้า

ต่อจากคืนนั้น ไม่ยอมไปไหน ตั้งใจว่าจะใช้เวลากลางคืนเดือนหนึ่ง เพื่อศึกษาท้องฟ้าตั้งแต่หัวค่ำจนกว่าจะง่วงนอนผมเริ่มปฏิบัติคืนแรก ๆ รู้สึกมันแสนจะเบื่อ เวลาผ่านไปโดยไม่ได้ความรู้อะไร ท้องฟ้าก็คือท้องฟ้า มีดวงดาวธรรมดาไม่มีอะไรแปลกขึ้นคิด ๆ ดูเหมือนคนบ้าเชื่อความฝันอย่างงมงาย นึกแล้วก็อยากหัวเราะตัวเองแต่ใจหนึ่งแย้งว่าต้องพยายามให้ครบเดือนอย่าท้อใจ ต้องอดทนคงจะมีอะไรน่ารู้ที่จะเป็นประโยชน์ ฉะนั้นผมตั้งใจด้วยความอดทนไม่ท้อถอยตั้งอกตั้งใจพิจารณาดูท้องฟ้าทุกคืนนึกว่าจะมีอะไรแปลกเกิดเป็นนิมิตให้เห็นคืนต่อ ๆ มาก็เริ่มมองเห็นขอบฟ้าทางทิศตะวันออกดวงจันทร์เริ่มเกิดโผล่ขึ้นมามีแสงเหมือนเส้นด้ายโค้งแล้วก็เริ่มค่อยเติบโตขึ้นทุกคืน เวลาผ่านไปดวงจันทร์นั้นก็ค่อยๆ เต็มดวงส่องแสงสว่างเป็นคืนขึ้น๑๔ค่ำ จันทร์เต็มดวงแล้วก็ค่อย ๆ แหว่งจนสูญไปจากท้องฟ้า พอแรม๑๕ค่ำก็สิ้น

แสงจันทร์จากท้องฟ้า ผมจึงนึกคิดพิจารณาดูด้วยปัญญาอันต่ำๆ ของตนเอง จะผิดถูกอย่างไรผมขอรับผิดด้วยตนเอง จะผิดถูกอย่างไร ผมได้รับความรู้ว่า ดวงจันทร์ในท้องฟ้าก็เหมือนกับชีวิตมนุษย์เราทุกวันนี้ ที่เกิดดับ เกิดดับวิญญาณดวงเดียวกัน เช่นดวงจันทร์บนท้องฟ้า ซึ่งเป็นดวงจันทร์ดวงเดิม เมื่อเทียบเคียงเช่นเดียวกับมนุษย์เมื่อยังมีกิเลสตัณหา วิญญาณก็ต้องเวียนว่ายตายเกิดไม่รู้จบสิ้น ดังสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงสั่งสอนชี้ให้เห็นกิเลสตัณหาเป็นกรรมหนุนนำ ที่ผมเล่ามาให้เพื่อนเราฟังนี้ ไม่ได้หวังว่าจะให้เพื่อนเชื่ออย่างงมงาย ผมเพียงแต่ให้ช่วยกันพิจารณาที่ผมคิดนี้จะผิดหรือถูก เพราะเราชาวพุทธจะต้องพิจารณาหาเหตุผลก่อนที่จะเชื่อ ดังองค์สมเด็จพระศาสดาของเราได้ตรัสไว้ว่า

อย่าเชื่ออะไรง่าย ๆ จะเป็นการเชื่อมาตั้งแต่โบราณก็ดี หรือการบอกเล่าก็ดีหรือตำรับตำราก็ดี ให้ใช้สติปัญญาความคิด จนกว่าจะพิจารณาให้เห็นจริงอย่างเที่ยงแท้แน่นอนเสียก่อน แม้แต่ธรรมของพระองค์ ก็ทรงสอนให้พิจารณาด้วยปัญญาเช่นเดียวกัน"

พวกเราได้ฟังเพื่อนเล่าเรื่อง “**ตายแล้วเกิด**” ประหลาดมหัศจรรย์เช่นนั้น ต่างก็นิ่งใช้ความคิดอย่างตื่นเต้น เพราะพวกเรายังไม่เคยมีผู้ใดทราบมาก่อนว่า ดวงจันทร์จะเกี่ยวโยงกับชีวิตในการเกิดดับ เกี่ยวข้องกับชีวิตในโลกมนุษย์ เพื่อนที่นั่งอยู่ข้างในรถ ก็ได้เอ่ยขึ้นเป็นคนที่สามถึงชีวิตของตนเองเรื่อง “**นรกในใจ**” อย่างมีคติและน่าฟังมาก และคงจะเกิดประโยชน์ไม่มากก็น้อย เมื่อได้นำมาคิดพิจารณาดังเรื่องที่จะได้เล่าต่อไปนี้

ทำอย่างไรอายุจะยืน

โดย. ท. เลียงพิบูลย์

หนังสือสวัสดีปีใหม่ ๒๕๒๓ ปีนี้ ข้าพเจ้าคิดว่าจะพูดเรื่องเข้าใจง่าย ๆ และมีผู้สนใจเป็นปัญหาถามมามากในเรื่อง ทำอย่างไรอายุจะยืน

เมื่อพิจารณาคิดดูมนุษย์เราเมื่อเกิดมา ส่วนมากก็ไม่มีใครอยากตาย อยากแก่ อยากเจ็บ บางคนพอพูดถึงความตายก็สะดุ้งหวาดกลัว หวาดเสียว ไม่อยากได้ยินได้ฟัง แต่ก็ไม่มีใครหนีความตายไปพ้น แล้วกลัวไม่กล้าสู้ความจริงหลอกตัวเองอยู่ตลอดเวลา

คนกลัวตายกลัวผี หาความสุขสงบทางใจไม่ได้ บางคนกลัวจนอายุมาก กลัวทั้ง ๆ ไม่รู้ว่าหลังความตายมีอะไรที่เกิดขึ้น ทั้งไม่ยอมศึกษาให้ผู้แจ้งความจริง ความตายมิสิ่งไรที่น่ากลัว ถ้าเรายังไม่ศึกษาหาความรู้ความตายก็ยังอยู่ในที่มืด มองไม่เห็นอะไรเลย เมื่อเกิดเจ็บป่วยก็กลัวตายจนขวัญหนีดีฝ่อ กลัวจนหมดกำลังใจที่จะต่อสู้กับความรู้

สึก ไข้น้อยก็เป็นไข้มาก คนธรรมดาเมื่อรู้แจ้งความจริงแล้ว จิตเข้มแข็งไม่กลัวตายใจก็สบาย คนกลัวตายเจ็บไข้ได้ป่วย จิตใจอ่อนแอก็ตายง่าย ๆ

ความจริงผู้ที่ถามว่าทำอย่างไร อายุจะยืน เท่านั้น แต่ข้าพเจ้าก็ออกจะนอกเรื่องไปมาก ถ้าจะพูดถึงความจริง แล้วในเรื่องนี้ ตำรับตำราแพทย์เขาก็เขียนเพื่อแนะนำให้ ปฏิบัติตัวและออกกำลังและเรื่องอาหารที่มีประโยชน์มีหนังสือ ที่นายแพทย์หลายท่านเขียนขึ้นแนะนำการรักษาปฏิบัติตนก็ มีไม่น้อย ส่วนทางพุทธศาสนาท่านก็ให้ปฏิบัติทางจิต กำจัดกิเลสตัณหาฝึกจิตให้เข้มแข็ง ฟอกจิตใจให้บริสุทธิ์ ผ่องใส การไม่ฆ่าสัตว์ย่อมทำให้ชีวิตยืนยาว ฉะนั้นทาง พุทธศาสนาสอนให้เราไม่ทำบาปทั้งปวง สร้างกุศลบารมีและ ทานบารมีให้ถึงพร้อมเพื่อจิตใจให้สดชื่นทำให้จิตใจสงบ สบายไม่กังวลใด ๆ จะทำให้ชีวิตไม่เศร้าหมอง ถ้าเราดับ ความไม่กลัวตายได้ ดับความโกรธได้ คงจะทำให้ชีวิตยืนยาว ไปกว่าธรรมดา แต่ข้าพเจ้าก็ไม่มีความรู้ในทางแพทย์ และ ส่วนพุทธศาสนาก็ไม่รู้อย่างลึกซึ้งนัก

พระพุทธองค์ทรงสอนให้เราพัฒนาตัวเองก่อน ให้เราได้ศึกษาหลักธรรมมีคุณธรรม ปลูกความเลื่อมใสฝังอยู่ในตัวเราเองให้เพียบพร้อม ให้รู้หลักถูกต้องสัจจธรรมตรงกับความจริง ให้ถือหลักธรรมะเป็นความสำคัญไม่บิดเบือนอย่างพวกทำลายศาสนาในยุคปัจจุบันนี้ ซึ่งเราจะประมาทขาดสติไม่ได้ เพราะบุคคลมีไม่น้อยที่ถือพุทธศาสนา ยังไม่ได้ศึกษารู้แจ้งความจริงลึกซึ้ง หลักสัจจธรรมของพระ-ศาสนาย่อมจะเข้าใจผิดไปได้ง่าย และเดินทางผิดประพฤติตัวชั่ว หากรู้ตัวว่าประพฤติผิดกลับตัวเดินทางถูกได้ย่อมเป็นที่ยกย่อง ไม่ปล่อยตัวอย่างตกกระไดพลอยโจนก็ยิ่งจมอยู่ในความชั่วช้ายิ่งขึ้น

ข้าพเจ้าจะเขียนครั้งนี้จึงอยากจะนำเอาประสบ-การณ์เรื่องผ่านมาแล้วในอดีตและปัจจุบันเพื่อให้ตรงกับคำถาม "ทำอย่างไรอายุจะยืน" ข้าพเจ้าคิดว่า สิ่งเหล่านี้เมื่อสมัยก่อนอายุจะยืนยาวหรืออายุจะสั้นก็ได้เริ่มจากภายในครอบครัวก่อน บ้านใดครอบครัวใด มีความสงบสุข เกิดจากพวกลูกหลานต่างมีความเคารพความกตัญญูกตเวที เชื่อฟังคำพ่อแม่ถือว่าเหมือนพระที่ควรแก่ความเคารพนับถือ เป็น

ผู้มีพระคุณ ส่วนพ่อแม่ก็มีความสุขความสบาย เพราะลูกหลานยกย่อง เพราะภายในบ้านไม่มีความร้อนใจ เพราะญาติพี่น้องรักใคร่ปรองดองสมานสามัคคี ญาติพี่น้องเคารพตามลำดับ เรียกว่ารู้จักนิ้วก้อยนิ้วหัวแม่มือ เมื่อเด็กเริ่มแรกเข้าโรงเรียน เมื่อกลับจากโรงเรียนก่อนอื่นพ่อแม่ก็จะเริ่มสอนให้ลูกหลานเข้าไปกราบปู่ย่าตายายในบ้านที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ เมื่อเด็กลูกหลานเข้าไปกราบบนตักท่านก็มักจะลูบศีรษะด้วยความรักความเอ็นดูในความเรียบร้อยของลูกหลาน คนสูงอายุสมัยก่อนมักจะพูดว่า หลานเอ๋ยจงหมั่นเรียนหนังสือจะได้วิชาความรู้ติดตัวเราต่อไปในภายหน้า จะได้เป็นเจ้าคนนายคน ขอให้หลานจงมีสติปัญญาเหมือนพระมโหสถ มีฤทธิ์เหมือนหนุมาน ข้าพเจ้าเวลานั้นไม่มีทั้งปู่และย่า ตามีแต่ยาย เพราะนอกนั้นท่านได้เสียชีวิตก่อนข้าพเจ้าเกิด ส่วนยายนั้นท่านให้พรลูกหลานหลังอาหารทุกวัน ส่วนเพื่อน ๆ นั้นนับว่าโชคดีมีทั้งปู่ย่าตายาย ได้ปฏิบัติดังที่กล่าวมาแล้วนับว่าเป็นมงคลแก่ตัวเอง สมัยก่อนเช้าพ่อแม่ก็ให้เด็กหัดใส่บาตรพระที่ออกบิณฑบาตเช้า ๆ หัดใส่ของเป็นอาหารลงในย่ามของพระเช่น ผลไม้ ไข่เค็ม ข้าวต้มมัดใต้

และกล้วยที่เด็กพอจะทำได้ เมื่อถึงวันพระหยุดเรียนก็ตามปู่ย่าหรือจูงไปวัดฟังเทศน์ฟังธรรม เมื่อส่งปู่ย่าตายายขึ้นบนศาลาแล้ว เด็กก็ลงมาเล่นกับเพื่อน ๆ และลูกศิษย์วัด เล่นบ้อหุ้นหรือหยอดหลุมทอยกองโดยใช้กระเบื้องดินเผามุงหลังคาแตก ๆ มีเกลื่อนกลาดอยู่บนพื้นดินแถวข้าง ๆ ศาลาวัดมาเลาะขอบให้มันกลมใหญ่กว่าเหรียญบาทแล้วเอามาแทนอัฐ เด็ก ๆ พกกันกระเป๋าตุ่ยเป็นความสนุกสมัยรุ่นเด็ก ๆ เด็กรุ่นนั้นซึ่งปัจจุบันนี้กลายเป็นปู่ย่าตายาย และตายไปจากโลกก็ไม่น้อย นี่เป็นเรื่องอดีตของคนสมัยก่อน เด็กสมัยนั้นพอโตขึ้นครบอายุบวชก็มักจะบวชอยู่ในวัดนั้น เพราะผู้ใหญ่ท่านคุ้นเคยกับพระและท่านสมภารในวัดนั้น สมัยก่อนนั้นคนอายุยืนมีมาก เพราะสมัยนั้นเราจะพบคนแก่หลังค่อมหรือคนแก่หลังกุ้งหรือหลังโกง ยังแข็งแรงถือไม้เท้าเดินตามถนนมีเสมอ แต่ปัจจุบันนี้หายากนานปีข้าพเจ้ายังไม่เคยเห็น หรือจะเป็นเพราะการแพทย์เจริญ คนหลังโกงจึงหายาก หรือจะเป็นยุคนี้บ้านเมืองเจริญ คงจะไม่ปลอดภัยสำหรับคนแก่จะเดินข้ามถนน ไม่เหมือนสมัยก่อนรถมีไม่มาก

สมัยรุ่นปู่ย่าของเรานอกจากภายในบ้านอยู่กันอย่างสงบสุข เพราะทุกคนรู้จักหน้าที่เคารพสิทธิ์ซึ่งกันและกัน เพราะผู้ใหญ่มีศีล ๕ ปฏิบัติแผ่เมตตาแก่คนในบ้าน ทำให้คนในบ้านแม้จะไปค้างแรมชั่วคราวในที่ใดก็มีความรู้สึกอดคิดถึงบ้านคิดถึงคนในบ้านไม่ได้ บ้านเหมือนเป็นสวรรค์ของคนในครอบครัว เพราะจะหันหน้าไปมองใครคนในบ้านมีแต่ยิ้มแย้มแจ่มใส เพราะจิตใจสูงด้วยศีลธรรม ไม่มีใครหน้าเง้าหน้างอ จะพูดจากันก็นิ่มนวลสุภาพไม่ได้ยินคำหยาบคายภายในบ้าน ผู้ใหญ่พูดกับเด็กด้วยถ้อยคำที่เอ็นดูรักใคร่ ผู้น้อยพูดกับผู้ใหญ่ด้วยความเคารพนับถือ ในปัจจุบันนี้หากครอบครัวใดมีสภาพเป็นอยู่เหมือนครั้งรุ่นคุณปู่คุณย่า นับว่าเป็นโชคดีมีชีวิตที่สงบราบรื่นที่ข้าพเจ้าได้ประสบการณ์มาแล้ว คิดว่าในสภาพเช่นนี้ทำให้ผู้ใหญ่ในปัจจุบันมีอายุยืนยาวออกไป เพราะไม่มีวุ่นวายใจเพราะลูกหลานตลอดเวลาพวกลูกหลานเอาใจใส่ดูแลให้ความสุข เพราะสูงด้วยความกตัญญู อายุจึงยาวกว่าธรรมดา บางครอบครัวมีแต่ความวุ่นวาย คนในครอบครัวหาเวลายิ้มแย้มเข้าหากันไม่ได้ มีแต่ใช้สายตาบอกให้รู้ว่าเกลียดจนแทบจะกินเลือด

กินเนื้อกัน คอยใช้วาจาพูดถากถางกัน ผู้ใหญ่ในครอบครัวนั้นจะอยู่อย่างมีความสุขได้อย่างไรเพราะลูกหลานไม่เคารพนับถือปู่ย่าตายายพ่อแม่ ไม่มีความกตัญญูรู้บุญคุณ เมื่อลูกหลานขาดความเคารพผู้ใหญ่มีแต่ความช้ำใจ บ้านนั้นเรือนนั้นก็กลายเป็นนรกมีแต่ความเดือดร้อนอยู่ทั่วไป สิ่งที่หนีไม่พ้นนั้นก็คือกรรมจะตามสนอง

ข้าพเจ้าเคยประสบการณ์มาแล้วหลายครั้งหลายหน ชีวิตของผู้ใหญ่จบลงอย่างน่าสงสาร มีหลายรายที่โกรธจนสุดขีด เส้นโลหิตในสมองแตกแล้วก็ตายหมอไม่สามารถจะแก้ไขทัน ข้าพเจ้าได้พิจารณาดูแล้วหลักพุทธศาสนาปฏิบัติทางใจ ถ้าเราทำจิตให้สงบทำใจให้สบายตัดความโกรธความโลภความหลงได้แล้ว ชีวิตคงจะยืนยาวและแข็งแรง

ในยุคปัจจุบันนี้มีสิ่งที่น่าเศร้าใจมาก เพราะเด็กวัยรุ่นในยุคปัจจุบันนี้ยิ่งขาดความเคารพขาดความกตัญญูทำให้พ่อแม่ชอกช้ำใจ ยิ่งรักลูกมากเท่าไร ยิ่งช้ำใจมากเท่านั้นเพราะบางท่านมาหาข้าพเจ้าได้รับความชอกช้ำใจเล่าถึงลูก

แล้วก็ร้องไห้ ลูกในยุคนี้มักจะไม่เชื่อคำสั่งสอนของพ่อแม่ บังเกิดเกล้าที่เลี้ยงดูมา แต่อ้อนแต่ออกทนุถนอม ด้วยความรักไม่ได้ใช้สติปัญญา พิจารณา แยกความรู้สึกออกว่าพ่อแม่เป็นผู้ที่รักลูกหวังดีต่อลูก คำสั่งสอนของ พ่อแม่ควรเชื่อฟัง เพราะทุกอย่างที่พ่อแม่ทำไปก็เพื่อหวังดีต่อลูกเท่านั้น ไม่มีพ่อแม่คนไหนไม่ว่าชาติใดประเทศใด ไม่เคยมีพ่อแม่ที่หวังร้ายต่อลูกเลย นอกจากมนุษย์แม้แต่ที่เป็นสัตว์โลกอันประเสริฐย่อมจะรักลูกถนอมลูก รักลูกยิ่งกว่าชีวิตของแม่ได้มีตัวอย่างมากมาย เด็กสมัยก่อนว่านอนสอนง่าย ผู้ใหญ่สั่งสอนอะไรก็นิ่งฟังไม่เถียงไม่โกรธ ไม่ว่าจะผิดหรือถูก

ในปัจจุบันนี้มีเด็กวัยรุ่น ไม่น้อยที่ ไม่ยอมฟังเสียงฟังความหวังดีของพ่อแม่และผู้ใหญ่ปู่ย่าตายาย สอนอะไรว่าอะไรอย่าทำไม่ดี ผิดศีลธรรม กลับย้อนให้เหยียดหยามดูถูกว่าเป็นคนล้าสมัย เหตุเพราะเยาวชน วัยรุ่นพวกนี้มักชอบไปฟังเสียงเพื่อนไปฟังเสียงคน นอกญาติซึ่งไม่เคยรู้จักกันมาก่อนที่สุดก็ยุยงเกลียดชังพ่อแม่ หาว่าจู้จี้เบื่อฟัง ไปหาความสุขสนุกสนานนอกบ้าน ไม่ช้าก็ไปติดยาเสพติดพวกผงขาวและยาฉีดทำลายอนาคตของตัวลงอย่างน่าเสียดาย เพราะกลาย

เป็นทาสของยาเสพติด ชีวิตหมดค่าของความเป็นคน ไม่ช้าก็ซมซานมาหาพ่อแม่เพื่อรีดไถหรือ ขะโมยเอาเงินไปซื้อยามาแก้ทุกข์ทรมาน เมื่อเวลากระหาย ยาเสพติด ทำทุกสิ่งเพื่อให้ได้เงินมาซื้อยาเสพติด

พ่อแม่ต้องรับความทุกข์ระทมตรมตรอมใจเพราะลูกไม่เชื่อพ่อแม่ ยิ่งรักลูกมากเพียงใดก็ยิ่งชอกช้ำใจเท่านั้น นี่ก็ชี้ให้รู้เห็นว่า ลูกทำให้พ่อแม่อายุสั้นก็มีไม่น้อย สถิติในปัจจุบันนี้มีวัยรุ่นติดยาเสพติดจำนวนหลายแสน ตัดกำลังของชาติไปอย่างน่าเศร้าใจ เรามา พิจารณาดูพ่อแม่ต้องรับทุกข์ระทมใจเท่าใดลูกไม่ ได้นึกว่าใคร จะหวังดีเท่าพ่อแม่ที่เลี้ยงดูลูกมาแต่อ้อนแต่ออกรักลูกเพียงใด เมื่อเขียนมาเพียงนี้ก็นึกได้ว่า เวลานี้มีผู้ได้สน ใจในหนังสือแจกในงานศพ "แม่" ที่ข้าพเจ้าและเพื่อนๆ ได้จัดพิมพ์ จำนวนหมื่นเล่มแจกในวันงานสามพันกว่า หลังจากงานศพแม่ผ่านไปแล้ว ก็มีผู้ขอกันมามาก จนบัดนี้ก็ยังมีผู้มาขอแต่ในบ้านข้าพเจ้าไม่มีเหลือเลย

เมื่อต้องการเช่นคราวนี้ก็ต้องไปเที่ยวยืมจากเพื่อน ๆ แต่ส่วนมากไม่มีเพราะผู้ยืมแล้ว มักไม่ส่งคืนไปยืมได้จากคุณมนู ยูประพัฒน์หนึ่งเล่ม บอกว่าเมื่อค้นหาข้อความแล้วจะรีบ

ส่งคืน ได้นำมาอ่านพิจารณาเรื่องที่มีผู้สนใจเห็นจะเป็นคำนำ เพราะพิมพ์ครั้งเดียวแล้วก็ไม่ได้พิมพ์อีก ที่แสดงว่าแม่ผู้สูงอายุของข้าพเจ้านั้นผิดกว่าผู้สูงอายุอื่นๆ เพราะมีความแข็งแรง มีความทรงจำดี

ข้าพเจ้าขอคัดลอก ในหน้าต้น ๆบางตอน มีท่านเจ้าคุณพระธรรมจินดาภรณ์วัดราชบพิธ (ในปัจจุบันนี้ท่านมีสมณะศักดิ์ นามพระพุทธพจน์วราภรณ์) ใน จ.ม. ของท่านไว้อาลัยว่า

วัดราชบพิธ คณะกลาง

วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๑๔

เจริญพร คุณ ท. เลี่ยงพิบูลย์

อาตมาได้ทราบถึง มรณะกรรมคุณโยมมารดาของคุณตั้งแต่เริ่มแรกและได้เคยไปเยี่ยม คุณพร้อมทั้งตั้งใจไปอุทิศกุศลแก่มารดาคุณด้วยรถของคุณหมอ ไพโรจน์ คุ้มไพโรจน์ พร้อมกับนำหนังสือประวัติท่านอาจารย์ มั่นภูริทัต ตะเถระ กับหนังสือชุดกฎแห่งกรรมที่ขออนุญาตคุณพิมพ์แจกในงานศพอุบาสิกา บุญเลี่ยม เพ็ชรเกษตร จังหวัดเพชรบุรี และงานศพ น.ส. บุตรี กรลักษณ์ ณ เมรุวัดเทพศิรินทาวาส

พระได้วนรถหาบ้านของคุณอยู่หลายตลบก็หาไม่พบ ทั้งอาตมาทั้งคุณหมอไพโรจน์ก็เคยไปบ้านคุณ มาแล้วแต่ลืมเลือนไป รู้แต่ว่าอยู่ถนนเพชรบุรี จึงต้องฝากหนังสือและความระลึกถึงคุณไว้กับคุณหมอไพโรจน์ ภายหลังได้รับ จ.ม. ของคุณว่าได้รับหนังสือนั้น ๆ แล้วและคุณ ได้จัดสำเนาหนังสือแจกขออภัยทุกท่านที่ข้องใจ เกี่ยวแก่มารดาของคุณ อาตมาได้รับฉบับหนึ่งใจความตอนหนึ่งว่า มีผู้โทรศัพท์ถามข่าวการเจ็บป่วยของมารดาคุณอยู่เสมอ เมื่อมารดาถึงแก่กรรมก็มีผู้โทรศัพท์ถามมาเช่นเคย คุณตอบเขาไปว่า "สบายดีแล้ว" เพราะคุณเห็นว่าท่านต้องทรมานสังขารรูปนามขันธ์ ๕ อยู่ในโลกมนุษย์อันโสมมและน่าเบื่อหน่ายตั้ง ๑๐๐ ปีเมื่อท่านตายจากไป คุณจึงตอบด้วยความจริงใจว่าท่านสบายดีแล้วนั้น อาตมาทราบความประพฤติปฏิบัติและสัมมานะสักการ บูชามารดาของคุณดีผู้ไม่รู้อาจพึงดูคล้ายคนไม่มีกตัญญูกเวทีใครเร่งให้ท่านตายหรือเห็นการตายของมารดาแล้วก็ดีใจ มิใช่เช่นนั้นการตายเป็นการพ้นทุกข์ที่เกิดจากแก่ จากเจ็บ จากปิยวิปปโยคะและอัปปิยสัมปโยคะหรือปรารถนาอย่างใดไม่ ได้สิ่ นั้นสมหวังก็จริง แต่นั่นมีทุกข์หรือต้องรับทุกข์เฉพาะผู้ยังยึดติดรูปนาม

ขันธ์ ๕ ว่าเป็นตนเป็นของ ๆตนส่วนมารดาของคุณท่าน เบื่อหน่ายรูปนามขันธ์เต็ม ๆ นแล้วอาตมาได้เคยสนทนาธรรมะกับท่าน ท่านเข้าใจซาบซึ้งดีในสวากขาตธรรม สุดท้ายอาตมาให้พรท่านทั้งอายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ เป็นต้น ท่านขอไม่รับพรเรื่องอายุ ว่ามีอายุมากเท่าใดก็ทุกข์มากเท่านั้นแต่ขอให้นัยน์ตาอย่าให้มัวมืด ครั้งหนึ่งท่านเคยไปเยี่ยมอาตมาที่วัดเขาไกรลาส หัวหิน เผอิญอาตมากำลังอยู่บริเวณบันไดพื้นดินใกล้บันได ๑๔๐ ขั้นทางจะขึ้นเขาไกรลาส จึงพบสนทนากับท่านพอดี ท่านพูดว่าตั้งใจจะมาพบเจ้าคุณนานแล้ว ลูกหลานเขาไม่ให้มาเกรงจะขึ้นเขาไม่ไหว ต่อมาก็ถูกหลาน ๆ มันหลอกว่าเมื่อนั้นเมื่อนี้จะพาไปหาเจ้าคุณ แล้วท่านก็เตรียมตัวขึ้นบันได ๑๔๐ ขั้น หลานชาย ๒ คนก็เตรียมตัวจะเข้าพยุงท่านพูดว่า เอ็งไม่ต้องพยุงข้าดอก เอ็งขึ้นไปของเอ็งเถิด แล้วท่านขึ้นบันไดรวดเดียวโดยไม่ต้องมีคนพยุง อาตมาคอยดูอยู่เห็นเป็นอัศจรรย์ เพราะเวลานั้นได้ทราบว่าท่านมีอายุครบ ๘ รอบแล้วท่านแข็งแรงผิดกับหนุ่ม ๆสาว ๆที่เห็นบันไดสูงขนาดนั้นก็ไม่กล้าขึ้นเขา อาตมาเคยพูดกับเขาเหล่านั้นว่า คนที่ขึ้นเขาไกรลาสไม่ได้เพราะไม่มีบุญ คนมีบุญจึงจะขึ้นเขาไกร

ลาสเป็นเขาอยู่บนสวรรค์ หรือถ้าตนยอมแก่ก็ให้ไปขึ้นบันได ด้านหลังทางตะวันตกฝั่งรถไฟ เพราะบันไดทางตะวันออก ๑๔๐ ขั้นนี้เขาสร้างไว้สำหรับคนยังหนุ่มยังสาวพูดดังนี้เขาก็พยายามขึ้นบันได ๑๔๐ ขั้นได้ เพื่อให้เห็นว่าตนยัง ไม่แก่ยังเป็นหนุ่มเป็นสาวดีอยู่ แต่มารดาคุณท่านขึ้นไปเพื่อนมัสการพระพุทธรูปซึ่งมีอยู่มากบนเขาและเพื่อพบกับอาตมาจึงขึ้นไปด้วยสัทธาปสาทะ มารดาของคุณสั่งสมกองบุญตลอดอายุ สำหรับวัดเขาไกรลาสหัวหิน ท่านเคยบริจาคตั้งนิธิสำหรับประเภทนิธิภัตตาหารครั้งแรก ๘๐๐บาทครั้งที่ ๒ อีก ๒๐๐ บาทและต่อ ๆมาอีก ๓ คราวรวม๒๓๙๐ บาทมารดาของคุณอายุยืนมาถึง ๑๐๐ ปี จึงถึงแก่กรรม เพราะท่านมั่นอยู่ด้วยกตัญญูกตเวทีมีสัมมาคารวะต่อมารดาของท่านซึ่งเป็นยายของคุณ อาตมาเคยทราบว่ายายของคุณมีบุตรธิดาหลายคน คุณยายมาอยู่กับมารดาของคุณ ซึ่งเป็นบุตรสาวคนเล็กจนถึงแก่กรรม เมื่ออายุคุณยายครบ ๑๑๐ ปีมารดาคุณปฏิบัติบำรุงคุณยายเหมือนพระของบุตร สัมมาคารวะกันอย่างดีเช่นต้องให้ท่านรับประทานอาหารก่อนตนและบุตรจะรับประทานภายหลัง เมื่อคุณยายรับประทานอาหารแล้ว จะยกมือพนมให้ศีลให้พรทุกครั้งไป

ท่านจึงมีสุขภาพพลานามัยแข็งแรงไม่พ้นเพื่อนหลงไหลเยี่ยงคนแก่ทั้งหลาย ขณะท่านจะตายก็ตายด้วยอาการสงบมีสติสัมปชัญญะดีตลอดอายุขัยหาได้ยากอย่างยิ่ง "จิตฺเต อสงฺกิลิฏฺเฐ สุคติ ปาฏิกงฺขา" ผู้มีจิตไม่เศร้าหมองในเวลาตายย่อมมีสุคติเป็นที่ไปในเบื้องหน้าหรือหวังได้ซึ่งสุคติดังนี้ ท่านเกิดมาดีเกิดมาด้วยบุญเป็นอุปถัมภกปัจจัย มีชีวิตอยู่ก็สั่งสมเจริญแต่บุญ ตายไปจะไปไหนก็ไปเกิดในสุคติแน่แท้ ไม่ต้องสงสัย ท่านทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีของบุตรธิดา จึงมีบุตรดี มีสะใภ้ดี มีหลานดี มีเหลนดี นับเป็นสกุลบุญสกุลกุศล อาตมาขออุทิศบุญกุศลบารมีธรรมที่ได้บำเพ็ญมาแล้วแก่มารดาคุณเพื่ออนุโมทนาสำเร็จเป็นปัตตานุโมทนามัย ขอให้เสวยผลแห่งบุญในสุคติวิสัยตลอดกาลนาน และขอให้บรรดาบุตรหลานเจริญด้วยอิฏฐารมณ์ปราศจากอนิฏฐารมณ์สั่งสมบุญยิ่ง ๆ ขึ้น ทั่วทุกท่านทุกคนเทอญ

ด้วยความระลึกถึง

พระธรรมจินดาภรณ์

ข้าพเจ้าขอตัดบางตอนของกรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร (พระองค์เจ้าธานีนิวัต) ทรงเขียนไว้ในหนังสือ "แม่" ว่า

ปูชา จ ปูชนียานํ เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา ทรงสรรเสริญการบูชาผู้ควรแก่บูชา ทรงยกย่องว่าเป็นมงคลอันหนึ่ง ข้าพเจ้ามาใคร่ครวญดูแม่สมบุญนี้เป็นเพื่อนบ้านเก่าแก่ของเรา เช้าขึ้นพอตื่นนอนจะได้เห็นแม่สมบุญ ยกถาดและภาชนะใส่อาหารออกมานอกบ้านเองทุกวัน เพื่อถวายพระเป็นอาหารบิณฑบาต ข้าพเจ้ารู้จักบ้านนี้ว่ามีฐานะอย่างไร มิใช่คนจนที่จะไม่มีคนใช้ยกอาหารออกมาให้นายใส่บาตรได้ แต่แม่สมบุญไม่รบกวนผู้ใดเลยให้ขนอาหารเหล่านั้นออกมาให้ใส่บาตร ทำดั่งนี้เสมอเป็นอาจิณ ข้าพเจ้านึกชมอยู่แทบทุกวันว่าแม่สมบุญแม้มีอายุสูงก็ยังสามารถทำบุญได้อย่างสม่ำเสมอไม่มีเว้น ได้ "บูชา" แม่สมบุญอยู่ในใจตลอดมา จึงขอถือ

โอกาสนี้กล่าวขวัญแม่สมบุญผู้สูงอายุมีความสม่ำเสมอ เป็นตัวอย่างอันดีที่เราท่านจะพึงยึดถือเป็นแน่

ธานีนิวัต

กรมหมื่นพิทยลาภพฤติยากร

วันที่๑๒มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๑๔

เท่าที่ได้เขียนมานี้ก็จะชี้ ให้เห็นว่าคนเราหากจะให้พ่อแม่มีอายุยืนก็ ขอให้ถนอมน้ำใจท่านไว้อย่าให้ท่านเจ็บช้ำน้ำใจนำความทุกข์มีความเดือดร้อนมาให้ท่านจงทำทุกสิ่งเพื่อทำให้ท่านสบายใจ พอใจในลูกหลานที่มีความกตัญญูกตเวที ความอิ่มใจของท่านทำให้อายุยืนยาวส่วนที่ท่านอายุสั้นนั้น เพราะลูกอกตัญญูไม่รู้บุญคุณพ่อแม่ ทำให้เสียใจเศร้าโศกร้องไห้ ไม่มีความสุขสบายใจทุกคนอยู่ในครอบครัวนั้นก็เหมือนอยู่ในนรก แรงกรรมอันนี้ก็จะติดตามสนองในเมื่อลูกเราเห็นการปฏิบัติของเรามีต่อพ่อแม่เช่นนั้นเด็กก็จะนำตัวอย่างที่เราปฏิบัติต่อพ่อแม่ ก็จะนำไปทำกับเราเช่นเดียวกันนี่ก็เป็นหลักกรรมที่หมุนเวียนกัน

สวัสดี.

วิธีปฏิบัติกัมมัฏฐาน

△ **เบื้องต้น**

ให้เตรียมดอกไม้ ธูป เทียน เพื่อจุดบูชาพระรัตนตรัย กราบลง ๓ ครั้ง กล่าวคำนมัสการพระรัตนตรัย และผู้มีพระคุณ ดังต่อไปนี้

อิมินา สักการเรนะ พุทธัง ปูเชมะ
อิมินา สักการเรนะ ธัมมัง ปูเชมะ
อิมินา สักการเรนะ สังฆัง ปูเชมะ
อิมินา สักการเรนะ มาตาคุณัง ปูเชมะ
อิมินา สักการเรนะ ปิตาคุณัง ปูเชมะ
อิมินา สักการเรนะ อาจาริยะคุณัง ปูเชมะ
อิมินา สักการเรนะ เทวะตาคุณัง ปูเชมะ

(กราบลง ๑ ครั้ง)

ในลำดับต่อไปให้ระลึกถึงคุณของพระรัตนตรัย

อะระหัง สัมมา สัมพุทโธ ภะคะวา พุทธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ (กราบ)

สฺวากขาโต ภะคะวา ธัมโม ธัมมัง นะมัสสา มิ. (กราบ)

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ สังฆัง นะมามิ. (กราบลง)

ต่อไปกล่าวคำนอบน้อมต่อพระผู้มีพระภาคเจ้า

นะโมตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทธัสสะ.

นะโมตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทธัสสะ.

นะโมตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทธัสสะ.

(กราบลง)

ต่อไปกล่าวคำมอบกายถวายชีวิตต่อพระรัตนตรัย

อิมาหัง ภะคะวา อัตตะภะวัง ตุมหากัง ปะริจจะชามิ ภันเต ข้าแด่สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เจริญ ข้าพระองค์ขอมอบกายถวายชีวิตต่อพระรัตนตรัย เพื่อเป็นพุทธบูชา ธัมมะบูชา สังฆะบูชา

ต่อไปกล่าวคำอธิษฐานขอกัมมัฏฐาน ฝึกปฏิบัติ

นิพพานะ สะเม ภันเต สัจสิ กะระณะธายะ กัมมัฏฐานัง เทหิ ภันเต, ข้าแด่พระแก้วเจ้า ๕ จำพวก บัดนี้ผู้ข้าขอสมาทาน เจริญสมถะภาวนา ขอให้สติปัญญาจงมาบังเกิดแก่ข้าพเจ้าในอิริยาปะถะอันผู้ข้าจักได้สงบจิต เจริญสมถะภาวนา ดังต่อไปนี้......แด่เทอญฯ

ต่อไปให้ลดมือลงวางบนตักเอามือขวาทับมือซ้าย ชายให้นั่งขัดสมาธิ หญิงให้นั่งพับเพียบทำตัวให้ตรง ไม่ก้มหน้า ไม่เงยหน้า ไม่ทำตัวเอียงซ้ายหรือเอียงขวา หลับตาลง หายใจเข้าออกยาว ๆ ให้บริกรรมภาวนาเบา ๆ ในใจว่า "**พุทธะคุณณัง, พุทธคุณณัง พุทธะ-คุณณัง,** ไปเรื่อย ๆ และให้นับลูกประคำไปด้วย ๑ รอบ จำนวน ๑๐๘ ครั้ง รอบที่สองให้บริกรรมว่า "**ธัมมะ-ฆะคุณณัง**" ๑๐๘ ครั้ง รอบที่สาม ให้บริกรรมว่า "**สัง-ฆะคุณณัง**,, จำนวน ๑๐๘ ครั้ง รอบที่สี่ ให้บริกรรมว่า "**มาตาคุณณัง**" ในรอบที่ห้า "**ปิตาคุณณัง**"

ในรอบที่หก "**อาจาริยะคุณณัง**" ในรอบที่เจ็ด "**เทวคุณณัง**" ในรอบที่แปด ให้บริกรรมว่า "**สีละคุณณัง**" ในรอบที่เก้า "**จาคะคุณณัง**" ในรอบที่สิบ "**นิพพานะคุณณัง**"

เหล่านี้เป็นอนุสสะติ ๑๐ เป็นองค์ของสมถะ-กัมมัฏฐาน หมวดแรกในขณะที่เราบริกรรมอยู่ให้ใช้สติพิจารณาดูว่า กัมมัฏฐานที่บริกรรมผ่านมาดวงไหนบ้างที่ถูกกับจริตของเรา ถ้าหากถูกกับจริตของเราจะมีอาการ ๓ อย่างเกิดขึ้นคือ

๑. เกิดปีติ ความสดชื่น เบิกบาน สำราญใจ

๒. เกิดสุขเวทนา สบายกาย สบายใจ คือไม่ง่วงเหงา หาวนอน

๓. เกิดเอกัคคะตา มีอารมณ์เป็นอารมณ์เดียว จิตใจเป็นสมาธิ จิตใจสงบ ไม่ฟุ้งซ่าน ถ้ามีอาการดังกล่าวนี้ ก็แสดงว่ากัมมัฏฐานดวงนั้นถูกกับจริตของเรา ให้ยึดกัมมัฏฐานข้อนั้นเป็นข้อปฏิบัติประจำ

แบ่งเวลาปฏิบัติเป็น ๔ อิริยาบท คือ นั่ง, ยืน, เดิน, นอน, เมื่อปฏิบัติเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้กรวดน้ำแผ่เมตตาให้กับตัวเองว่า

อิมัง ภาวนากัมมัง นิพพานะ ปัจจะโย โหตุ, ด้วยอำนาจแห่งบุญกุศลที่ข้าพเจ้า ได้เจริญภาวนาขอให้ข้าพเจ้า จงมีความสุขความเจริญแคล้วคลาดจากภัยอันตรายทั้งปวง และขอให้ข้าพเจ้าได้บังเกิดในสุคติภูมิสมความปรารถนาของข้าฯ ทุกประการ

แผ่เมตตาให้แก่สรรพสัตว์เจ้ากรรมนายเวรว่า

"สัพเพสัตตา สัตว์ทั้งหลายทั้งปวง ที่เป็นเพื่อน ทุกข์, เกิด, แก่ เจ็บ, ตาย ด้วยกันหมดสิ้น อะเวรา ขออย่าได้มีเวรแก่กันและกันเลย อนีฆา ขออย่าได้เป็นทุกข์เลย อัพฺยาปัชฌา ขออย่าได้พยาบาทเบียดเบียนซึ่งกันและกันเลย สุขี จงมีสุขกาย สุขใจ อัตตานังปริหะรันตุ ขอจงรักษาตนให้พ้นจากทุกข์ภัย ด้วยกันหมดทั้งสิ้น เทอญ ฯ

(กราบลง ๓ หน ก็เป็นอันว่าเสร็จพิธีฝึกหัดกัมมัฏฐานเบื้องต้นแต่เพียงเท่านี้)

วิธีเจริญภาวนาสมถะกัมมัฏฐาน

ภาวนาสมถะกัมมัฏฐาน ได้แก่การเจริญกัมมัฏฐาน ๔๐ ข้อ โดยใช้ข้อหนึ่งข้อใดเพียงข้อเดียวนำมาบริกรรม เพื่อทำให้เกิดใจสงบเป็นสมาธิ เมื่อผู้ใดเจริญภาวนาสมถะกัมมัฏฐานแล้วเกิดความปีติอิ่มเอิบไม่ปวดเมื่อย แสดงว่ากัมมัฏฐานข้อนั้นถูกกับตัวผู้นั้น ถ้าหากว่าผู้ใดเจริญภาวนาสมถะกัมมัฏฐานแล้ว ในขณะบริกรรมเกิดความทุกข์เวทนา ปวดเมื่อยตามที่ต่าง ๆ ง่วงหงาวหาวนอนขี้เกียจ แสดงว่ากัมมัฏฐานข้อนั้นไม่ถูกกับตัวผู้นั้น ต้องเปลี่ยนกัมมัฏฐานข้อใหม่ต่อไปจนกว่าจะถูก ในการเจริญภาวนาแต่ละครั้งจะต้องบริกรรมจำนวน ๑๐๘ ถึง ๓ ครั้งต่อหนึ่งอริยบท มีทั้งหมด ๔ อริยบท คือ นั่ง ยืน เดินนอน จึงจะถูกต้อง การเจริญภาวนาสมถะกัมมัฏฐานนั้นปราบกิเลสเรื่องเศร้าหมองใจให้หมดสิ้นไป ในคัมภีร์อภิธรรมมัตถะสังคหะและคำภีร์วิสุทธิมรรค ท่านจัดไว้มี ๔๐ อย่างแบ่งออกเป็น ๖ หมวดดังนี้

หมวดที่ ๑ อนุสสติ ๑๐

๑. พุทธานุสสะติ ระลึกถึงคุณพระพุทธเจ้า บริกรรมว่า พุทธคุณณัง

๒. ธัมมานุสสะติ ระลึกถึงคุณพระธรรม บริกรรมว่า ธัมมะคุณณัง

๓. สังฆานุสสะติ ระลึกถึงคุณพระสงฆ์ บริกรรมว่า สังฆะคุณณัง

๔. สีลานุสสะติ ระลึกถึงศีลของตน บริกรรมว่า สีละคุณณัง

๕. จาคะนุสสะติ ระลึกถึงทานที่ตนบริจาคแล้ว บริกรรมว่า จาคะคุณณัง

๖. เทวดานุสสะติ ระลึกถึงเทวดาและธรรมที่ทำให้คนเป็นเทวดา บริกรรมว่า เทวดาคุณณัง

๗. มรณัสสะติ ระลึกถึงความตายของตนและสัตว์อื่น บริกรรมว่า อัตตังมรณัง

๘. กายะคะตาสะติ ระลึกถึงกายว่าเป็นของไม่งาม บริกรรมว่า กายะคะโต

๙. อานาปานะสติ ระลึกถึงลมหายใจเข้าออก บริกรรมว่า หนึ่งถึงร้อยแปด (หายใจเข้าหายใจออก นับว่า ๑ หายใจเข้า หายใจออกนับว่า ๒ ต่อไปเรื่อยๆ จนถึง ๑๐๘)

๑๐. อุปะสะมานุสสะติ ระลึกถึงพระนิพพาน อันเป็นที่สงบกิเลส บริกรรมว่า นิพพานัง ปรมังสุขัง

หมวด ๒ กสิณ ๑๐

๑. ปฐวีกสิณ เพ่งพิจารณาดูดิน บริกรรมว่า ปฐวี ๆ

๒. อาโปกสิณ เพ่งพิจารณาดูน้ำ บริกรรมว่า อาโป ๆ

๓. เตโช่กสิณ เพ่งพิจารณาดูไฟ บริกรรมว่า เตโช ๆ

๔. วาโยกสิณ เพ่งพิจารณาดูลม บริกรรมว่า วาโย ๆ

๕. นิลกสิณ เพ่งพิจารณาดูสีเขียว บริกรรมว่า นีลัง ๆ

๖. ปีตกสิณ เพ่งพิจาราณาดูสีเหลือง บริกรรมว่า ปีตะถัง ๆ

๗. โลหิตกสิณ เพ่งพิจารณาดูสีแดง บริกรรมว่า โลหิตตัง ๆ

๘. โอทาตะกสิณ เพ่งพิจารณาดูสีขาว บริกรรมว่า อาโลโก ๆ

๙. อาโลกะสิณ เพ่งพิจารณาดูแสงสว่าง บริว่า อาโลโก ๆ

๑๐. อากาสะกะสิณ เพ่งพิจารณาดูอากาศที่ว่างเปล่า บริกรรมว่า อากาโส ๆ

หมวด ๓ อสุภะ ๑๐

๑. ซากศพที่เน่าพองขึ้น บริกรรมว่า อุทธมาตะถัง ปฏิกูลัง

๒. ซากศพที่มีสีเขียว บริกรรมว่า วินีละถัง ปฏิกูลัง

๓. ซากศพที่มีน้ำเหลืองไหลออกอยู่ บริกรรมว่า วิปุพพะถัง ปฏิกูลัง

๔. ซากศพที่ขาดกลางตัว บริกรรมว่า วิจฉิทฺทะถัง ปฏิกูลัง

๕. ซากศพที่สัตว์กัดกินแล้ว บริกรรมว่า วิกฺขายิตะถัง ปฏิกูลัง

๖. ซากศพที่มีมือเท้าศีรษะขาด บริกรรมว่า วิขิตตะถัง ปฏิกูลัง

๗. ซากศพที่มีคนฟันเป็นท่อน บริกรรมว่า หะตะวิกฺขิตตะถัง ปฏิกูลัง

๘. ซากศพที่ถูกประหารมีเลือดไหลอยู่ บริ-กรรมว่า โลหิตะถัง ปฏิกูลัง

๙. ซากศพที่มีตัวหนอน คลานคล่ำกันอยู่ บริกรรมว่า ปุฬุวะถัง ปฏิกูลัง

๑๐. ซากศพที่เหลือแต่ร่างกระดูก บริกรรมว่า อัฏฐิถัง ปฏิกูลัง

หมวด ๔ พรหมวิหาร ๔

๑. เมตตา คิดให้สัตว์ทั้งสิ้นมีความสุขทั่วไป บริกรรมว่า สัพเพสัตตาสุขิตาโหตุ

๒. กรุณา คิดให้สัตว์ทั้งสิ้นที่เป็นทุกข์อยู่ให้พ้นจากทุกข์ บริกรรมว่า สัพเพสัตตาอนิฆาโหตุ

๓. มุฑิตา คิดให้สัตว์ทั้งสิ้นที่ได้สุขแล้ว จงเป็นสุขต่อไป บริกรรมว่า สัพเพสัตตาอะเวราโหตุ

๔. อุเบกขา มีความวางเฉยเป็นกลาง ไม่ดีใจ ไม่เสียใจ บริกรรมว่า สัพเพสัตตาอัพยาปัชฌาโหตุ

หมวด ๕ อาหาเร ปฏิกูลสัญญา

คือ กำหนดหมายในอาหารที่เป็นของบริโภค ว่าเป็นของปฏิกูลจนไม่มีความยินดีในรสอาหาร บริกรรมว่า อาหาเรปฏิกูลัง

หมวด ๖ จตุธาตุวัตถาน

คือ กำหนดพิจารณาซึ่งตนตัวโดยเป็นธาตุทั้ง ๔ คือ

๑. ดิน บริกรรมว่า อัตตาอนิจจา

๒. น้ำ ,, ,,

๓. ลม ,, ,,

๔. ไฟ ,, ,,

ให้บริกรรมโดยละเอียดชัดแจ้งจนละยังสัตตูปุ่ะสัทธ สัตตะสัญญา เสียได้

หมวด ๗ อรูป ๔

๑. อากาสาณัญจายตนะ บริกรรมว่า อากาโส

๒. วิญญาณัญจายตนะ บริกรรมว่า วิญญาโณ

๓. อากิญจัญญายตนะ บริกรรมว่า อากิญจัญญายะตะโน

๔. เนวะสัญญานา สัญญเยตนะ บริกรรมว่า เนวะสัญญาโน

ไหว้พระสวดมนต์

คำนมัสการพระรัตนตรัย

อิมินาสักกาเรนะ พุทธัง ปูเชมะ
อิมินาสักกาเรนะ ธัมมัง ปูเชมะ
อิมินาสักกาเรนะ สังฆัง ปูเชมะ
อิมินาสักกาเรนะ มาตาคุณัง ปูเชมะ
อิมินาสักกาเรนะ ปีตาคุณัง ปูเชมะ
อิมินาสักกาเรนะ อาจาริยคุณัง ปูเชมะ
อิมินาสักกาเรนะ เทวตาคุณัง ปูเชมะ

ไหว้พระ

อาระหัง สัมมา สัมพุทโธ ภะคะวา พุทธังภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ (กราบ)

สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม ธัมมัง นะมัสสามิ (กราบ)

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ สังฆัง นะมามิ (กราบ)

นะโมตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (กราบ ๓ ครั้ง)

นมัสการพระอะระหันต์ ๘ ทิศ

สัมพุทโธ ทิปะทัง เสฏโฐ, นิสินโนเจวะมัชฌิเม, โกณฑัญโญ ปุพพะภาเคจะ, อาคะเณยเย จะกัสสะโป, สารีปุตโต จะ ทักขิเน, หะระติเย อุปาลี จะ, ปัจฉิมเมปิ จะ อานันโท, พายัพเพ จะ คะวัมปะติ, โมคคัลลาโน จะ อุตตาเร, อิสาเณปิ จะ ราหุโล, อิเมโข มังคละลา พุทธา, สัพเพ อิธะ ปะติฏฐิตา, วันทิตาเต จะ อัมเหหิ, สักกาเรหิ จะ ปูชิตา, เอเตสัง อานุภาเวนะ, สัพพะโสตถี ภะสันตะโน, อิจเจยะมัจจันตะนะมัสสะเณยยัง, นะมัสสะมาโน ระตะนัตตะยังยัง, ปุญญภิสันทัง วิปุลัง อะลัตถัง ตัสสานุภาเวนะหะตันตะราโย,

คาถาโพธิบาท

บูระพารัสมิง พระพุทธะคุณัง บูรพารัสมิง พระธัมเมตัง บูรพารัสมิง พระสังฆานัง ทุกขะโรคะภะยัง วิวัญชัยเย สัพพะทุกข์ สัพพะโศรก สัพพะโรค สัพพะภัย สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร วิวัญชัยเย สัพพะทานัง สัพพะลาภัง ภะวันตุเม (รักขันตุ สุรักขันตุ) (บูรพา อาคะเนย์-ทักษิณ-หรดี-ปัจจิม-พายัพ-อุดร-อิสาน)

คำกล่าวคาระวะต่อพระเถระ

เถระปะมาเทนะ ทะวารัตเยนะกะตัง สัพพัง อะปะราทัง ขะมะถะเมภันเต

วันทาน้อย

วันทามิ ภันเตสัพพัง อะปะราทัง ขะมะถะเมภันเต มะยากะตัง ปุญญัง สามินา อนุโมทิตัพพัง สามินา กะตังปุญญัง มัยหัง ทาตัพพัง สาธุ สาธุ อนุโมทนามิ ฯ

คำปวารณาตัวไปสู่สุคติ

อิมาหัง ภิกขุ ธัมะวาทิยัง อัตตะภะวังตุมหากัง ปริจจะชามิ ภันเต ข้าฯ แด่พระภิกษุนิกร ธัมมะวาที ผู้เจริญ ข้าพเจ้า (ชื่อ-นามสกุล) ขอมอบกายถวายชีวิตต่อพระคุณเจ้า เพื่อติดตามไปสู่สุคติภูมิ ซึ่งมีพระนิพพานเป็นที่สุด อิมังนิพพานะ ปัจจะโย โหตุ

คำนมัสการพระรัตนตรัย

อิมินาสักกาเรนะ ข้าขอน้อมสักการะบูชา
องค์สมเด็จพระศาสดา ผู้ทรงปัญญา และบารมี
ทรงสง่าด้วยราศรี ประเสริฐเลิศดีมีพระคุณ
ทรงมีพระเมตตาเกื้อหนุน แผ่บุญค้ำจุนให้พ้นภัย
ท่านเป็นประทีปดวงสดใส ให้กำเนิดรัตนตรัยดวง
องค์แห่งรัตนะมีสาม ระบือนามไปทั่วธานี
องค์พระพุทธชินศรี ตรัสรู้ชอบดีในพระธรรม
ชาวพุทธทุกคนจงจดจำ ช่วยกันแนะนำให้แพร่ไป
ทุกคนจะเกิดเลื่อมใส พระธรรมนำสุขใจสถาพร
ผู้แนะนำซึ่งคำสั่งสอน คือศิษย์พระชินวรทุกองค์
มวลหมู่พระภิกษุสงฆ์ ได้ดำรงพระศาสนามา
ลูกขอก้มกราบวันทา พุทธศาสนาจงถาวรแดเทอญ.

ระลึกถึงคุณบิดามารดา

อิมินาสักกาเรนะ ข้าขอกราบสักการะบูชา
อันพระบิดรมารดา ผู้ข้าขอน้อมระลึกคุณ
ท่านมีเมตตาการุณ อุปการะคุณต่อบุตรธิดา
ได้ให้กำเนิดลูกมา ทั้งการศึกษา และอบรม
ถึงแม้นลำบากขื่นขม ทุกข์ระทมสักเพียงไร
ท่านไม่เคยหวั่นไหว ต่อสิ่งใดที่ได้เลี้ยงมา
พระคุณท่านล้นฟ้า ยิ่งกว่าธารา และแผ่นดิน
ลูกขอบูชาเป็นอาจินต์ ตราบจนสิ้นดวงชีวา
ขอปวงเทพไท้รักษา พระบิดรมารดาของข้าเทอญ.

ระลึกถึงคุณครูบาอาจารย์

อิมินาสักกาเรนะ ข้าขอน้อมคารวะบูชา
อันคุณพระอุปบัฌชายา ผู้ให้การศึกษา และอบรม
เริ่มต้นจากวัยปฐม ให้วิทยาคมเสมอมา
เพิ่มพูลสติ และบัญญา อีกวิชาศีลธรรมประจำ
ท่านชี้ทางสว่างสดใส ทั้งระเบียบวินัยประจำตน
ศิษย์ที่ดีต้องหมั่นฝึกฝน ให้ประพฤติตนตลอดไป
จงสังวรณ์สำรวมเอาไว้ ทั้งกายใจให้มั่นคง
ตั้งจิตไว้ให้เที่ยงตรง เพื่อจรรโลงในพระคุณ
ขอผลบุญโปรดจงเกื้อหนุน อาจารรย์ผู้มีพระคุณทุกท่านเทอญ

สูตรยาอายุวัฒนะของอาจารย์ปาน

*คำว่า "**อาจารย์ปาน**" ตามหัวข้อชื่อเรื่องของบทความข้างวัดวันนี้ คือ พันเอกปาน จันทรานุตร อดีตอนุศาสนาจารย์กองทัพบก*

อาจารย์ปานเป็นอดีตมหาเปรียญชั้นผู้ใหญ่ ปัจจุบัน ท่านเป็นที่ปรึกษาของเปรียญธรรมสมาคมแห่งประเทศไทย

สูตรสำเร็จยาอายุวัฒนะของท่านมีอยู่ ๑๑ ข้อด้วยกัน แต่ละข้อขึ้นต้นด้วยอักษรย่อ อ.นำหน้า ดังต่อไปนี้ คือ

อ.๑ — อาหาร คือ บริโภคอาหารมีคุณภาพในปริมาณพอสมควรและชนิดอาหารเหมาะแก่วัย มีคำเตือนไว้ด้วยว่า กินน้อยตายยาก กินมากตายง่าย

อ.๒ — อากาศ หมายถึงสูดอากาศบริสุทธิ์สดชื่น

อ.๓ — อารมณ์ ทำจิตใจให้แช่มชื่นอยู่เสมอ

อ.๔ — อุจจาระ ได้แก่ฝึกนิสัยระบายถ่ายเทเอาของเก่าออกจากร่างกายให้หมดเป็นประจำทุกวัน

อ.๕ – อุทก ได้แก่ดื่มน้ำสุก ๕ แก้วตอนตื่นนอนเช้า แล้วจึงแปรงฟันล้างหน้า และออกกำลังตามสมควร และต่อมาตอนกลางวันดื่มน้ำอีก ๔–๕ แก้วในเวลาท้องว่างหลังรับประทานอาหาร ๒ ชั่วโมงหรือก่อนอาหาร ๑ ชั่วโมง วันหนึ่งร่างกายต้องการน้ำ ๘–๑๐ แก้ว น้ำหมายถึงน้ำธรรมดา เช่นน้ำประปาหรือน้ำฝน และตอนเช้าควรเป็นน้ำสุก (น้ำ๑๐แก้วจุขวดแม่โขง ๓ ขวด)

อ.๖–อุบัติเหตุ ได้แก่ ระวังตนอย่าให้มีอุบัติเหตุ เช่นพลาดพลั้งหกล้ม ฯลฯ

อ.๗–อภัย หมายถึงอภัยทานคือ แผ่เมตตาแก่สัตว์ทั้งหลายทำใจให้ผ่อนคลายไม่ผูกใจจองเวรแก่ผู้ใดไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกายทรัพย์สินหรือคู่ครองของผู้ใด

อ.๘–อนามัย หมายถึง รักษาความสะอาดอย่าปล่อยให้ร่างกายติดเชื้อโรค

อ.๙–เอ็กเซอร์ไซส์ ได้แก่ ออกกำลังโดยทำโยคะอาสนะ (ตามวัย) หลังการดื่มน้ำ ๕ แก้ว ตอนเช้าแล้ว หรือออกกำลังในตอนเย็น

อ.๑๐—อบาย หมายถึง พยายามเว้นอบายมุข คือ การเสพของมึนเมาอันเป็นเหตุทำให้สติวิปลาส เช่น สุรามัย เฮโรอิน ฝิ่นกัญชา เป็นต้น หรือแม้บุหรี่ ก็มีโทษต่อร่างกายเป็นอันมาก ก็ควรเว้นเสีย ตลอดจนการนั่งเล่นการพนันจนหลังแข็ง หรือการทำตนเป็นคนเจ้าสำเริงสำราญจนเกินเหตุ

อ.๑๑—อภิวาท (หรืออปจายนะ) ได้แก่ การมีสัมมาคารวะกายวาจา ใจ อ่อนน้อมต่อผู้ใหญ่กว่าโดยชาติ เช่น พระมหากษัตริย์ผู้ใหญ่กว่าโดยคุณ เช่น พระภิกษุสามเณร พ่อแม่ ผู้มีอุปการคุณ และผู้ทรงคุณธรรมทั่วไป และต่อผู้ใหญ่กว่าโดยวัย คือ ผู้มีอายุสูงกว่าตน โดยเฉพาะคนแก่คนเฒ่า แม้จะอยู่ในภาวะและฐานะอย่างใดก็ตาม

ตอนท้ายอาจารย์ปาน จันทรานุตร ได้บอกเกณฑ์วัดผล ไว้ด้วยว่า

"เมื่อท่านสำรวจดูตัวเองและมี อ.ใดแล้ว ก็ให้กาเครื่องหมายถูกที่ อ. นั้น ๆ เมื่อได้เครื่องหมายถูกครบทั้ง ๑๑ อ. แล้ว เมื่อนั้นท่านจะลุถึงสูตรนี้ แล้วท่านจะมีร่างกายแข็งแรงและอายุยืนเว้นแต่จะมีกรรมรุนแรงมาตัดรอน"

สำหรับสุดท้ายหรือ อ.๑๑ — อภิวาท นั้น พระสงฆ์ท่านอวยพรเราอยู่แทบทุกวัน ดังจะเห็นได้ในคาถาอนุโมทนายถาสัพพีตอนท้ายที่ว่า

"อภิวาทสีลิสสะ นิจจัง วุฑฒาปจายิโน จัตตาโร ธัมมา วัฑฒันติ อายุ วัณโณ สุขัง พลัง

ซึ่งแปลว่า

"ผู้กราบไหว้เคารพนบนอบท่านผู้ใหญ่โดยวัย โดยชาติและโดยคุณความดี เป็นนิจ ย่อมเจริญด้วยอายุ วรรณะ สุขะ และพละ

นับว่าอาจารย์ปานได้บำเพ็ญกุศลเป็นอย่างยิ่งที่เมตตาคิดและเผยแพร่ของดีมีประโยชน์นี้

จากหนังสือวันครบเกษียณอายุของอาจารย์สมหิรัญพันธ์ และอาจารย์เกียรติ ปานขาว.

ประวัติโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
โดยสังเขป

เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติ พระองค์มีพระชนมายุเพียง ๑๕ พระชันษา การบริหารราชการแผ่นดินเป็นหน้าที่ของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ แม้กระนั้นพระองค์ได้ทรงปรับปรุงกิจการทหารเป็นการส่วนพระองค์ เริ่มต้นแต่ให้มีการเล่นเป็นนายทหารในหมู่ราชตระกูลและบุตรขุนนางผู้ใหญ่ จนพระองค์สามารถตั้งกองทหารมหาดเล็กและขยายเป็น ๖ กองร้อย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๔

ครั้น พ.ศ. ๒๔๑๕ ได้ให้บุตรขุนนางซึ่งถวายตัวเป็นมหาดเล็กและสมัครเป็นทหารมหาดเล็ก ตลอดจนพระบรมวงศานุวงศ์ซึ่งทรงพระเยาว์ ได้เข้ารับการศึกษาภาษาอังกฤษ โดยมีครูฝรั่งชื่อ **"ฟรานซิส ยอร์ช แบตเตอรซัน"** และให้หลวงสารประเสริฐ (น้อย) ต่อมาได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นพระศรีสุนทรโวหาร เป็นผู้สอนภาษาไทย

พวกนักเรียนเหล่านี้เรียกว่า "**คะเด็ตทหารมหาดเล็ก**" และต่อมาได้มี "**คะเด็ตทหารหน้า**" เกิดขึ้น นักเรียนนายร้อย "**คะเด็ต**" จึงอุบัติขึ้น ณ กาลบัดนั้น เป็นต้นมา

ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๓๐ พระองค์ได้จัดระเบียบการปกครองประเทศใหม่ โดยแบ่งส่วนราชการเป็นกรม. การทหารเริ่มเจริญกว้างขวางและเป็นแบบแผนขึ้นมาแล้ว จึงทรงพระราชดำริว่า ตำแหน่งนายทหารสัญญาบัตรนั้นนับว่าเป็นตำแหน่งสำคัญ เป็นการระวังการทุกข์สุขของไพร่พลจำนวนมากประการหนึ่ง จะเป็นผู้ควบคุมนำกำลังเข้าต่อต้านข้าศึก ต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีอัธยาศัยมั่นคง อยู่ในความเที่ยงธรรม จึงจะคุมไพร่พลได้ไม่เดือดร้อนระส่ำระสาย การตั้งตำแหน่งนายทหารสัญญาบัตรจึงเป็นการสำคัญอย่างยิ่งในราชการทหาร พระองค์จึงให้คัดเลือกคะเด็ดที่มีคุณลักษณะเหมาะสมต่อการเป็นทหารและผู้ที่มีความสมัครใจรวมทั้งพวกเด็ก ๆ ที่เรียกว่า ทหารสก๊อต จำนวน ๕๐ นาย โดยให้ดัดแปลงพื้นที่ด้านหลังพระราชอุทยานสราญรมย์ และให้ใช้ **โรงพิมพ์ศึกษาพิมพ์การ**

เป็นที่อยู่ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้เป็นโรงเรียนขึ้น เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๓๐ ชั้นแรกเรียกว่า "**คะเด็ดสกูล**" เมื่อกรมยุทธนาธิการได้ตราพระราชบัญญัติโรงเรียนทหารสราญรมย์ ขึ้นเมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๔๓๐ จึงขนานนามโรงเรียนเสียใหม่ว่า "**โรงเรียนทหารสราญรมย์**"

เมื่อได้เปิดโรงเรียนนี้ขึ้น กรมยุทธนาธิการได้ให้นายพันเอกนิดาลวอล์เกอร์ เป็นผู้บังคับการคนแรก (เคยเป็นนายทหารในกองทัพบกอังกฤษประจำประเทศอินเดีย)

ต่อมาพระองค์มีพระราชดำริว่าบุคคลที่จะเป็นผู้บังคับการจะต้องเป็นผู้มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ จึงไม่ควรใช้บุคคลต่างชาติเป็นผู้บังคับการ จึงให้นายพันเอก นิดาลวอล์เกอร์ ออกจากประจำการเมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๓๑ และให้พันเอก พระอมรวิสัยสรเดช ผู้บังคับการทหารปืนใหญ่ มาเป็นผู้บังคับการ แต่ก่อนจะมาเป็นผู้บังคับการให้เลื่อนบรรดาศักดิ์เป็นพระยา-

สีหราชเดโชชัยเสียก่อน แล้วจึงมาเป็นผู้บังคับการ เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๓๑ นับว่าเป็นคนไทยคนแรกที่เป็นผู้บังคับการโรงเรียนนี้

นับแต่วาระนี้ โรงเรียนทหารสราญรมย์ ได้มีการปรับปรุงและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา

เมื่อโรงเรียนทหารสราญรมย์ได้เจริญขึ้นเป็นลำดับ พระองค์จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้ทำพิธีเปิดและมีการฉลองเป็นการใหญ่ เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ. ๒๔๓๕ ใน พ.ศ. ๒๔๔๐ ได้เอากองโรงเรียนนายสิบเข้ามาสมทบอยู่ในโรงเรียนทหารสราญรมย์ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๔๐ จึงเปลี่ยนชื่อโรงเรียนใหม่ว่า **"โรงเรียนสอนวิชาทหารบก"**

ใน พ.ศ. ๒๔๔๖ มีนักเรียนมากขึ้น นักเรียมเดิมมี ๓๐๐ คน และสมัครเข้าใหม่อีก ๑๐๐ คน จึงให้ย้ายพวกนักเรียนนายสิบไปสังกัดอยู่กับกองพลทหารบกตามเดิม เพราะสถานที่คับแคบ และให้เปลี่ยนชื่อเป็น **"โรงเรียนนายร้อยทหารบก"** เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๔๖

ต่อมาพระองค์ได้ทรงดำริว่าสถานที่เดิมซึ่งตั้งอยู่ริมวังสราญรมย์นั้นคับแคบไม่เพียงพอจะเพิ่มนักเรียนขึ้นได้อีก อีกประการหนึ่งถ้ามกุฎราชกุมารจะมาอยู่ที่สราญรมย์กลางปีนี้ ก็จะเกิดความไม่สะดวก พระองค์จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้ซื้อที่ดินที่ถนนราชดำเนินนอกติดกับวัดมกุฎ-กษัตริยารามเพื่อขยายโรงเรียนและลงมือก่อสร้างเมื่อ ร.ศ. ๑๒๑ และมาเสร็จสมบูรณ์เอาเมื่อ ร.ศ. ๑๒๘ (พ.ศ. ๒๔๕๒) ผู้บัญชาการกรมยุทธนาธิการได้กราบบังคมทูลอัญเชิญเสด็จพระราชดำเนินเปิดโรงเรียนนี้ เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๒ (ร.ศ. ๑๒๘) เพื่อระบายนักเรียนชั้นสูงมาเรียนที่ ร.ร. ถนนราชดำเนินนอก จึงให้ตั้งเป็นโรงเรียนนายร้อยชั้นมัธยมขึ้น ส่วนโรงเรียมเดิมให้เป็นโรงเรียนนายร้อยชั้นประถม

ใน พ.ศ. ๒๔๕๘ นักเรียนนายร้อยชั้นประถมมีมาก ส่วนนักเรียนนายร้อยชั้นมัธยมกลับลดน้อยลงเพราะไม่รับบุคคล ให้เรียนชั้นมัธยมมา ๒ ปีแล้ว จึงให้เปลี่ยนที่กัน

เรียน เป็นอันว่าตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๘ นักเรียนนายร้อยชั้นประถมมาเรียนที่ถนนราชดำเนินนอก ส่วนนักเรียนนายร้อยชั้นมัธยมกลับไปเรียนที่วังสราญรมย์

ใน พ.ศ. ๒๔๖๘ เป็นสมัยที่เศรษฐกิจตกต่ำ กระทรวงกลาโหมจึงให้รวมโรงเรียนนายร้อยมัธยมและโรงเรียนนายร้อยชั้นประถมรวมเป็นโรงเรียนเดียวกันและมาอยู่ที่ถนนราชดำเนินนอก และเลิกโรงเรียนนายร้อยชั้นมัธยมและประถม

ใน พ.ศ. ๒๔๗๑ ได้ดำริจะรับนักเรียนที่จบชั้นมัธยมปีที่ ๘ ของกระทรวงธรรมการเข้าเป็นนักเรียนนายร้อย แต่มีผู้มาสมัครเพียง ๗ นาย คัดเลือกแล้วถูกตัดออกเสีย ๔ นาย เพราะมีลักษณะไม่ถูกต้องตามข้อบังคับคงให้เข้าเรียนได้เพียง ๓ นายเท่านั้น และในปีนี้พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินพระราชทานกระบี่แก่นักเรียนนายร้อยชั้นสูงสุด ที่จะสำเร็จออกเป็นนายทหารเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๑ ในระยะนี้ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรและระเบียบต่าง ๆ อีกมาก

ใน พ.ศ. ๒๔๗๔ ได้มีผู้สำเร็จมัธยม ๗ และมัธยม ๘ ของกระทรวงธรรมการ มาสมัครเกินกว่าอัตราที่ต้องการ จึงให้งดรับพวกที่จบชั้นมัธยม ๖

เมื่อได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ได้มีการปฏิรูปกิจการทหารใหม่ กรมยุทธศึกษาได้มีการจัดระเบียบและเปลี่ยนแปลงใหม่ และได้มีโรงเรียนทหารบกและโรงเรียนเท็คนิคทหารบกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๖ แต่เริ่มศึกษาตามหลักสูตรใหม่ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๗ ระยะนี้กิจการได้ดำเนินก้าวหน้าไปเป็นอันมาก ทั้งระบบการฝึกและการศึกษา ส่วนการปกครองนั้นเดิมได้วางไว้เหมาะสมแล้ว จึงมิได้มีการเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด นอกจากนั้นยังให้มีการสอนวิชาตำรวจในโรงเรียนนายร้อยทหารบก เฉพาะพวกที่จะสมัครไปเป็นนายตำรวจด้วย

ครั้นเมื่อสงครามโลกครั้งที่สองสงบลงจึงให้ยุบโรงเรียนเท็คนิคทหารบก และให้เปลี่ยนชื่อโรงเรียนนายร้อยทหารบกเป็นโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เมื่อวันที่ ๑

มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๔ และได้นำเอาหลักสูตรระบบการปกครองของโรงเรียนนายร้อยทหารบกสหรัฐ (เวสต์ปอยต์) มาดำเนินการโดยตลอด เป็นอันว่ารากฐานเดิมซึ่งสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงวางเอาไว้และได้พัฒนาปรับปรุงให้เหมาะกับกาลสมัยมาโดยลำดับได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นแบบสหรัฐมาจนทุกวันนี้

พระราชดำรัส
ของ
จอมจัตุรงค์
พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก
พระปฐมราชวงศ์จักรี

"...ให้ทหารเข้าโหมโรมรัน สามวันพวกพม่าก็พังพ่าย
แตกยับกระจัดพลัดพลาย ทั้งค่ายกองน้อยใหญ่ไม่ต่อตี
ให้ติดตามไปจนแม่กษัตริย์ แต่พม่ารีบรัดลัดหนี
บ้างก็ตายก่ายกองในปถพี ด้วยเดชะบารมีที่ทำมา
ตั้งใจอุปถัมภก ยอยกพระพุทธศาสนา
จะป้องกันขอบขัณฑสีมา รักษาประชาชนและมนตรี..."

พระราชดำรัส
ของ
พระปิยมหาราช
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
พระผู้ทรงปฏิรูปกิจการทหาร
จากลักษณะปกครองแบบ เวียง, วัง, คลัง, นา,
มาเป็นระบบการทหารเยี่ยงอาระประเทศ
ในยุคปัจจุบัน
และเป็นผู้ทรงพระราชทานกำเนิด ร.ร. นายร้อย จปร.

"ทหารย่อมเป็นสิ่งจำเป็นที่จะป้องกันรักษาพระราชอาณาเขตและเป็นเหตุที่จะให้อำนาจบ้านเมืองกว้างขวางยั่งยืน ทหารไม่แต่สำหรับที่จะต่อสู้ในเวลาเกิดสงครามอย่างเดียว ย่อมเป็นการประกันห้ามการศึกสงคราม มิให้มีได้ด้วย"

พระราชดำรัส
ของ
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ผู้บังคับการพิเศษ
โรงเรียนนายร้อยชั้นมัธยม

พ.ศ. ๒๔๖๓–๒๔๖๔

"......เจ้าทั้งหลายต้องรักษาธงชัยนี้ไว้, มิให้เป็นอันตราย หรือตกไปอยู่ในเงื้อมมือข้าศึกได้เป็นอันขาด ถึงแม้คราวที่สุดที่เจ้าทั้งหลาย จะต้องสละชีวิต หรือเสียสละเลือดหยด, เพื่อป้องกันรักษาธงชัยนี้ ก็ไม่ควรเป็นที่หวาดหวั่นย่อท้อ, ต้องรู้เสมอว่าเราเป็นไทย และพร้อมกับกระทำหน้าที่ ในการป้องกัน ชาติ, ศาสนา, และบ้านเกิดเมืองนอนของเราไว้ จนเต็มกำลังและสติปัญญา ธงชัยที่จะให้เจ้าวันนี้ ขอให้นำเจ้าไปสู่แต่ชัยชนะ...."

พระราชดำรัส

ของ

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

ผู้บังคับการ

โรงเรียนนายร้อยชั้นประถม

ก่อนเสวยราชย์

"...... การป้องกันพระราชอาณาจักร ทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ ต้องใช้กำลังรวมกัน ต้องติดต่อกันอย่างใกล้ชิดโดยแน่นอน เพราะฉะนั้นในระหว่างที่คิดเตรียมการที่จะดำเนินการป้องกัน พระราชอาณาจักรอย่างไรนั้น ถ้าได้รวมหัวกันปรึกษาหารือก็จะเป็นผลดีกว่าต่างคนต่างทำเป็นอันมาก......"

พระราชดำรัส
ของ
จอมทัพไทย
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ภูมิพลอดุลยเดช

"......ประเทศชาติและบ้านเมือง จะดำรงเอกราชได้ก็ต้องอาศรัยกำลัง และความสามารถของทหารเป็นสำคัญส่วนหนึ่ง ฉะนั้นขอท่านทั้งหลาย จงได้บำเพ็ญหน้าที่ช่วยกันส่งเสริมสมรรถภาพและความเจริญแก่กองทัพของเรา ต่อไปเถิด......"

พระดำรัส

ของ

จอมพล

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงนครไชยศรีสุรเดช

เสนาบดีกระทรวงกลาโหม

ผู้ทรงสนองพระบรมราโชบาย

ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า ฯ

ในกิจการทหาร และ ร.ร. นายร้อย จปร.

สมดังพระราชปณิธาน

เป็นพระองค์แรก

"....ความสามัคคีเป็นสิ่งประเสริฐอย่างยิ่งของทหาร...."

พระดำรัส
ของ
จอมพล สมเด็จเจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนารถ
กรมหลวงพิศณุโลกประชานารถ
เสนาธิการทหารบก
ผู้ทรงประสิทธิ์ประสาทความเจริญ
แต่
โรงเรียนนายร้อยทหารบก
สืบจากจอมพล กรมหลวงนครไชยศรีสุรเดช

"...... นายทหารจะสามารถนำทางได้ดีสมกับตำแหน่งของตน และได้บำเหน็จความชอบ ในเวลาสงบศึกรวดเร็วก็แต่เมื่อกระทำตนให้เคยแก่การทำงานอยู่เสมอ ปราศจากการทิ้งเวลาให้ว่างเปล่า ต้องทำงานซึ่งตกเป็นหน้าที่ของตนทำอยู่ทุก ๆ วัน เช่นการฝึกหัดสั่งสอนทหาร, การปกครองเป็นต้น, ประกอบกับการศึกษาเพื่อเพิ่มพูลความรู้ความชำนาญ ให้ภิญโญ ยิ่งขึ้นไปเสมอ......"

พระดำรัส

ของ

จอมพล สมเด็จเจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธ์

กรมหลวงนครสวรรค์วรพินิจ

เสนาธิการทหารบก

ผู้ทรงประศาสน์ประกาศนียบัตร

สำเร็จโรงเรียนนายร้อยทหารบก

แด่

นายทหารสัญญาบัตรรุ่น ๒๔๖๕

"......ทุก ๆ คนควรจะรู้สึกในเกียรติยศของตน เกียรติยศนั้น มิได้หมายความเพียงแต่เครื่องแต่งตัวตามที่จะได้แต่งให้ปรากฏแก่ตาคนทั้งปวง และสัญญาบัตรนั้นไม่หมายความเพียงกระดาษแผ่นเดียว เกียรติยศนั้นคือการไว้วางตัวให้คนทั้งหลายเขาเห็นว่านายทหารสัญญาบัตรเขาวางตัวกันอย่างดีงาม นี่แหละเป็นข้อสำคัญ......"

วาทะ
ของ
นายพลเอก เจ้าพระยาบดินทรเดชานุชิต
(แย้ม ณ นคร)
เสนาบดีกระทรวงกลาโหม
ผู้สั่ง
ให้นายทหารสัญญาบัตรรุ่น ๒๔๖๕
เมื่อยังเป็นนักเรียนนายร้อย
ออกเป็นนักเรียนทำการนายร้อยทหารบก
เข้าประจำกรมกองทหารต่าง ๆ

"...... หน้าที่ของทหารเป็นหน้าที่ที่สำคัญมาก เช่นจะต้องทำสงคราม ยอมพลีชีพ สนองคุณชาติ แม้เวลาปรกติก็ต้องประพฤติแต่ที่ดี ให้คุณประโยชน์แก่ชาติ ทหารต้องเคารพในพระพุทธ, พระธรรม, พระสงฆ์ ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพุทธศาสนา และต้องเคารพต่อพระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นประมุขของชาติ......"

เจ้ากรมยุทธศึกษาทหารบก

ยุค

นายทหารสัญญาบัตรรุ่น ๒๔๖๕

ยังเป็นนักเรียนนายร้อยทหารบก

๑. พ.อ. พระยาศักดาพิเดชวรฤทธิ์ (ทองดี ภิมะโยธิน) พ.ศ. ๒๔๕๖—๒๔๕๘ ภายหลังได้เป็น พ.อ. พระยาศรีสุริยพาหะ

๒. พ.อ. พระยาอุปเทศทวยหาญ (เชื่อม ประพันธโยธิน) พ.ศ. ๒๔๕๘—๒๔๖๗

ผู้บังคับการ

โรงเรียนนายร้อยทหารบก

ยุค

นายทหารสัญญาบัตรรุ่น ๒๔๖๕

ยังเป็นนักเรียนนายร้อยทหารบก

๑. พ.ท. หลวง จงพยุหะ (ท้วม สิงหเสนี) ผู้บังคับการ โรงเรียนนายร้อยชั้นประถม พ.ศ. ๒๔๕๙—๒๔๖๐

๒. พ.อ. จมื่นวิชัยยุทธ เดชาคนี (แปลก นิลกุล) ผู้บังคับการโรงเรียนนายร้อยชั้นมัธยม พ.ศ. ๒๔๕๘—๒๔๖๔ ภายหลังได้เป็น พ.อ. พระยาศักดาภิเดชวรฤทธิ์

นาม

ครู และ อาจารย์

นายทหารสัญญาบัตรรุ่น ๒๔๖๕

ยังเป็นนักเรียนนายร้อยทหารบก

นามครูและอาจารย์วิชาสามัญโรงเรียนนายร้อยชั้นประถม

๑. พล.ท. พระยาศัลยวิชานนิเทศ

๒. พ.อ. พระยาสีมานนทปริญญา

๓. พ.อ. พระยาวรรณศาสตร์รณยุทธ์

๔. พ.อ. พระวิทยาสารรณยุทธ

๕. พ.อ. พระฉันทพาทย์ไพเราะ

๖. พ.อ. พระนิมิตรสุวรรณเลขา

๗. พ.อ. พระวิเศษพจนกิจ

๘. พ.อ. หลวงโสภาพจน์ประพันธ์
๙. พ.ท. หลวงสารานุประพันธ์
๑๐. พ.ท. หลวงเนรมิตรเลขะการ
๑๑. พ.ท. พระวิศิษฐ์พจนการ
๑๒. พ.ท. บวร งามเคราะห์
๑๓. พ.ต. หลวงวจีสุนทรสาร
๑๔. พ.ต. สว่าง แสงทอง
๑๕. ร.อ. หลวงภาณีสุนทรสาร
๑๖. ร.อ. หลวงแผ้วภักดี
๑๗. ร.อ. ม.จ. ชายเล็ก
๑๘. ร.อ. หลวงบรรหารศุภวาท
๑๙. ร.อ. ยัง สีมานนท์
๒๐. ร.อ. ขุ่นฮวด อิงคกุล
๒๑. ร.อ. เงิน
๒๒. ร.อ. วงศ์ ปั้ทมนุชย์
๒๓. ร.อ. หลวงลักษณะปรีชา
๒๔. ร.อ. ขุนรณยุทธ
๒๕. ร.อ. พิณ

๒๖. ร.อ. อั๊น

๒๗. ร.อ. ขำ

๒๘. ร.ท. ทองสุข

๒๙. ร.ท. กรุ่น ฤทธิสิงห์

๓๐. ร.ท. ทองดี

๓๑. ร.ท. ม.ล. พุฒ

๓๒. ครูนิยม รักไทย

๓๓. ครูอุสาหะ ไทยสมัคร

๓๔. ร.ท. สาตร์ ฉินทกานนท์

๓๕. ร.ท. เหลี่ยม

๓๗. ร.ท. เดชน์

นามครูและอาจารย์

วิชาทหาร

โรงเรียนนายร้อยชั้นมัธยม

๑. พล.ต. พระยาสรกิจพิศาล

๒. พ.อ. พระศรีราชสงคราม

๓. พ.อ. พระศรีอรรถวิจารณ์

๔. พ.ท. พระพิเนตรอัยการ

๕. พล.ต. พระสราภัยสฤษดิ์การ

๖. พ.อ. พระยารามจัตุรงค์

๗. พ.อ. พระอร่ามรณชิต

๘. พล.ต. พระประศาสน์พิทยยุทธ์

๙. พ.อ. หลวงสรวุฒิสมรรถ

ฯ ล ฯ

นามครูและอาจารย์
โรงเรียนนายร้อยแผนที่
(เฉพาะผู้ที่แยกมาเรียนเป็นนายทหารแผนที่)

๑. พ.ต. หลวงประวาศน์วนานต์

๒. ร.อ.อ. หลวงประกาศวิภัชน์ภาค

๓. อ.ต. หลวงสราญพนาวัญ

๔. ร.อ.อ. หลวงขจรจาตุทิศ

๕. ร.อ. เปรื่อง ใจเด็จ

๖. พ.ท. ม.จ. วงศ์นิรชร เทวกุล

๗. ร.อ.ต. เปล่ง ทองจำรูญ

ฯ ล ฯ

ศาลาว่าการกลาโหมในพระนคร
คำสั่งสำหรับทหารบก
เรื่อง ให้นักเรียนนายร้อยออกเป็นนักเรียนทำการนาย-ร้อย
ที่ ๑๖/๘๐๗ วันที่ ๑๘ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๕

ด้วยนักเรียนนายร้อยซึ่งศึกษาวิชาจบชั้นมัธยม สอบไล่วิชาได้ตามหลักสูตรในพุทธศักราช ๒๔๖๔ แล้วนั้น ให้ออกเป็นนักเรียนทำการนายร้อย ในกรมทหาร ดังต่อไปนี้

๑. นายสิบโท นักเรียนนายร้อย ทองพูน จารุปานฑุ ๒๘๙๑ เข้าประจำกรมทหารบกปืนใหญ่ที่ ๑ รักษาพระองค์

๒. นายสิบเอก นักเรียนนายร้อย หล้า พรหมสาขา ๒๙๙๙ เข้าประจำกรมทหารบกม้ากรุงเทพ รักษาพระองค์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

๓. นายสิบตรี นักเรียนนายร้อย สุจิตร บุรานนท์ ๒๘๒๒ เข้าประจำกรมทหารบกราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์

๔. นักเรียนนายร้อย เท้ง พัฒนศิริ ๒๙๙๖ เข้าประจำกรมทหารบกบื่นใหญ่ที่ ๑ รักษาพระองค์

๕. นักเรียนนายร้อย เส็ง ลางคุลเสน ๒๘๙๓ เข้าประจำกรมทหารบกบื่นใหญ่ที่ ๑ รักษาพระองค์

๖. นายสิบตรี นักเรียนนายร้อย ผวน บุปผเวศ ๓๐๐๒ เข้าประจำกรมทหารบกบื่นใหญ่ที่ ๑ รักษาพระองค์

๗. นายสิบตรี นักเรียนนายร้อย ผิว ทหารเก่า ๒๗๑๙ เข้าประจำกรมทหารบกบื่นใหญ่ที่ ๒

๘. นายสิบตรี นักเรียนนายร้อย สุรจิต อินทรกำแหง ๒๓๙๘ เข้าประจำกรมทหารบกช่างที่ ๑

๙. นักเรียนนายร้อย จำรัส บำรุงลาภ ๓๑๘๒ เข้าประจำกรมทหารบกบื่นใหญ่ที่ ๒

๑๐. นายสิบตรี นักเรียนนายร้อย เล็ก บิยะรัตน ๒๖๑๕ เข้าประจำกรมทหารบกช่างที่ ๑

๑๑. นักเรียนนายร้อยบัญญัติ ๒๘๖๒ เข้าประจำกรมทหารบกบื่นใหญ่ที่ ๔

๑๒. นายสิบตรี นักเรียนนายร้อย หม่อมเจ้าลายฉลุทอง ๒๗๘๔ เข้าประจำกรมทหารบกม้านครปฐม

๑๓. นายสิบตรี นักเรียนนายร้อย สมบุญ กงศะพุกก์ ๒๗๕๐ เข้าประจำกรมทหารบกบื่นใหญ่ที่ ๘

๑๔. นายสิบโท นักเรียนนายร้อย โปร่ง จุลเจิม ๒๘๘๘ เข้าประจำกรมทหารบกช่างที่ ๑

๑๕. นายสิบโท นักเรียนนายร้อย สวิต ยุวนวรรธนะ ๒๕๓๔ เข้าประจำกรมทหารบกช่างที่ ๑

๑๖. นักเรียนนายร้อย สาย เชนยะวณิช ๒๔๕๔ เข้าประจำกรมทหารบกที่ ๑

๑๗. ทำการนายสิบตรี นักเรียนนายร้อย ไสว อุ่น-คำ ๒๗๘๒ เข้าประจำกรมบกช่างที่ ๑

๑๘. นักเรียนนายร้อย พัฒน์ ๓๑๓๔ เข้าประจำกรมทหารบกบื่นใหญ่ที่ ๕

๑๙. นักเรียนนายร้อย ศิริ เพื่องสวัสดิ์ ๒๘๙๐ เข้าประจำกรมทหารบกราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์

๒๐. นายสิบตรี นักเรียนนายร้อย เล็ก ทองสมุทร ๒๘๘๐ เข้าประจำกรมทหารบกบื่นใหญ่ที่ ๙

๒๑. นายสิบตรี นักเรียนนายร้อย สิทธิ์ รักบ้าน-เกิด ๒๘๕๑ เข้าประจำกรมทหารบกราบที่ ๑๑ รักษาพระ-องค์

๒๒. ทำการนายสิบตรี นักเรียนนายร้อย หม่อมเจ้าจันทร์ศิริปิริวัตร ๒๙๗๗ เข้าประจำกรมทหารบกราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

๒๓. นายสิบโท นักเรียนนายร้อย หม่อมหลวงพร้อม กุญชรณกรุงเทพ ๒๖๗๐ เข้าประจำกรมทหารบกราบที่ ๒

๒๔. นักเรียนนายร้อยสีหทัต ทวนไชย ๓๑๓๕ เข้าประจำกรมทหารบกปืนใหญ่ที่ ๔

๒๕. นายสิบตรี นักเรียนนายร้อย ทองศุข ๓๒๑๐ เข้าประจำกรมทหารบกปืนใหญ่ที่ ๕

๒๖. นายสิบตรี นักเรียนนายร้อย พงษ์ สุวรรณ-กาญจน์ ๒๖๓๕ เข้าประจำกรมทหารบกม้านครปฐม

๒๗. นักเรียนนายร้อย ชุบ พันธ์ดิษฐ์ ๒๘๔๑ เข้าประจำกรมทหารบกปืนใหญ่ที่ ๕

๒๘. นายสิบตรี นักเรียนนายร้อย อนันต์ เก่ง-คุมพล ๒๖๔๘ เข้าประจำกรมทหารบกราบที่ ๑๒

๒๙. นายสิบตรี นักเรียนนายร้อย นิ่ม ประทุมศิริ ๓๑๙๙ เข้าประจำกรมทหารบกราบที่ ๘

๓๐. นายสิบตรี นักเรียนนายร้อย โชต ๒๕๑๔ เข้าประจำกรมทหารบกม้านครราชสิมาของสมเด็จพระศรีพัช-รินทราบรมราชินีนาถ

๓๑. นักเรียนนายร้อย ประยูร ตุลยลักษณ ๒๗๓๙ เข้าประจำกรมทหารบกราบที่ ๒

๓๒. นักเรียนนายร้อย เจริญ ศรีมาศ ๒๕๑๗ เข้าประจำกรมทหารบกราบที่ ๑๓

๓๓. นักเรียนนายร้อย พายัพ ๒๗๒๘ เข้าประจำกรมทหารบกปืนใหญ่ที่ ๙

๓๔. ทำการนายสิบตรี นักเรียนนายร้อย เจริญ ไชยโกมล ๒๓๐๓ เข้าประจำกรมทหารบกม้าพิษณุโลก

๓๕. นายสิบตรี นักเรียนนายร้อย เฉลิม กัลยาณ-มิตร ๓๙๔๗ เข้าประจำกรมทหารบกราบที่ ๑๓

๓๖. นักเรียนนายร้อย ชะลี จารุกลัส ๒๗๖๗ เข้าประจำกรมทหารบกราบที่ ๑๗

๓๗. นักเรียนนายร้อย หม่อมหลวงกำจัด เสนีย์-วงศ์ณกรุงเทพ ๓๐๐๓ เข้าประจำกรมทหารบกราบที่ ๑๙

๓๘. นักเรียนนายร้อย หม่อมหลวงพิณ ฉัตรกุลณ-กรุงเทพ ๒๘๙๕ เข้าประจำกรมทหารบกม้าราชบุรี

๓๙. นายสิบโท นักเรียนนายร้อย สม ศิริวัฒนกุล ๒๒๘๕ เข้าประจำกรมทหารบกราบที่ ๑๔

๔๐. นายสิบตรี นักเรียนนายร้อย เดช แสงเงิน ๒๕๒๕ เข้าประจำกรมทหารบกม้าพิษณุโลก

๔๑. นายสิบเอก นักเรียนนายร้อย เล็ก สงวนชาติ ๒๖๓๓ เข้าประจำกรมทหารบกปืนใหญ่ที่ ๙

๔๒. นักเรียนนายร้อย ประสิทธิ์ เชิดบารมี ๓๐๐๐ เข้าประจำกรมทหารบกราบที่ ๗

๔๓. นายสิบโท นักเรียนนายร้อย เอื้อม วิบูลยา-นนท์ ๒๔๐๓ เข้าประจำกรมทหารราบที่ ๔

๔๔. นักเรียนนายร้อย แปลก ๒๘๓๔ เข้าประจำกรมทหารบกราบที่ ๑๗

๔๕. นายสิบตรี นักเรียนนายร้อย เจริญ สุวรรณ-วิสูตร์ ๒๕๕๓ เข้าประจำกรมทหารบกม้าราชบุรี

๔๖. นายสิบตรี นักเรียนนายร้อย มณี วรรณายน ๒๗๓๕ เข้าประจำกรมทหารบกปืนใหญ่ที่ ๖ (*ร้อยโท ขุนศรฤทธิ์ชิงชัย*)

๔๗. นักเรียนนายร้อย เทพ จารุจินดา ๒๘๓๑ เข้าประจำกรมทหารบกปืนใหญ่ที่ ๓

๔๘. นักเรียนนายร้อย จงกล ไกรฤกษ์ ๒๘๘๙ เข้าประจำกรมทหารบกราบที่ ๑๕

๔๙. นายสิบตรี นักเรียนนายร้อย ทาน บุนนาค ๒๖๑๑ เข้าประจำกรมทหารบกราบที่ ๑๕

๕๐. นักเรียนนายร้อย หม่อมหลวงอารี คเนจรณ-กรุงเทพ ๒๔๘๒ เข้าประจำกรมทหารบกม้านครปฐม

๕๑. นายสิบโท นักเรียนนายร้อย ถ้วน งามเกียรติ ๒๗๘๑ เข้าประจำกรมทหารบกราบที่ ๙

๕๒. นายสิบตรี นักเรียนนายร้อย เสริญ แสงอาวุธ ๒๕๒๒ เข้าประจำกรมทหารบกปืนใหญ่ที่ ๘

๕๓. นักเรียนนายร้อย กิ่ง ผลายุสนธิ ๒๒๖๓ เข้าประจำกรมทหารพรานในกองพลทหารบกที่ ๙

๕๔. นายสิบตรี นักเรียนนายร้อย เหรียญ สภานุชาต ๒๗๒๒ เข้าประจำกรมทหารพรานในกองพลทหารบกที่ ๓

๕๕. นักเรียนนายร้อย ชอ มิลินทางกูร ๓๒๐๙ เข้าประจำกรมทหารบกปืนใหญ่ที่ ๗

๕๖. นักเรียนนายร้อย ไชย สรรพตานนท์ ๒๕๘๕ เข้าประจำกรมทหารบกราบที่ ๑๙

๕๗. นักเรียนนายร้อย ทองคำ วัชโรทยาน ๓๐๐๖ เข้าประจำกรมทหารบกปืนใหญ่ที่ ๓

๕๘. นักเรียนนายร้อย เนื่อง ๒๘๓๘ เข้าประจำกรมทหารพรานในกองพลทหารบกที่ ๙

๕๙. นักเรียนนายร้อยสนิท ๒๒๗๕ เข้าประจำกรมทหารบกราบที่ ๑๕

๖๐. นักเรียนนายร้อยสว่าง แสงชูโค ๒๔๒๓ เข้าประจำกรมทหารพรานในกองพลทหารบกที่ ๙

๖๑. นักเรียนนายร้อย ยงค์ ยังคุณ ๒๙๙๓ เข้าประจำกรมทหารบกบื่นใหญ่ที่ ๗

๖๒. นักเรียนนายร้อย ดิษ โรหิตะพินทุ ๒๘๒๙ เข้าประจำกรมทหารบกปืนใหญ่ที่ ๖

๖๓. นักเรียนนายร้อย วีรวัฒน์ รักตะจิตระการ ๓๒๐๖ เข้าประจำกรมทหารพรานในกองพลทหารบกที่ ๙

๖๔. นักเรียนนายร้อย ทัศนัย มิตร์ภักดี ๒๕๔๓ เข้าประจำกรมทหารพรานในกองพลทหารบกที่ ๓

๖๕. นักเรียนนายร้อย จรัญ อุณหเลขกะ ๒๕๒๐ เข้าประจำกรมทหารบกปืนใหญ่ที่ ๓

๖๖. นักเรียนนายร้อย ยล ภระมรทัต ๒๒๘๔ เข้าประจำกรมทหารบกราบที่ ๑๖

๖๗. นายสิบโท นักเรียนนายร้อย เชษฐ ศิริวัฒนกุล ๒๔๒๘ เข้าประจำกรมทหารพรานในกองพลทหารบกที่ ๓

๖๘. นักเรียนนายร้อย เผื่อน สุโชบล ๒๕๕๔ เข้าประจำกรมทหารพรานในกองพลทหารบกที่ ๓

๖๙. นักเรียนนายร้อย แม้น เดชะไกศยะ ๒๘๖๘ เข้าประจำกรมทหารพรานในกองพลทหารบกที่ ๗

๗๐. นักเรียนนายร้อย พร น่วมทัต ๓๑๔๒ เข้าประจำกรมทหารบกปืนใหญ่ที่ ๑๐

๗๑. นักเรียนนายร้อย บัญญัติ นพตระกูล ๒๘๐๐ เข้าประจำกรมทหารพรานในกองพลทหารบกที่ ๗

๗๒. นักเรียนนายร้อย อรุณ เศวตเศรณี ๓๓๑๓ เข้าประจำกรมทหารพรานในกองพลทหารบกที่ ๗

๗๓. นายสิบตรี นักเรียนนายร้อย จาด ดาบเงิน ๒๕๑๓ เข้าประจำกรมทหารพรานในกองพลทหารบกที่ ๗

๗๔. นักเรียนนายร้อย สว่าง พันธุมเสน ๒๖๐๗ เข้าประจำกรมทหารพรานในกองพลทหารบกที่ ๖

๗๕. นักเรียนนายร้อย จิตร์ อุทยานานนท์ ๒๘๐๖ เข้าประจำกรมทหารพรานในกองพลทหารบกที่ ๖

๗๖. นักเรียนนายร้อย สมาน ชาตะบั่ทมา ๒๘๗๔ เข้าประจำกรมทหารบกราบที่ ๑๐

๗๗. นายสิบตรี นักเรียนนายร้อย เสริม สายแผลง ๒๘๑๓ เข้าประจำกรมทหารบกราบที่ ๑๐

๗๘. นักเรียนนายร้อย หม่อมเจ้าจรัลยา ๒๒๘๖ เข้าประจำกรมทหารบกราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษาพระองค์

๗๙. นักเรียนนายร้อย อิ่ม ๒๖๑๗ เข้าประจำกรมทหารบกปืนใหญ่ที่ ๑๐

๘๐. ทำการนายสิบตรี นักเรียนนายร้อย สุทธิ สุขะวาที ๓๐๐๗ เข้าประจำกรมทหารบกปืนใหญ่ที่ ๔

๘๑. นายสิบโท นักเรียนนายร้อย เพิ่ม ศิรินำ ๒๗๖๑ เข้าประจำกรมทหารพรานในกองพลทหารบกที่ ๖

๘๒. นักเรียนนายร้อย แถม ชูโต ๒๖๓๔ เข้าประจำกรมทหารบกราบที่ ๘

๘๓. นายสิบโท นักเรียนนายร้อย เสก พยัคฆนิธิ ๒๘๙๒ เข้าประจำกรมทหารพรานในกองพลทหารบกที่ ๑๐

๘๔. นายสิบตรี นักเรียนนายร้อย จำนวน ทุมมานนท์ ๒๖๓๗ เข้าประจำกรมทหารพรานในกองพลทหารบกที่ ๑๐

ทั้งนี้นับเวลาเริ่มรับราชการในตำแหน่งใหม่นี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ กับอนุญาตให้นักเรียนทำการนายร้อยตามรายนามที่กล่าวมาแล้วนี้ ใช้เครื่องแต่งตัวนายทหารสัญญาบัตรชั้นนายร้อยได้ทุกประการ เว้นแต่อินธนูให้คงใช้อย่างนักเรียนนายร้อยอยู่ จนกว่าจะได้รับยศนายร้อยตรี ให้กรมเสนาธิการทหารบกเบิกเครื่องแต่งตัวจ่ายให้แก่นักเรียนทำการนายร้อยตามอัตราทั้งเบิกและจ่ายค่าพาหนะที่จะไปหัวเมืองให้ด้วย นักเรียนทำการนายร้อยเหล่านี้ให้ได้รับเงินเดือนอัตรานายร้อยตรีชั้น ๓ ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ กับให้จ่ายเงินเดือนล่วงหน้าจำนวนเดือนพฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๖๕ ให้แก่ผู้ที่จะไปรับราชการกรมทหารตามหัวเมืองต่าง ๆ รับไปคนละเดือน

เมื่อนักเรียนทำการนายร้อยรับราชการล่วงหน้าพ้น ๖ เดือนไปแล้ว แม้ผู้บังคับบัญชากรมทหารที่มีนักเรียนทำการนายร้อยสังกัดอยู่ เห็นสมควรจะให้ผู้ใดเป็นนายร้อยตรี

เมื่อใด ให้รายงานเสนอขอสัญญาบัตรยศนายร้อยตรีให้ตามข้อบังคับสำหรับนายทหารบก ว่าด้วยนักเรียนทำการนายร้อย

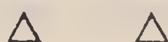
(**ลงนาม**) นายพลเอก พระยาสีหราชเดโชชัย
เสนาบดีกระทรวงกลาโหม

สำเนาคำสั่งสำหรับทหารบกฉบับนี้ตรวจถูกต้องกับฉบับเดิมแล้ว

นายพันโท พระศรีณรงค์วิชัย
ทำการแทนปลัดเสนาธิการณ์ทหารบก

อารัมภ์พากย์อนุสรณ์

วาระฉลองครบ ๓๐ ปี

พวกเรานายทหารสัญญาบัตรรุ่น พ.ศ. ๒๔๖๕ เกือบจะกล่าวได้ว่า เรามีเวลาประสบพบความเป็นไปในชีวิตร่วมกัน ด้วยระยะกาลอันยืดยาว ยุคเมื่ออยู่โรงเรียนด้วยกัน แต่การที่เลขประจำตัวของผู้สูงสุดอาวุโสกับผู้เยาว์อาวุโสที่สุดต่างกันมากนั้น เป็นเพราะสมัยนั้นการรับบุคคลเข้าเป็นนักเรียนนายร้อยปีหนึ่ง ๆ มีจำนวนมาก แม้เข้าเป็นนักเรียนในปีเดียวกัน เลขประจำตัวก็ยังต่างกันมากเหมือนกัน ซึ่งแท้จริง พวกเราเข้าเป็นนักเรียนนายร้อยในปีใกล้ ๆ กันเป็นส่วนมาก ดังนั้นเราจึงมีความรักใคร่ผูกพันกันเกินกว่าที่จะเป็นมิตรสหาย เรารักกันเสมือนพี่น้องร่วมอุทรคลานตามกันออกมา เรามีความสมัครสมานสามัคคีกลมเกลียวกัน

ต่อสู้กับภาวะการณ์ร่วมกันตลอดมาทุกยุคทุกสมัย ไม่ว่าในด้านการเรียนหรือในด้านการปกครอง ซึ่งหากจะโน้มน้าวไปในทางที่เป็นธรรม การจัดงานรื่นเริงเพื่อความสามัคคีร่วมกันนั้น พวกเราเคยจัดทำกันมาแล้วแต่สมัยเมื่อยังเป็นนักเรียนนายร้อยอยู่ และเฉพาะงานรื่นเริงแต่งกายแฟนซีในปีสุดท้ายของนักเรียนที่จะออกเป็นนายทหาร คือปี พ.ศ. ๒๔๖๔ นั้น จัดได้ว่าเป็นงานมโหฬาร เราได้ถ่ายรูปหมู่แต่งแฟนซีไว้เป็นอนุสรณ์ด้วย ซึ่งปรากฏอยู่จนบัดนี้ มีพวกเราหลายคนใคร่ให้นำรูปแต่งแฟนซีพิมพ์ไว้ในสมุดเสนา-นุสรณีย์ด้วย แต่พวกเราที่เป็นผู้ใหญ่มีตำแหน่งสูงบางท่านขอให้งดเสีย เพราะเกรงว่าจะเป็นการบัดสีแก่ผู้ที่ประสบพบเห็นทั่วไป อันอุดมคติของเราในการร่วมรื่นเริงประจำปีเพื่อพบปะสนทนาสังสรรค์กันนั้น เราได้พยามรักษาไว้เป็นมรดกตกทอดมาจนกระทั่งบัดนี้ เราเคยจัดให้มีงานรื่นเริงเลี้ยงอาหารร่วมกันทุกปี และจะมีเว้นบ้างก็แต่ระยะเวลาระหว่างภาวะสงครามคับขัน ๔ ปีเท่านั้น พฤติการณ์ที่เราได้จัดทำมานี้ เป็นที่นิยมชมชื่นในวงการทหารโดยทั่วไป ซึ่งอาจ

จะกล่าวได้ว่าเป็นแบบฉบับแก่นายทหารรุ่นอื่น ๆ ได้ปฏิบัติสืบเนื่องกันต่อมา โดยขนานนามของงานเรียกกันว่า "**การเลี้ยงรุ่น**" ในคราวเมื่อครบรอบ ๒๕ ปี พวกเราได้จัดให้มีงานรื่นเริงเหมือนกัน แต่เป็นระยะเวลาที่สถานะการณ์บ้านเมืองไม่สู้จะปกตินักงานจึงทำไปอย่างไม่ค่อยจะสมบูรณ์ สมุดที่ระลึกครบ ๒๕ ปีก็มิได้จัดทำ ครั้นเมื่อมาถึงรอบครบ ๓๐ ปีนี้ เห็นเป็นโอกาสเหมาะ จึงพิจารณาปรึกษากันกำหนดคณะกรรมการจัดงานขึ้น เป็นการรื่นเริงฉลองครบรอบ ๓๐ ปี และได้จัดให้มีสมุดที่ระลึก ซึ่งเรียกว่า "**หกสิบห้าเสนานุสรณีย์**" โดยถือวันที่ ๑ พฤษภาคม เป็นเสมือนวันกำเหนิดของรุ่น เพราะวันนี้เป็นวันที่ระลึกในการที่ได้รับคำสั่งทหารบก ให้ออกเป็นนักเรียนทำการนายร้อยเข้าประจำกรมกองทหารต่าง ๆ

เมื่อพวกเราเป็นนักเรียนในปีสุดท้ายที่จะออกเป็นนายทหาร ผู้บังคับบัญชาบางท่านมักจะขนานนามพวกเราว่า "**นักเรียนปีระกา**" อาจจะเนื่องจากเห็นว่าพวกเรามักหัวแข็ง ปกครองยากเป็นต้นเหตุ จึงตั้งสมญานาม เพื่อให้

ปี่นี้ปเสียหายไปเหมือนกับโรงหนังปี่ระกาในครั้งกระโน้นที่ถูกเพลิงเผาผลาญย่อยยับไปแล้ว แต่ตรงข้าม สมญานาม "**นักเรียนปี่ระกา**" เมื่อออกเป็นนายทหารแล้ว แต่ละคนกลับมีบุคคลิกลักษณะที่สำคัญแสดงเด่นให้ปรากฏชัดเป็นสักขีพยานอยู่จนกระทั่งบัดนี้ เพราะพวกเราไม่ชั่วแต่เป็นนักการทหารเท่านั้น เรามีนักการเมือง นักการค้า นักเศรษฐกิจ นักประพันธ์ นักหนังสือพิมพ์ ฯลฯ อยู่พร้อม และอาจมีนักอะไรที่ยังไม่ทราบอีกก็ได้ ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะพวกเราออกเป็นนางทหารมีจำนวนมากด้วยกัน ย่อมเป็นธรรมดาที่จะต้องมีบุคคลซึ่งมีสติปัญญาความสามารถแตกฉานแตกต่างกันออกไปจากวิชาทหารเดิมที่เรียนมา ทั้งนี้เพราะเปลี่ยน-แปลงไปตามสถานะการณ์ของบ้านเมือง และตามกาลสมัยโชคชะตาของแต่ละบุคคล รุ่นของพวกเรานั้นได้ออกเป็นนายทหารจากโรงเรียนนายร้อยทหารบก ๘๔ คน และจากโรงเรียนนายร้อยแผนที่ ๑๒ คน รวม ๙๖ คน เวลานี้อยู่ในประจำการ ๒๓ คน ออกเป็นกองหนุน ๕๑ คน และได้ถึงแก่กรรมไปแล้ว ๒๒ คน แต่อย่างไรก็ดี พวกเราทุกคน

ที่ยังมีชีวิตอยู่ ขอตั้งปณิธานไว้ในอันที่จะสนองคุณประเทศชาติบ้านเมือง ให้รุ่งเรืองวัฒนาถาวรสืบไปโดยเต็มกำลังความสามารถ และพวกเราจะดำรงความรักสามัคคี ซึ่งได้สร้างสรรค์ไว้แล้วในหมู่ของพวกเราตลอดจนครอบครัวตั้งแต่กาลอดีต ให้มั่นคงทรงอยู่ตลอดไปในอนาคตชั่วกาลนาน และจะพยายามก่อร่างสร้างฐานะให้แก่ทายาทของตระกูลแต่ละบุคคล เพื่อเป็นกำลังอันแข็งแกร่งของประเทศชาติที่รักสืบไป

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณแด่ท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายที่ได้อุปการะ สงเคราะห์ให้งานนี้ได้ดำเนินสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เป็นอนุสรณ์จารึกอยู่ในความทรงจำของพวกเราตลอดไปอย่างไม่มีวันลืมเลือน.

คณะนายทหารสัญญาบัตรรุ่น ๒๔๖๕

หน้าที่พลเมือง ๑๕ ข้อ

ชาติจะดำรงความเป็นชาติอยู่ได้ ก็เพราะคนในชาติต่างรู้จักหน้าที่ของตนดี และร่วมมือกันทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดเราเป็นไทยต้องรักไทย ยึดมั่นในชาติศาสนาพระมหากษัตริย์ ทำความดีความเจริญให้แก่ตัว ให้แก่ครอบครัวและประเทศชาติด้วยปฏิบัติหน้าที่ดังต่อไปนี้

ก. หน้าที่เกี่ยวกับตน

๑. หมั่นเรียนวิชาหาความรู้ ให้รู้จักประพฤติดี รู้จักทำมาหากิน รู้จักทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติ

๒. ขยันทำมาหากินให้เป็นหลักฐาน และรักษาทรัพย์ไว้ให้มั่นคงถาวร

๓. ละเว้นทางเสื่อม ไม่เป็นนักเลงสุรา ไม่เป็นนักเลงการพนัน ไม่เป็นนักเลงเที่ยว ไม่คบคนชั่วเป็นมิตร และไม่ประพฤติเป็นพาล

๔. รู้จักเคารพนับถือผู้ใหญ่ และสุภาพต่อบุคคลทั่วไป ไม่เป็นคนหยิ่ง และไม่ดูหมิ่นผู้อื่น

๕. นับถือศาสนา ประพฤติตนดี มีศีลมีสัตย์ตามหลักธรรมของศาสนา

ข. หน้าที่เกี่ยวกับครอบครัว

๑. เป็นสามีภรรยากัน ต้องรักใคร่นับถือซื่อตรงและเชื่อฟังกัน เลี้ยงดูกันให้มีความสุข

๒. เป็นพ่อแม่ ต้องสั่งสอนลูกให้ดี ให้ลูกเรียนวิชาความรู้ และตั้งหลักฐานให้ลูก

๓. เป็นลูก ต้องเคารพนับถือเชื่อฟังพ่อแม่ และเลี้ยงดูตอบแทนคุณท่าน รักษาทรัพย์สมบัติของท่านไว้

๔. เป็นญาติพี่น้องกัน ต้องรักใคร่นับถือและสามัคคีกัน ต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

๕. เป็นเพื่อนกัน ต้องโอบอ้อมอารีกัน ต้องผ่อนสั้นผ่อนยาวและให้อภัยกัน ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน

ค. หน้าที่เกี่ยวกับประเทศชาติ

๑. ช่วยกันบำรุงป้องกันรักษาประเทศชาติ ให้คงเป็นไทยตลอดไป

๒. จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และรักไทยด้วยกัน ไม่เบียดเบียนล้างผลาญกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ให้มีความรู้ความสามารถ ให้มีทางทำมาหากิน ให้ได้อยู่เย็นเป็นสุข

๓. เคารพต่อกฎหมายบ้านเมือง และเชื่อฟังคำสั่งคำชี้แจงแนะนำของทางราชการ ทำตามตัวอย่างที่ดี และทำดีให้เป็นตัวอย่างแก่ผู้อื่น

๔. เลือกตั้งผู้แทนราษฎร โดยเห็นแก่ชาติ ไม่เห็นแก่หน้าบุคคลหรือสิ่งใด ๆ สอดส่องเลือกเฟ้นคนที่มีความประพฤติดี มีความรู้ดีเป็นผู้แทนราษฎร

๕. เป็นข้าราชการ ต้องทำตัวให้ราษฎรนับถือ ทำตัวให้เป็นตัวอย่างที่ดีของราษฎร ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตว์สุจริตและยุติธรรม ตั้งอยู่ในพรหมวิหาร

บทความของนายทหารสัญญาบัตรรุ่น ๒๔๖๕
เมื่อวันครบรอบ ๓๐ ปี

ข้าพเจ้ารักและเคารพเพื่อนร่วมชุด ๖๕ ของข้าพเจ้าชั่วนิรันดร

สาย เชนยะวณิช

ต้องเห็นมิตรเป็นมิตร อย่าได้คิดเป็นอื่น
มิตรภาพจะยั่งยืน ก็อยู่ที่พบปะและช่วยกัน

ลออ ภูมิลักษณ์

๒๖๕๑

"ชุด ๒๔๖๕"

จงช่วยกันส่งเสริมความสามัคคี และความรักใคร่กันฉันท์พี่น้อง การรักหมู่รักคณะเป็นยอดปรารถนาซึ่งจะนำไปสู่ประเทศชาติที่รักของเราต่อไป

พ.อ. โปร่ง ปรีชาภูมิ*

---

* ยศขณะที่เขียนบทความนี้

บัณฑิต ย่อมพอใจในธรรมอดีต, ปัจจุบันและอนาคตของตนที่ปฏิบัติ และค้นคว้าแล้วด้วยตนเองโดยเที่ยงธรรมและผลกรรมย่อมสนองตอบ ตามกรรมดีและกรรมชั่วที่ปฏิบัตินั้น

พ.อ. หลวงหล้าบรรลือฤทธิ์*

อันบุญกรรมจำสร้างแต่ปางก่อน ย่อมอาทรชูชุบอุปถัมภ์
จะดีชั่วสุดแท้แต่บุญกรรม การกระทำของมนุษย์จุดจ่อใจ
ใครทำดีได้ดีไม่มีผิด ใครทำชั่วชั่วเป็นนิจอย่างสงสัย
เกิดมาแล้วไม่แคล้วจะตายไป จงตั้งใจความดีเป็นศรี เอย

วัชรบูล วัชโรทยาน

ความสามัคคีเป็นยอดปรารถนาของหมู่, คณะซึ่งคติพจน์นี้เป็นหลักชัยพึงปฏิบัติทั่วไป สำหรับคณะชุดนายทหารปี ๖๕ ก็ได้ยึดมั่นคติพจน์นี้ตลอดมาจนกระทั่งบัดนี้ ผลจึงปรากฏให้แลเห็นชัดว่า พวกเรานี้เป็นตัวอย่างอันดีอย่างน่าสรรเสริญ เพราะฉนั้น หวังว่าคุณธรรมข้อนี้คงจะรักษาไว้ให้ยั่งยืนตลอดไป

ร.ท. สวิต ยุวนวรรธนะ

๘ เมษา ๙๕

---

* ยศขณะที่เขียนบทความนี้

การรวบรวมกัน ทำให้เกิดกำลัง

ลายฉลุทอง

"ขอให้นายทหารชุด ๖๕ ทุกท่าน ที่ยังอยู่ร่วมโลกกันนี้จงเจริญด้วย อายุ วรรณะ สุขะ พละ ชั่วกาลนานเทอญ.

เล็ก มธุระเวช

มีหน้ายิ้มแย้มและดวงตาแจ่มใส ตั้งใจในอันสนทนา วาจาไพเราะเอื้อเฟื้อเหลือล้น คอยดูแลเสมอ เหล่านี้เป็นเครื่องหมายของผู้จงใจเลย

กระทำให้ไม่พอใจ ลบหลู่คุณ ปราศจากความนับถือ โฆษณาความเสียหาย ลืมชื่อตนเมื่อสนทนา เหล่านี้เป็นเครื่องหมาย ของผู้ไม่ยอมคบ

ศรฤทธิ์ชิงชัย

พรขวัญวันสัญญา

ของพายัพ โรจนวิภาต

ถึงแม้กาล ผ่านสมัย เกินเยาว์วัย
เหล่ารุ่นเรา นายทหาร สมานคลี่
"หกสิบห้า เสนา นุสรนีย์"
ทุกวันที่ หนึ่งพฤษภา เราพบกัน

แม้นม้วยดิน สิ้นฟ้า วารีแล้ว
ความรักแน่ว ในมิตร ไม่บิดผัน
ทั้งทายาท พวกเรา และเผ่าพันธุ์
สืบรักมั่น สามัคคี บ่มีจาง

วันนี้ฤกษ์ เบิกโฉลก สมโชคศรี
สามสิบปี เวียนมา ชะตาสร้าง
ขอพวกเรา เสริมวิวัฒน์ สวัสดิ์ทาง
ทุกคนต่าง จงเจริญ ยิ่งเกินไกร

เพื่อนรักร่วมชุด ๖๕ ที่เคารพ

ในโอกาสที่เราทั้งหลายมีอายุยืนยาวมาจนถึงบัดนี้ อันเป็นเวลาครบ ๓๐ ปีตั้งแต่ได้เรียนสำเร็จจากโรงเรียนนายร้อย แยกย้ายกันออกไปรับราชการตามหน่วยทหารต่าง ๆ ทั่วไป บ้างก็ปฏิบัติหน้าที่และดำเนินชีวิตราชการมาด้วยความราบรื่น บ้างก็ประสพอุปสรรค์ระหาระเหิน บ้างก็ประสพโชคดีบ้างก็พบกับโชคที่ไม่น่าพอใจ บ้างก็ก้าวหน้าขึ้นไป บางคนก็ต้องออกจากราชการ ซึ่งในบางคนก็ต้องไปตกระกำลำบาก บ้างออกจากทหารไปแล้วก็ประสพโชครุ่งเรือง เข้าคั่นคหบดี ทั้งนี้ย่อมแล้วแต่พรหมลิขิตของแต่ละบุคคล ไม่ใช่เรื่องที่จะปั้นแต่งได้เอง แต่ในที่สุดก็ได้มีเพื่อนบางคนถึงกาลอายุขัยจากเราไปสู่ปรภพ อันเป็นวาระสุดท้าย พวกเราอย่างน้อยก็อายุเลย ๕๐ ไปแล้ว นับว่าค่อนข้างใกล้ความมรณะเข้าไปมาก เพื่อนฝูงละทิ้งเราไปแล้วกว่า ๒๐ คน เราควรจะยินดีที่ได้อยู่มาได้ถึงปีนี้ ซึ่งเป็นปีที่ ๓๐ ของอายุราชการแล้ว

ถึงกระนั้นก็ยังภูมิใจที่ยังมีพวกเราที่ยังแข็งแรง ยังรับราชการอยู่ได้อีกเป็นจำนวนมาก การรื่นเริงในปีนี้ จึงควรเป็นการสมโภชอายุขัยที่ได้ยืนยาวมาด้วยดี ไม่ใช่สมโภชโชคชตา ข้อที่ควรระลึกในวันนี้ ก็คือ เราจะคงรักษาความรักใคร่ไมตรีระหว่างเรา ในฐานะของเพื่อนเล่นร่วมกินร่วมนอนกันมาอันเป็นฐานะเดียวกัน สม่ำเสมอกัน ไม่มีผิดแผกไปจากเดิม หากไปคำนึงถึงว่าใครจะเป็นอย่างไร เขาจะเป็นรัฐมนตรี, นายพล, อธิบดี, หรือ, เศรษฐี. นายร้อยนอกราชการก็ช่างเถิด.

พล.ท. เดช เดชประดิยุทธ

---

*ยศขณะที่เขียนบทความนี้

ข้าพเจ้ามีความยินดีเป็นอย่างยิ่ง ในการที่นายทหารชุดที่ ๖๕ ของข้าพเจ้ามีอายุยั่งยืนมาบรรจบครบรอบ ๓๐ ปี พวกเราส่วนมากยังคงรับราชการตามอาชีพเดิม แม้จะมีบ้างเป็นบางท่านที่จำต้องออกจากราชการทหารไปรับราชการ ในสังกัดกระทรวงและองค์การอื่น ก็ได้ไปรับหน้าที่ราชการในตำแหน่งที่สำคัญ ๆ จะมีบ้างบางท่านที่เปลี่ยนอาชีพเป็นพ่อค้าก็ได้เป็นพ่อค้าที่มีเกียรติ แต่ที่สำคัญที่สุดคือ ส่วนมากพวกของเรา ชุด ๖๕ ยังมีชีวิตรับใช้และสนองคุณชาติบ้านเมืองอยู่

นับตั้ง แต่วันออกรับราชการเป็นนายทหาร เป็นต้นมา ข้าพเจ้าภูมิใจในชุด ๖๕ ของข้าพเจ้าอยู่ ๒ อย่างคือ –

๑. เรารักและสามัคคีกันเสมอต้นเสมอปลายตลอดมา

๒. เราช่วยเหลือเพื่อนฝูงที่ได้รับเคราะห์กรรม ที่ต้องตกทุกข์ได้ยากและที่ต้องเสียชีวิตไปพอสมควรกับอัตภาพตามที่ขอให้ช่วยเหลือ

กิจการในงานฉลองวันครบรอบ ๓๐ ปี ปรากฏผลสำเร็จด้วยความเรียบร้อยได้ดังนี้ ย่อมเป็นสักขีพยานแห่งความรักและความสามัคคีของชุด ๖๕ เป็นอย่างดียิ่ง

ในวาระดิถีที่ชีวิตการเป็นทหาร เวียนมาบรรจบครบรอบปีที่ ๓๐ นี้ ข้าพเจ้าขอน้อมอาราธนา คุณพระรัตนตรัยและปวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ คุณครูบาอาจารย์และคุณผู้บังคับบัญชาที่เคารพที่ท่านได้เคยประทานโอวาทอบรมสั่งสอนและปกครองชุด ๖๕ จึงยึดมั่นในรักและสามัคคีกันตลอดชั่วอายุขัยเทอญ.

พล.ต ส. ไสวแสนยากร

ค่ายสุรนารี นครราชสีมา

เม.ย. ๙๕

---

*ยศขณะที่เขียนบทความนี้

เตือนใจให้มิตรทุกคนระลึกและปฏิบัติ

๑. มิตรคนใดเพียบพร้อมไปด้วยความสุข อันสมบูรณ์แล้ว ยังอุตส่าห์มีน้ำใจรำลึกถึงมิตรที่ลำบากยากจนอยู่ แล้ว พยายามหาทางหรืออุบายใด ๆ ช่วยเหลือมิตรที่ตกระกำลำบากนั้น ให้ได้รับความสุขอันถาวรในชีวิตจนครบถ้วนทุกคน เรานับเอาว่ามิตรคนนั้นเป็นยอดแห่งมิตร เขาย่อมจะได้รับคำยกย่องสรรเสริญทั่วไปในที่ทุกสถาน และมีความเจริญรุ่งเรืองทุกประการ

๒. มิตรคนเดียวเมื่อยามเฟื่องฟูอยู่ ก็คิดดูหมิ่นผู้อื่นและไม่เอาใจโอบอ้อมอารีต่อเพื่อนฝูง ถึงคราวมีทุกข์ก็ออกปากช่วยเหลือไม่ได้ ถึงคราวประชุมรื่นเริงเพื่อพบปะวิสาสะทุกครั้งก็ไม่มาปรากฏตัวให้เห็นหน้า มิตรผู้นั้นนับว่าเป็นผู้มีใจดำ ในวันหนึ่งเขาจะต้องพินาศไปเองเพราะอำนาจแห่งกรรม

๓. เมื่ออ่านมาถึงตรงนี้ ยังมีมิตรคนใดนึกได้บ้างไหมว่า กี่คนในชุดของเราได้ตายไปแล้ว กี่คนในพวกเราที่ยังต้องการความช่วยเหลือประคับประคองให้ชีวิตได้ดำเนินไปด้วยดีสมกับอัตภาพ การดื่มเหล้าพร้อมกับเสียงไชโยเสร็จแล้วก็จากกันไป กุศลยังไม่แรงหรือศักดิ์สิทธิ์เท่ากับลงมือ ช่วยชุบเลี้ยงชีวิตของคนที่ตกทุกข์ได้ยากให้เขาได้มีอาชีพเป็นหลักแหล่งไปนั้นเลย เรื่องของมิตรอยู่ที่การทำไม่ใช่การพูด

ร.อ. ประยูร นิรามัย บุนนาค

สวัสดี สหายที่รัก

วันนี้เป็นวันคล้ายวันที่ออกรับราชการ เป็นนายทหาร สังกัดกองทัพบก คือ ๑ พ.ค. ๙๕ บรรดาญาติมิตรสหายที่รักในชุดเดียวกัน ต่างก็มาประชุมสโมสรสันนิบาตกันทุกๆปีเป็นประเพณีตลอดมา ทั้งนี้ก็เพื่อปลูกความสามัคคีซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ก็ยังได้วิสาสะพบปะกันปีละครั้ง ใครมีเรื่องอะไรก็ปรึกษาสนทนาย่อมให้เกิดสุข นับว่าเป็นเอกลาภอันประเสริฐ ในอันที่จะเป็นรากฐานแห่งความมั่นคง มิตรภาพอันถาวร แม้แต่คำสอนของพุทธศาสนาก็ได้บัญญัติไว้ว่า "สามัคคานํ ตโปสุขโข" ความสามัคคีย่อมให้เกิดสุข และที่ได้ประชุมกันเพียงปีละครั้งนี้ก็เป็นการสมควรแล้ว เพื่อเป็นทางนำมาให้เกิดความสามัคคีดังธรรมะได้กล่าวไว้ว่า "ปริสัญญูตา" หมั่นประชุมกันเนืองนิจ

อย่างไรก็ดี งานต้อนรับระหว่างมิตรสหายที่รักในชุดเดียวกัน ใน ๑ พ.ค. ๙๕ นี้ นับว่าเป็นงานสำคัญมาก ที่

ต่างก็ได้รับราชการมาด้วยดีจนถึงบัดนี้ บางท่านก็มีความจำเป็น ต้องไปประกอบอาชีพส่วนตัว บางท่านก็พิการ บางท่านก็แก่เฒ่าผมหงอกฟันหัก บางท่านก็มีลูกหลานเหลนให้ยุ่มย่ามเยอะแยะ บางท่านก็ต้องเสียชีวิตไป ฯลฯ เมื่อพิจารณาแล้วก็รู้สึกดีใจพร้อมกับเวทนา ที่มนุษย์เกิดมาในโลกนี้ไม่มีอะไรแน่นอน ย่อมเวียนว่ายอยู่ในวัดตะสงสาร ในที่สุดวิญญาณก็ดับสูญดังนี้ จึงสมควรที่จะพิจารณาสังขารของตนเองให้มาก เพราะพวกเราได้ร่วมชีวิตตั้งแต่เด็กมาจนบัดนี้ ฉะเพาะเวลารับราชการเป็นนายทหารก็เป็นเวลาถึงปีที่ ๓๐ แล้ว ฉะนั้นอายุของพวกเราก็ต้องมีอายุในปัจฉิมวัยทั้งสิ้น ถ้าจะคิดตั้งแต่เด็ก ๆ เล่าเรียนอยู่ในโรงเรียนนายร้อยเพิ่มอีกคนหนึ่งไม่ต่ำกว่า ๖ ปี เป็นอย่างน้อยที่ได้เคยร่วมกินร่วมนอนกันมา นับว่านานพอที่จะเป็นญาติพี่น้องอันสนิทก็ได้ไม่ผิดแม้จะว่ากล่าวตักเตือนกันก็ควรได้รับอภัยทุก ๆ ท่าน แต่แล้วก็ช่วยส่งเสริมพร้อมกันไปในตัว ดังนี้ชื่อว่า "มิตร–แท้" แต่เมื่อได้เขียนมาก็มากพอแล้วไม่ทราบว่าจะเขียนอะไรดี เพราะความปีติยินดีที่ได้มาร่วมรักสมัครสมานกันใน

วันนี้ มันรู้สึกตื้นตันใจไปหมด แต่เมื่อมานึกถึงความชราภาพของเราตามอายุขัยแล้ว ข้าพเจ้าใคร่จะบอกยาให้สักอย่างหนึ่ง เมื่อรับประทานจะทำให้กระชุ่มกระชวยและไม่แก่เสียด้วยซิ จริงเท็จอย่างไรก็แล้วแต่ขอให้ทดลองดูก็แล้วกัน คงเห็นกันในภายหลัง เรื่องที่ข้าพเจ้าคัดมานี้ได้มาจากตำรายาสมัยโบราณ บังเอิญไปค้นหนังสือโบราณมาได้ก็เลยใคร่จะคัดมาเพื่อมิตรสหายบางคนที่ใคร ไม่อยากแก่ก็ทดลองดูอาจได้ผล มิฉนั้นคนโบราณเขาคงไม่กล้าวางตำหรับยาไว้ คือ

๑. ยาแก้ชรา ได้ยินเขาว่า ที่ถมเจดีย์ ผู้เล่านั้นชื่อพระสุธรรมไมตรีไปเป็นกงษี จับจ่ายการงาน อายุล่วงมากแต่ไม่พิการ สูงใหญ่ไพศาล โรคน้อยแรงเจริญ เดินคล่องว่องไป อายุนับได้ เจ็ดสิบหกเกือบเกิน ขึ้นบนตะพานร่างร้านสูงเขิน คดเคี้ยวเลี้ยวเดิน จนยอดเจดีย์ กำลังยังมาก บุตรเด็กก็มี เล่าว่าอันนี้ เป็นด้วยคุณยา

ดำเนิรนิทาน ว่าคนบูราณ มีอยู่ในป่า ผมหนวดเนตรหนัง แดงทั้งกายา มิได้นุ่งผ้า ใบไม้กลัดพัน สูงใหญ่โตเกิน มนุษย์ทุกวัน คนเห็นสำคัญ ว่ายักษ์ตกใจ มีพระ

สามองค์ ไปเที่ยวธุดงค์ พบคนโตใหญ่ เห็นเข้าวิ่งหนี สององค์พ้นไป องค์หนึ่งสดุดไม้ หกล้มเหยียดยาว ความกลัวตัวสั่น หน้าซีดตาขาว ดิ้นเสือกมือเท้า อ่อนเพลียเสียใจ สำคัญว่ายักษ์ จักจับตัวไป ลุกขึ้นไม่ได้ เพราะความหวาดกลัว คนโตเห็นเข้า ค่อยเดินเบาๆ ถึงแล้วยิ้มหัว ถามว่าบัดเจ้า ทำไมจึ่งกลัว ข้าไม่จับตัว ใช่ยักษ์ใช่มาร ข้าเป็นมนุษย์ คนเก่าบูราณ อยู่มาช้านาน หลายร้อยปีไกล ท่านมาที่นี่ จักประสงค์สิ่งใด จงได้บอกไป อย่าได้อำพราง พระนั้นได้ยิน สมดังจิตรถวิล สิ้นความอางขนาง จึงบอกว่าข้าเที่ยวมาตามทาง หายาสักอย่าง เรียกต้นกระเพราแดง มีอยู่ที่ไหน จงได้บอกแถลง เปลือกกินมีแรง ไม่แก่ไม่ตายต้นใหญ่สามอ้อม เขาเล่าบรรยาย ตัวข้ามุ่งหมาย อยากได้กระเพราแดง คนโตห้ามว่า ดูแต่ตัวข้า ท่านอย่าพึงแสวงอย่าเลยกินไป ทำให้ดำแดง ประสงค์เรี่ยวแรง ไว้สู้กับใครเอาแต่ยานี้ ไปทำให้ได้ ร่างกายนั้นไซ้ จักไม่ชรา เมื่อกินยาไป รูปร่างอย่างไร จักไม่แปลกตา คงอยู่อย่างนั้น ห้ามกันโรคา ไม่เป็นเช่นข้า กินยาเปลือกกะเพรา จงจำตัวยา

หัวบัวขมหา กล้วยน้ำจวนเน่า มาหั่นฝานตาก ให้มากรวมเอา มาชั่งให้เท่า เมล็ดข่อยพริกไท สี่สิ่งเสมอกัน บ่นย่อยยานั้น ให้แหลกจงได้ เทลงในกะทะ น้ำผึ้งกวนไป ข้นเหนียวปั้นได้ เก็บไว้กลืนกิน ผู้ได้ทำยา โรคาลอยสิ้น กำลังยากิน ผิดคนแก่เกิน ร่างกายคล้ายหนุ่ม ว่องไวลุกเดิน ควรจักสรรเสริญ ดูแปลกปลาดใจ เห็นแก่แต่พ้น หลุดร่วงสิ้นไป่ น้อยนั้นผ่องใส ดูไม่ชรา ครั้นซักไต่ถาม แจ้งความว่าข้า หาผลข่อยมา ทำยากวนกิน โรคภัยไข้เจ็บ เบาน้อยถอยสิ้น ใครได้ทำกิน จักหายโรคา จบเสร็จสิ้นเรื่องเท่านี้กล่าวมา ผู้ใดปรารถนา จงหาแก้กัน

เขียนจบตำรา อายุดูข้า ได้สองหมื่นวัน กับเสศสามสิบห้า คิดตามเดือนจันทร์ ครบถ้วนในวัน ภุมวารได้มีเดือนห้าข้างขึ้น พาทกดิถี เถาะเป็นชื่อปีนพศกตกลง นับตามรัชกาล ที่เขาเขียนอ่าน เถาะสิบเจ็ดจำนงค์ จงได้จำไว้เผื่อใครต้องประสงค์ จักได้รู้ตรง ตามปี่ใช้กัน

กล้วยน้ำหั่นตาก มีส่วนเหลือหนึ่ง หัวบัวตากผึ่ง เก้าส่วนเหลือสี่ ง่าวบัวขมนี้ เก้าส่วนเหลือสอง รู้แล้วไม่ต้องหั่นตากช้าวัน

(คัดจากหนังสือตำรายาเกล็ดต่าง ๆ เสร็จแล้วแต่เดือนสี่ ปีมะโรง โทศก ๑๒๔๒).

ในที่สุด ขออำนวยพรให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ในสากลโลก โดยเฉพาะพระพุทธชินราช จ.ว. พิษณุโลก จงดลบันดาลให้ญาติมิตรทั้งหลาย จงประสพแต่ความสุขทุกทิพาราตรีกาล และจะประสงค์สิ่งใดในวิถีทางที่ดี จงสำเร็จสมความปรารถนาทุกประการเทอญ.

พ.อ. ม.ล. กำจัดเสนีย์วงศ์*

ที่ว่าการกองบัญชาการกองทัพภาคที่ ๓

วันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๕

---

* ยศขณะที่เขียนบทความนี้

คู่คิด

ของ พายัพ โรจนวิภาต

(ภุชงคัปปยาต)

๑๒ ☆ **โฉลก**เผยเฉลยพจน์ ระบอบบทบุรานเตือน
ริสร้างบ้านสราญเรือน ผิปลูกผิดสิคิดปลง
★ คะนึงกว่าระอาคลาย สถานกลายทะลายลง
วิวาห์ผิดจะคิดคง ตลอดจนสกนธ์วาย
★ พิจารณ์พจน์จรดนี้ อุบายมีวิถีหมาย
นุชนยั้งระวังกาย ประกอบกิจมิผิดผล
★ ประมาทดุจบุรุษเรื่อง นิพาศเนื่องอนงค์กล
สภาพพร้อมทะล่อมตน จะลวงตาชะล่าชิม
★ ผิรู้เล่ห์เสน่ห์แน่ พะงาแง่และเงื่อนหงิม
มิพลาดพล่าวิวาห์พิมพ์ คะนองพ่วงลุบ่วงคอ

★ สุเมธี ธ. มีเกณฑ์	แสดงเด่นสะดวกพอ
แถลงลักษณ์ประจักษ์กอ	นิสัยสรรพะภรรยา
★ และโดยนัยนิสัยส่อ	ประกอบก่อประพฤติพา
จริตนุชสะดุดตา	ก็สมรู้พธูทัณฑ์
★ บุรุษซึ่งจะพึงปอง	ภิเษกครองสุดาสันติ์
เพราะทราบพรรคลักษณ์ภรร-	ยาเล่ห์สุเมธี.–
★ อนึ่งหญิงสมิงมาตร	สมรรถฆาตสวามี
กมลชั่ว บ่ กลั้วดี	ก็เลสหยาบสภาพ **มาร**
☆ อนึ่งหญิงมิสิงสัตย์	ธนาภัสดาผลาญ
ทลุงทรัพย์ระดับพาล	จริต **โจร** ทะโมนไพร
★ อนึ่งหญิงริหยิ่งคิด	คะนองจิตร บ่ เจียมใจ
ริปราบผัว มิกลัวภัย	ทะนงตนก็กล **นาย**
★ อนึ่งหญิงสิจริงหรู	กตัญญู มิรู้หาย
ถนอมรักพิทักษ์ชาย	เสมือนตน สุ **ชนนี**
★ อนึ่งหญิงสล้องสม	ประชันชมภิรมย์ดี
เสน่หากะสามี	เหมาะ**พี่น้อง**ประคองขวัญ
★ อนึ่งหญิงเพราะพริ้งศรี	สวามีสวาทพัน
ลุทุกข์สุขสนุกกัน	เสมอ **มิตร** สนิทมา

★ อนึ่งหญิง บ่อ หยิ่งวงศ์ สงวนองค์อนาถา
สุมนมั่น ณ ภรรยา สถาน ทษ ฉกาจการ
★ สรูปเสร็จสิเจ็ดลักษณ์ นิสัยพระคนงคราญ
พุรุษพึงคะนึงนาน คะเนเน่ ณ แง่นาง
★ ฉะนี้แน่ว มิแคล้วคลาด จะสมมาตรสอาดทาง
สวาทหวานสมานปาง วิวาหวัฒน์สวัสดี!

คน

ที่เราเรียกกันว่าคน หรือบางทีก็เรียกว่ามนุษย์นั้น ทั้ง ๒ คำนี้ ย่อมมีความหมายเป็นอันเดียวกัน เราจะเรียกอย่างใดก็ได้ หาได้ทำให้มีความหมายของคำทั้ง ๒ นี้แตกต่างกันไปได้เลยแม้แต่น้อยดังที่เราเคยได้ยินได้ฟังทั่ว ๆ ไปพูดกันอยู่เสมอ ๆ เช่น คนพระคนั้นมนุษย์อย่างนี้ เป็นต้น ความหมายก็คงมีอันเดียวอยู่นั่นเอง จริงอยู่การที่เราได้เกิดมาเป็นคนนั้น มิใช่ว่าเราอยากจะเกิดมาได้อย่างที่เรานึกหรืออำนาจศักดิ์สิทธิใด ๆ จะดลบันดาลให้เราเกิดมาได้ หากแต่ว่าเป็นไปโดยธรรมชาติแห่งการสืบพันธ์ของสัตว์โลก สัตว์โลกทุกชนิด ตั้งแต่สัตว์ใหญ่ที่สุดจนถึงสัตว์เล็กที่สุด จนมองด้วยตาเปล่าไม่เห็น ก็ย่อมจะต้องมีการสืบพันธ์เป็นไป ตามธรรมชาติทั้งสิ้น คนก็เป็นสัตว์จำพวกหนึ่ง แต่สัตว์จำพวกนี้มีมันสมองที่ประเสริฐ มีความรู้สึกและปัญญายิ่งกว่าสัตว์จำพวกใด ๆ ทั้ง

หมดไม่ใช่เพราะสัตว์มนุษย์นี้ดอกหรือ ปรากฏการณ์เท่าที่เราได้แลเห็นอยู่ทุกวันนี้ที่ได้ทำให้โลกเราเจริญน่าอยู่น่าอภิรมย์ชมชื่นเพียงไร ถ้าหากขาดสัตว์โลกจำพวกนี้เสียแล้ว โลกจะเป็นโลกอยู่ได้อย่างไร จะเอาสิ่งสวยงามอะไรมาประดับบ้านมาประดับเมืองให้น่าดูน่าชม นอกนั้นในด้านการร่วมแรงร่วมใจร่วมการใช้สติปัญญาที่จะประดิษฐ์โน่นนี่ขึ้นมาก็จะไม่มีขึ้นได้ เป็นความจริงเสียเหลือเกินที่อาจจะกล่าวได้ว่าโลกที่เป็นโลกอยู่ได้ก็เพราะคน ก็เมื่อเช่นนั้นเราก็เป็นสัตว์โลกที่ประเสริฐคนหนึ่ง ทางใดที่พึงหลีกเลี่ยงได้จากปากของคนที่จะว่าเราเป็นคนรกโลกได้แล้ว ก็จงหลีกเลี่ยงเสียเถิด สิ่งใดที่จะเป็นประโยชน์แก่โลกเพื่อให้โลกเจริญ สิ่งใดที่จะนำผลดีมาให้แก่สังคมตลอดจนกิจการงานของตนที่ทำอยู่ ขอจงช่วยกันทำให้เจริญดีงอกงามยิ่ง ๆ ขึ้นไปเถิด อย่าให้เขาประณามได้ว่าเป็นคนรกโลก มันแสลงหูและแสลงใจเป็นที่สุด ไม่มีใครเลยอยากจะได้ยินหรือได้ฟัง เมื่อเรายังมีชีวิตและเป็นเจ้าของความเป็นคนมีชีวิตอยู่ทุก ๆ ทางที่เราจะพึงทำคุณงามความดีให้เกิดชื่อเสียงขึ้นแก่ตัวเองแล้วจงได้ทำไป

เมื่อชื่อเสียงเกิดขึ้นแก่ตนเองแล้ว ชื่อเสียงที่ดีนั้นย่อมเป็นเงาตามตัวไปถึงครอบครัวของเราด้วย ย่อมมีคนนับหน้าถือตาเกรงอกเกรงใจ ใครพบที่ไหนย่อมเคารพนบนอบ ปราศจากการเหยียดหยามดูหมิ่นดูแคลนด้วยประการทั้งปวง ทั้งนี้ย่อมทำให้เรารู้สึกภูมิใจ ไม่ต้องร้อนใจเกิดสงสัยแต่ว่าคนโน้นจะด่าคนนี้จะว่า เมื่อเรามีความเป็นคนชนิดไม่รกโลกแล้ว ไม่มีใครว่าเหยียดหยามเราได้ เราก็ภูมิใจแล้วว่าเราไม่เสียชาติเกิด มีความสุขไปตามประสาของคน ๆ หนึ่ง เราได้ดำเนินชีวิตของเรามาด้วยความมานะพยายามอุตสาหะหมั่นเพียรด้วยประการต่าง ๆ ดังนี้แล้วเราก็สบายใจ ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานของเราสมบูรณ์เต็มที่ คนเราต้องมีหัวใจสำหรับนึกคิด–นึกทำ ฯลฯ เพื่อให้เหมาะสมกับความเป็นคนอย่าได้ใช้อารมณ์ของเรามาเป็นนายสมอง เพื่อบงการจิตใจของเราให้เป็นไปตามอารมณ์ที่ฟุ้งซ่าน โดยเพ้อเจ้ออย่างไร้เหตุผล สิ่งใดที่คิดดีตรองดีถูกต้องแล้วจงทำเถิด แต่อย่าเอาสำเนียงที่เพ้อมาแทนการทำเลย ดังที่เราได้เคยท่องจำโคลงบทหนึ่งจาก Nursery Phyme มาตั้งแต่ครั้งยังเป็นนักเรียนนายร้อยที่ว่า

A man of words, and not of deed.

Like a garden full of weeds.

ขอให้คิดดูเถิดว่า โคลงบทนี้เขามีความหมายดีเพียงใด ถ้าเราจะเพียงแต่พูด หรือที่เขาเรียกกันว่า "คนดีแต่ปาก" แล้ว อะไรที่เป็นประโยชน์จะเกิด นอกจากคำครหานินทาเป็นส่วนมาก ถ้าเราพูดแล้วทำ–ทำไปอย่างที่พูด แต่ต้องเป็นสิ่งดีไม่ผิดศีลธรรม ไม่ผิดระเบียบประเพณีใด ๆ แล้ว เราย่อมจะได้รับการยกย่องนับถือ เป็นบุคคลที่เรียกว่าพูดอย่างไรใจอย่างนั้น เป็นคนพูดจริงทำจริง แล้วใครจะมาดูถูกดูหมิ่นได้ อย่าให้เป็นไปดังโคลงที่กล่าวมาแล้วนั้นเลย จะกลายเป็นคนไม่มีค่าของความเป็นคนไปเสีย มิเสียแรงที่ได้เกิดมาเป็นคนทั้งที ดูจะไม่มีความหมายของความเป็นคนเสียเลยก็ดูกระไรอยู่ จงพยายามตั้งหน้าทำความดีเถิด ความดีไม่สูญหายไปไหนดอก คงต้องสนองคุณให้เห็นผลสักเวลาหนึ่งแน่ ๆ เมื่อเกิดมาทั้งทีแล้วควรต้องประกอบคุณงามความดีไว้ ซึ่งใคร ๆ เขาจะต้องยกย่องนับถือ ขออย่าลืมตัว–อย่าเย่อหยิ่งผยองจนเกินขอบเขต แสดงออกมาแต่พอสม

ควรก็ดีถมไป เราไม่อยู่ค้ำฟ้าไปได้ดอก วันหนึ่งเราต้องตาย แต่ใครจะตายก่อนหลังนั้นไม่มีเทวดาองค์ใดจะบอกได้ ฉะนั้น จงทำความดีไว้เถิด ให้สมที่ว่าเราเกิดมาเป็นคน และแล้ว เราก็ต้องตาย ถึงตายก็ยังไว้ชื่อของคนที่ตายแล้วแต่ชื่อเสียง ยังดีอยู่ เพื่อนปลั่งที่ตายไปแล้วคงตายไปแต่กาย ส่วนชื่อ เสียงของเพื่อนหาตายไม่ตราบโลกสลาย เราเชื่อ.......

"รูปํ ชีรติ มจฺจานํ นามโคตฺตํ นชีรติ"

สนิท ศิลากร (รสพ. ลำปาง)

ลิขิตของพระพรหม

เมื่อ ๑ พฤษภาคม ๒๔๙๑ คณะนายทหารสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยทหารบกรุ่นปี ๒๔๖๕ ได้มาชุมนุมพบปะเยี่ยงเคยที่ได้กระทำต่อเนื่องกันมาแล้วถึง ๒๗ ปี เราถือเป็นวันมงคลศักดิ์สิทธิ์, เป็นวันเกิดของเราอีกวันหนึ่ง พวกเราภาคภูมิใจกันยิ่งนักที่ได้รักษาอนุสรณ์อันนี้ไว้อย่างคุยได้เต็มปากว่า ไม่มีนายทหารรุ่นใดจะทำสถิติให้งดงามได้เหมือนเช่นรุ่นเรา แต่แน่ละ การพยายามกระทำตามจุดประสงค์ที่เรากำหนดเช่นนี้ไว้ตั้งแต่เมื่อปี พ.ศ. ๖๕ นั้น บางปีก็ได้มารวมกันกลุ่มเบ้อเร่อเกือบเท่าจำนวนในคำสั่งทหารบก และได้กิน ได้ดื่ม ได้กระโดดโลดเต้นด้วยความดีใจที่ได้มาเห็นหน้ากันอีกครั้งหนึ่งในสถานที่อันโอ่อ่า แต่บางปีก็เพียงได้บีบมือกัน–กรอกเหล้ากัน – ฟาดเป็ดย่างปลายำกันในร้านอาหารกะจิ๋วหลิวและมีเพื่อนปลีกตัวหาโอกาสมาร่วมฉลองวัน

เกิดนี้เพียงหยิบมือเดียว ทั้งนี้เพราะเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมแต่ละปีบังคับให้เป็นไปเช่นนั้น บางปีเพื่อนเราหลายคนไปหน้านิ่วคิ้วขมวดอยู่โน่น–เชียงตุง, พระตะบอง, จำปาศักดิ์, ไม่ก็เผ่นไปต้ำพรืออยู่นครศรีธรรมราช และบางปีก็มีอีกหลาย ๆ คนไปยิ้มกริ่มอยู่ B.K. มหาวิทยาลัยอันมีชื่อกระเดื่องในจังหวัดนนทบุรี แต่ทั้ง ๆ กระนั้น พวกที่เหลืออยู่ในพระนคร ก็ยังอุตส่าห์แหวกว่ายติดต่อกันให้มารักษาประวัติไว้จนได้ และต่อจากแต่ละปีที่มีแต่เหตุการณ์มืด ๆ ครึ้ม ๆ บรรยากาศก็ค่อยแจ่มกระจ่างขึ้น และเลือดเนื้อของรุ่น ๖๕ ก็เริ่มรวมก้อนใหญ่ขึ้น–ใหญ่ขึ้นเช่นเดียวกัน

วันนั้น–๑ พ.ค. ๙๑ เวลา ๑๙.๐๐ น. เสียงแจ๊สวงดุริยโยธินในความควบคุมของเชาวน์ แคล่วคล่อง ครางกระหึ่มเย้ายวนใจ ปีนี้ออกจะเคราะห์ดีอย่างมหันต์ ที่ไสว อุ่นคำ–เพื่อนที่เมื่อขณะพวกเราวิ่งกันปุเลงปุเลงรอบสระน้ำในมหาวิทยาลัยทหาร หลังพระราชวังสราญรมย์ พากันว่าเป็นคนสวยค่อนข้างติ๋ม แต่ยามยิ้มเปิดเผยดียิ่งนัก ได้เอื้อเฟื้อให้ยืมสถานที่บนสโมสรสื่อสารเป็นที่ชุมนุมกัน และดูเหมือน

จะเป็นปีที่พวกเราได้มารวมกันมากที่สุด ตั้งแต่ ๑๗.๐๐ น. เพื่อนต่าง ๆ พากันหย่อยมาทีละคนสองคน พระพรหมท่านเป็นผู้กำหนดให้เพื่อนคนไหนขี่เชฟโรเล็ต, ฮัดสัน, ปอนเตี๊ยก และ เพื่อนไหนนั่งรถ ๓ ล้อ, คนไหนนั่งรถ ๒ แถว กระทั่งชี้ไว้ด้วยว่าให้คนไหนเดินไปพบปะเพื่อนฝูง ข้าพเจ้าไปรถสองแถว เดี๋ยว ๆ ได้เห็น ๑๒ สูบพุ่งเป็นลูกศรผ่านขึ้นหน้าไป เพื่อนเราที่จะไปในงานนั้นนั่งสง่าอยู่ในรถก็ชื่นใจแทน เราไปรวมพร้อมหน้ากันในยานต่างประเภทต่างชนิด แต่ทุกคนก็ยิ้มเข้าหากันด้วยแววตาที่มิได้อิจฉาริษยาหรือน้อยเนื้อต่ำใจอย่างใดเลย ความรัก ความคิดถึงโดยมีสายสัมพันธ์กันมาตั้งแต่ เท้าเท่าฝาหอย จนกระทั่ง มีลูกกันคนละโขยง มันท่วมท้นหัวใจจนลืมอะไร ๆ ที่จะเป็นความรู้สึกในทางไม่เป็นมงคลได้หมดสิ้น ครอบครัวของพวกเราเคยมาร่วมเป็นพยานในความรัก, ความสามัคคีกลมเกลียวกันเช่นนี้หลายสิบคน และในปีนี้ คุณผู้หญิงบางคนที่ไม่เคยมาประสพภาพดังนี้มาแต่ก่อนและได้มาเห็นเข้าต่างพากันกล่าวว่ารู้สึกชื่นฉ่ำในความรักใคร่สนิทสนมของบรรดาพ่อของเด็ก ๆ เหล่านี้เป็นอย่าง

ยิ่งในระหว่าง ๖-๗ ชั่วโมง ที่พร้อมหน้ากันผาสุขสนุกสนานอยู่เช่นนี้ เราไม่มีการแบ่ง ไม่มีนายพล, นายพัน, นายร้อย, ท่านขุน, คุณหลวง ฯลฯ หากได้พบแต่ซุ่นบี กิมชุ้น ชุบขิม-พุธจรเข้-สูงโกว่-จันทร์อ่าว-เส็งอ่าง-ผิวโย่ง-เริญหยิก ฯลฯ คุณผู้หญิงคิ้วขมวดอย่างใช้ความคิดเมื่อได้ยิน "สุทธิ" ไต่ถามเพื่อน ๆ เสียงเอะอะว่า เอ๊ะ ! เริญม้ากับเริญหมีอยู่แค่นี้ทำไม่มาช้าจริงโว๊ย เอ๋อ ! นั่นเป็นใคร และนามสกุลอะไรจึงวิตถานเช่นนั้น สักประเดี๋ยวผู้หญิง ๔-๕ คน พากันนั่งตัวตรง เตรียมดึงเสื่อดึงแสงจัดกระโปรงให้เรียบร้อย เพราะได้ยิน "ไหว อุ่นคำ" ร้องตะโกนว่า "ระวังตัว นายทหารต่างประเทศมา" แต่พอหัวที่ปกคลุมด้วยผมสีน้ำตาลปนสีเงินสั้น ๆ และจมูกแหลม ๆ โผล่จากมุมช่องทางเดินจากบันไดเข้ามาก่อนเห็นตัว เราก็ร้องพร้อมกันว่า "เล็กกรอสส์" นายทหารต่างประเทศคนนี้เมื่อเหลือบเห็นหน้า "ซุ่นบี" ก่อนที่จะรับคำทักทายของพวกเรา กลับดันยกมือแบบฮิตเล่อร์ และร้อง "ไชย๊อ" พวกผู้หญิงใหม่ ๆ พากันหน้าตาตื่น โอ๋ ! ฝรั่งทำไมพูดเจ๊กเปรี๊ยะ เสร็จจากสดุดีอาเสี่ยซุ่นบีแล้ว "แฮร์

เล็ก" หันไปทัก ไง! อ้ายนวน เกิดสดุดใจอีกว่า หันไปซุบซิบกันว่า เออ! เพื่อนคนนี้คงมีเชื้อจ้าวลาว หรือคนใหญ่คนโตของเวียงเหนือรวมอยู่ด้วยเป็นแน่ เพราะดูฝรั่งก็ยังยกย่องเรียกถึง "อ้าย (พี่) นวน" ดูท่วงทีท่าทางก็สมเป็นคนบุญหนักศักดิ์ใหญ่ คิ้วต่ำ, หน้าผากกว้างเหมือนสิงห์โต, ผิวขาว ยามพูดจาแอ๊คท่าแอ๊คทางราวกับอภิปรายในสภา ทำเอาทุกคนพากันทึ่งอยู่เป็นอันมาก "อ้ายนวน" จะพูดจะย่างกรายไปทางไหนชักจะมีดวงตาหลายคู่มองตามอยู่เสมอ เราครึกครื้นเฮฮากันเช่นนี้ในระหว่างเพื่อน ๆ ราว ๖๐-๗๐ คน แต่ก็มิใช่เหะหะแบบจิ๊บโป๋ย พวกเรามีคุณผู้หญิงของแต่ละคนมาร่วมงานไมตรีคราวนี้ด้วยหลายคน สุภาพสตรีบางท่านพากันขอร้องว่า ขอให้ทุกคนรื่นเริงเบิกบานคึกคนองจนสมใจเหมือนเมื่อคราวอยู่มัธยม ๒ และมีอายุ ๑๘-๑๙ ปี ตามเดิมเถอะ อย่าได้เกรงใจเพราะจะได้ชมเล่นเป็นขวัญตาว่าเมื่อ ๒๕-๒๖ ปี พวกพระเอกของดิฉันขณะรวมกันกินเข้าโรงครัวนั้น มีสัญญลักษณ์เป็นอย่างไร

เราดื่มกัน, คุยกัน, พิศดูหน้ากัน บัดนี้ต่างก็เติบโตเคราขึ้นจนหงอกแล้วก็มาก แต่ทะว่า เมื่อมาอยู่รวมพร้อม

กันเช่นนี้ ก็รู้สึกอบอุ่นสดชื่นในความจำเหมือนราวกับว่าเราพากันวิ่งหยอย ๆ อยู่กลางสนามในโรงเรียนและพึ่งล่วงพ้นมาสัก ๔-๕ ปีแล้วเท่านั้น และเมื่อนึกถึงขณะที่เราอยู่ในชั้นมัธยม ๒ ซึ่งมีหลายคนดัดจริตเรียกว่าชั้นมัธยมสูงสุดของประเทศสยาม อันเป็นปีสุดท้าย ที่จะได้สำเร็จ การศึกษา วิทยาการทหาร เราก็ยิ่งพบกับชีวิตโลดโผนของนักเรียนอย่างสุดขีด แทบจะว่าได้ว่าไม่มีนักเรียนชุดไหนเลยที่นายทหารประจำโรงเรียน ตั้งแต่ตำแหน่งผู้บังคับหมวดขึ้นไปจนถึงผู้บังคับการโรงเรียน จะรู้สึกเจ็บ ๆ คัน ๆ หมั่นไส้เหมือนชุด ๖๕ ท่านไม่ค่อยมาแยแสกับพวกเราเลย จะกิน, จะนอน, จะเล่นหัวหกก้นขวิดกันอย่างไร ๒ ตาก็เกือบไม่อยากเหลียวแล แต่พ่อพวกรุ่นนี้ก็ประหลาด แทนที่จะสลดกำศรดโศกเพราะผู้บังคับบัญชาหมางเมินเช่นนั้นกลับกิ๊วก๊าวเบิกบานไปเลย ในวันเรียนธรรมดาแท้ๆ พวกเราคนหนึ่ง ขอสงวนนามไว้ เพราะขณะนี้ท่านกำลังดำรงตำแหน่งเบ้อเริ่มและท่านผู้นี้ตามปกติเป็นผู้อยู่ในลักษณะเรียบร้อยเหมือนผ้าพับไว้ เกิดร้อนรนสกนธ์กาย น้ำทั้งสระในโรงเรียนออกใหญ่โตไม่เย็นพอจะดับ

ความกระวนกระวาย ต้องเดินลากเกี๊ยะโกรกกราก ผ่านยามรักษาการออกประตูไปอาบน้ำในคลองหลอดเสียเฉย ๆ ขากลับเข้ามายามประตูทำการเคารพให้เสียด้วย เพราะพ่อแอ๊คท่าผึ่งผายจนเข้าใจเอาว่า คงเป็นนายทหารเวรประจำโรงเรียนเปลื้องเครื่องแบบออกไปเดินเล่น และสำหรับพวกที่ไม่ใช่ผ้าพับไว้น่ะหรือ ? อ๋อ! เราชักจะเขื่อง ๆ กันจนกระทั่งคืนใดไม่ออกไปกินสับเปอร์แถว ๆ บางลำภู–เสาชิงช้าเสียบ้าง ก็พาลจะบรรทมไม่หลับเอาทีเดียว เรื่องของเราที่น่าบันทึกไว้เป็นอย่างยิ่งก็คือ

ในเมื่อการสอบไล่ประจำปีครั้งสุดท้ายของชีวิตนักเรียนผ่านพ้นไปแล้ว เราก็เริ่มเตรียมงานใหญ่กันขึ้นทันที ตามโครงการณ์กำหนดกันไว้ว่า ในวันฤกษ์งามยามดีจะต้องเล่นสนุกเป็นการใหญ่กันอีกครั้งหนึ่ง โดยแบ่งเวลาเอาไว้ว่า ตอนบ่ายมีการแข่งขันฟุตบอลล์ชิงถ้วยพระราชทาน (จากใครไม่รู้) ระหว่างเหล่ามีขบวนแห่ด้วย ตอนค่ำกินอาหารรวมและแต่งตัวแฟนซี ใคร ๆ อาจนึกว่าผู้บังคับบัญชาทางโรงเรียนคงช่วยเหลือสนับสนุนของเด็ก ๆ คราวนี้ด้วย เปล๊า ! นักเรียน

นายร้อยชั้น ๒ มัธยมเพียว ๆ ทั้งนั้น ฝีมือเราแท้ ๆ ที่จัดงานกันเอง. ไม่ต้องให้มีเจ้าหน้าที่คนใดมาเกี่ยวข้องด้วย พวกนักเรียนชั้น ๑ ซีดปากด้วยความตื่นเต้นที่เห็นพวกอาวุโสรื่นเริงกันเช่นนั้น เราไม่หวงห้ามผู้ใดรักจะเข้ามาร่วมปาร์ตี้ด้วยก็อ้าแขนต้อนรับด้วยความเต็มใจ มีพวกที่สนิทสนมกันมาร่วมบรรเทิงด้วยหลายคน และก็มีจำนวนอีกไม่น้อยที่สมัครใจนั่งดูเรากระโดดโลดเต้นกันหน้าสลอนอยู่บนระเบียงห้องนอนเท่านั้นเอง

ลองทบทวนความจำถึงการแข่งขันฟุตบอลล์ชิงถ้วยอย่างวิตถารคราวนี้ มันก็น่าขัน ทีมของเหล่าต่าง ๆ คือเหล่าม้า-ช่าง-ปืนใหญ่ มีชุดละ ๗ คนเท่านั้น สนามแข่งขันใช้ลานหญ้าทิศตะวันตกของสโมสรกรมแผนที่ปัจจุบันนี้เป็นสมรภูมิ ขนาดกว้างยาวเห็นจะไม่เกิน ๒๐×๓๐ เมตร ใช้ลูกเทนนิสเป็นฟุตบอลล์ ผู้ตัดสินเป็นชนชาวเยอรมัน ชื่อนายเล็กกรอสส์ ซึ่งไม่เคยเล่นฟุตบอลล์มาก่อนเลยในชีวิต ดังนั้นเรื่องการเตะแข้งโดยไม่มีลูกกันบ้าง, ลงศอกกันบ้าง, ถีบข้างหลังกันบ้าง ผู้ตัดสินคนนี้จึงเห็นว่าเป็นของธรรมดา และ

ตลอดเวลาเล่นไม่มีการหยุดพัก ตั้งแต่เริ่มต้นจนอวสานต์ ผู้ตัดสินเป่านกหวีด ๒ หนเท่านั้น คือเริ่มเตะลูกครั้งหนึ่ง ถ้าเมื่อหมดเวลาเล่นอีกครั้งหนึ่ง เรามีกองเชียร์เหมือนกัน แต่กองเชียร์แต่ละฝ่ายนี้แทนที่จะร้องเพลงหวานปลุกใจ หรือกล่อมขวัญให้มีมานะห้าวหาญ กลับได้ยินเสียงแต่บวกเข้าไปโว้ย, ศอกซิว๊ะ เปรี๊ยะ ! หรืออะไร ๆ ทำนองนี้รอบสนามไปหมด และสำหรับผู้เล่นล่ะ, โอ๊ย! มันก็เหมือนจิ้งหรีดเราดี ๆ นี่เอง การแข่งขันครั้งนั้นชัยชนะเป็นของเหล่าทหารม้ามีเกียรติยศได้รับถ้วยพระราชทานจาก พณ ฯ ฮะเฮ้า ซึ่งสวมแว่นตานั่งเป็นสง่าอยู่บนเก้าอี้เจ๊กขายบ๊ะหมี่ และผลพลอยได้จากการแข่งขันก็คือ แข้งโป, ขาเป๋, หน้าปูด ฯลฯ ไปทั้งผู้แพ้และผู้ชนะ เรามีการแห่ถ้วยเป็นการใหญ่ ขบวนแห่มีทั้งเถิดเทิง, กลองยาว, แตรวง (ปาก) ฯลฯ จิปาถะ บรรดาที่ใคร ๆ เขาเคยแห่กันมาอย่างไร เราทำทั้งนั้น เป็นแต่ย่อส่วนลงมาเท่าที่พอจะทำได้ กลางคืนมีการเลี้ยงฉลองอีกด้วยใต้ต้นมะขามใหญ่ข้างโรงดัดตนเป็นเวทีของพวกเรา เราแต่งแฟนซีกันทุกคน ในขณะนั้น เราไม่มีแม่โขง–ไม่มีลีลาศ–

ไม่มีรำวงเหมือนเช่นปัจจุบันนี้ แต่เราก็สนุกกันได้เต็มเหวี่ยง พวกเราที่หน้าแฉล้มแช่มช้อยแปลงกายเป็นสุภาพสตรีแทบทุกคน ทำให้บรรยากาศในที่นั้นเหมือนกับเราได้อยู่กลางฟลอร์สวนอัมพรในบัดนี้เหมือนกัน เราจบงานลงในตอนดึกด้วยความหรรษา และช่วยกันเก็บเข้าของกันเองด้วยความพร้อมเพรียง แต่ก็ไม่รู้สึกเหน็ดเหนื่อยอ่อนเพลียอย่างใด

รุ่งเช้า, เอาอีกแล้ว ต่างรวมกันแต่งแฟนซีมาสรวลระริกกะซิกกะซี้กันหน้ากองบังคับการ เตรียมถ่ายรูปหมู่ไว้เป็นที่ระลึกกันอีก นายทหารโรงเรียนไม่ได้มาเกี่ยวข้องยุ่งเหยิงด้วยเช่นเคย เสร็จแล้วต่างก็แยกกันกลับบ้านด้วยความแช่มชื่นเพราะเป็นเวลาหยุดเทอมปลายปี และต่างก็ไปพิศตัวเตรียมรับกระบี่พระราชทานกันต่อไป–นี่! ชีวิตเด็ก ๆ ของพวกเรา.

ขอย้อนกลับมาสโมสรสื่อสารใหม่ จำไว้ว่าวันนั้น พวกเราพร้อมทั้งครอบครัว พากันแห่มาร่วมร้อยคน เพราะโต๊ะอาหารจีนประมาณ ๑๐ โต๊ะ ไม่เห็นมีที่ว่าง ฉนั้นพอจะพูดได้ว่า ไม่มีปีใดที่คณะรุ่น ๖๕ จะมาชุมนุมกันพร้อมเพรียง

เช่นนี้เลย เราปลาบปลื้มใจกันยิ่งนัก ต่างคนต่างพูดจาหยอกล้อกันตลอดเวลา ผมให้หัวเรื่องว่า "ลิขิตของพระพรหม" หัวหน้าฯ ยอมเชื่อหรือไม่ว่า นี่! เป็นความจริง ดูซิ! พวกเราออกเป็นนายทหารพร้อมกัน, รับกระบี่, ประดับดาวยศนายร้อยตรี ในเวลาเดียวกันเมื่อปี ๖๕ แต่บัดนี้เล่า มันแตกต่างกันอย่างไร ลองจาระนัยดู.

อะไรที่ทำให้เกิดการแปลกต่างกันได้ดังนี้ ถ้าไม่เชื่อว่าพระพรหมท่านขีดโชคชาตาของเราทุกคนไว้

งานในวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๔๙๑ จบลงด้วยความเบิกบานใจพอที่จะนำเราไปฝันดีได้อีกตลอดรุ่ง ก็ทำไมงานของรุ่นคราวครบรอบ ๓๐ ปี นี้จะให้เราประสพการณ์เช่นนั้นอีกไม่ได้หรือ ขอท่านหัวหน้าช่วยเสกให้สำเร็จสมความประสงค์อันนี้ด้วยเถิด พวกเราจะดีใจ

นับถือท่านหัวหน้าชุดจริง ๆ

เอื้อ เดินหน

๒๕ มี.ค. ๙๕

ความเกิดความดับ

ยงฺกิญฺจิ สมุทยธมฺม สพฺพนฺต นิโรธธมฺม

สิ่งใดมีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นล้วนมีความดับเป็นธรรมดา

เมื่อระลึกถึงอดีตกาลซึ่งผ่านไปแล้ว คณะนายทหารชุด ๖๕ ทุกท่านกำลังรับการฝึกการสอนรับการอบรมอยู่ในโรงเรียน ต้องพึ่งคำสั่งสอนทั้งกลางวันกลางคืน ต้องฝึกหัดตรากตรำลำบาก ต้องวิ่งรอบสนามหลวงทุก ๆ วัน มีความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าสุดแสนที่จะเหนื่อย ต้องจับอาวุธปืนเล็กยาวเสียจนมือด้านเล่า เห็นเขาเที่ยวกันก็อยากจะไปเที่ยวกับเขาบ้าง ก็ไปกับเขาไม่ได้ บางวันมีความหิวจิตกระสับกระส่ายอยากจะรับประทานอาหารกับเขาบ้าง ก็รับประทานอาหารกับเขาบ้าง ก็รับประทานกับเขาไม่ได้เพราะยังไม่ถึง

เวลา ทนทุกข์ทรมานข่มใจเป็นเวลาแรมหลายๆ ปี ความทุกข์ทรมานปรากฏจากความอิสระได้มีความเกิดขึ้นในอดีตนั้นก็ได้มีความดับไปแล้ว เวลานี้เรามีรถยนต์ มีม้า มีพาหนะรับรองเอาไว้นั่งเอาไว้ขี่ เลาไม่ต้องวิ่งด้วยเท้า เราไม่ต้องถูกบังคับ เราไม่ต้องถูกอบรมอย่างที่ผ่านมา เรามีหน้าที่เป็นผู้อบรมเด็กรุ่นหลัง เราเป็นบิดาเป็นผู้บังคับบัญชา เราเป็นผู้ปกครองรุ่นหลัง

พ. อ. ขุนปลั่งประมวลภูมิ ท่านได้มีความเกิดขึ้น ณ บัดนี้ท่านก็ได้มีความดับไปแล้ว คณะนายทหารชุด ๖๕ ทุกท่าน ญาติมิตรของขุนปลั่งฯ ทุกๆ ท่าน จะมัวร้องไห้คิดถึงห่วงใยอยู่ทำไม เพราะท่าน พ. อ. ขุนปลั่งฯ ที่มีความเกิดขึ้นนั้นก็ต้องมีความดับไปเป็นธรรมดา คณะนายทหารซึ่งมีความเกิดขึ้นเมื่อ พ. ศ. ๒๔๖๕ ณ พ. ศ. ๒๔๙๕ นี้ก็ได้มีความดับไปแล้ว ๑ ใน ๔ เป็นประมาน ที่ยังเหลืออยู่ก็มีอายุส่วนมาก ๕๐ ปี ซึ่งนับว่าความดับใกล้ๆ เข้ามาทุกๆ วินาทีแล้ว สมควรแก่เวลาแล้วที่จะทำพินัยกรรมเอาไว้ ถ้าความดับมาถึงปุบปับเข้า ผู้รับมรดกของท่านจะได้รับอย่างเต็มที่ไม่ต้องเฉลี่ยเอาทรัพย์ของท่านไว้ฟ้องร้องสู้คดียังศาล

สติเตสํ นิวารนํ สติเป็นทำนบเครื่องกั้นกระแสกิเลส สมควรแล้วท่านผู้มีวัย ๕๐ ปี ถ้าความโกรธ ความโลภ ความรัก ความเกลียด ความหลงของท่านหายไป จิตของท่านก็เป็นสมาธิหายความเร่าร้อน ท่านมีความดับไปแล้วในชาตินี้ ถ้าเมื่อมีความเกิดในอนาคตชาติหน้า ท่านก็ได้ไปบังเกิดในสุคติ ท่านอย่านึกเลยว่าเมื่อท่านมีความดับแล้ว ไม่มีความเกิดในชาติหน้า ถ้าไม่มีความเกิดอย่างนึกก็แล้วไป ถ้าท่านไม่ทำบุญเอาไว้ ท่านไม่ถือศีล ท่านไม่ให้ทาน ท่านไม่ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้ามีความเกิดในชาติหน้าเข้าจริง ๆ แล้ว ท่านจะต้องมีความเสียใจอย่างมากมาย บรรพบุรุษของเราท่านสอนไว้ว่า ต้องทำบุญตัก-บาตรสร้างกุศลเอาไว้กินชาติหน้า ในชาติหน้าเราจะได้ไม่เป็นคนจน คนทุพลภาพ คนง่อยเปลี้ยเสียขา คนขี้เรื้อนกุดถัง อย่างที่เราพบเห็นในชาตินี้ ซึ่งเราไม่อยากเห็นและเราเกลียดที่สุด ในระยะ ๓๐ ปีที่ผ่านมา เพื่อนร่วมชุดนายทหาร ๒๔๖๕ ท่านคงจำได้ทุก ๆ ท่าน และสามารถเป็นพยานยืนยันได้ทุก ๆ ท่านว่า ในชุดเดียวกันนี้ บางท่าน

มีความเฉลียวฉลาด มีความขยันหมั่นเพียร มีความประพฤติเรียบร้อย มีกำลังร่างกายแข็งแรงสม รณ์ แต่เหตุไฉนจึงไม่ได้เป็นใหญ่เป็นโต ทำการผิดพลาด ทำการผิดจังหวะ ผิดเวลาโอกาสไม่อำนวยนี่เป็นเพราะเหตุไร เป็นเพราะผลบุญกุศลที่ทำไว้เมื่อครั้งยังมีความเกิดชาติก่อนมิใช่หรือ บรรพ-บุรุษท่านสอนไว้ว่า "แข่งเรือแข่งแพแข่งได้ แข่งบุญแข่งวาสนานั้นแข่งไม่ได้" สมเด็จพระบรมศาสดาทรงรับรองว่า 'ตราบใดที่คนมีกิเลสหรือยังมีตัณหาความอยากประจำจิตอยู่ตราบนั้นจะต้องเวียนว่ายตายเกิดอีก" ท่าน พ. อ. ขุนปลังฯ ในขณะที่มีความเกิดอยู่นั้น ท่านเป็นผู้ที่มีความประพฤติเรียบร้อย เป็นผู้ที่มีนิสสัยดีมาก เป็นที่รักใคร่ของบรรดาญาติมิตรสหาย เป็นผู้ที่มีน้ำใจเมตตากรุณาเป็นผู้ที่มีความสงบเป็นผู้ที่ไม่ถือเนื้อถือตัว มีความยิ้มแย้มแจ่มใสแก่ผู้ที่ได้พบที่ได้สมาคม ดวงวิญญาณของท่านเมื่อได้มีความดับไปแล้วในชาตินี้ ถ้ายังแล่นท่องเที่ยวไปในสถานใดภพใด ขอเดชะด้วยอำนาจผลบุญผลกุศล และความดีของท่านที่ได้ทำไว้ขณะเมื่อยังมีความเกิดอยู่ จงดลบันดาลให้ดวงวิญญาณ

ของท่านมีความสุขสว่างกระจ่างแจ่มใส ถ้าจะมีความเกิดในชาติหน้าก็จงไปเกิดบนสวรรค์ชั้นวิมาน อันเป็นบรมสุขเถิด

รตฺตนตฺย ลรณานุเวนะ สทาตุมเห อนุรกขนฺตุ ขออำนาจแห่งพระรัตนตรัยจงตามรักษาท่าน ทีฆายุศ ตฺยหังโหตุ สะตะวสสะชีเวนะ สะมังคิโกโหตุ สัพพะทา ความมีอายุยั่งยืน ๑๐๐ ปี ความเป็นผู้พรั่งพร้อมในสิ่งทั้งปวงจงมีแต่ท่านผู้อ่าน ผู้สดับตรับฟัง ผู้พิจารณาตลอดกาลทุกเมื่อเถิด.

สวัสดี

ร.ท. ขุนศรฤทธิ์ชิงชัย (มณี)

สรรพสามิตจังหวัดหนองคาย.

---

* (คัดจากหนังสืออนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ พ.อ. ขุนปลั่งประมวลภูมิ

อนิจจัง อนัตตา

นายทหารชั้นรุ่น หกห้า
ปีนใหญ่ย้ายกลับมา ร่วมห้อง
อบรมเกี่ยววิชา ประจำเหล่า
พบเพื่อนและพวกพ้อง พี่น้องคืนหลัง

เล่าเรียนเพียรหมั่นสิ้น หนึ่งปี
สิบท่านแสนยินดี ไล่ได้
ระเบียบอยู่สองปี เรียนต่อ
คำสั่งตั้งวางไว้ อยู่ยั้งพึ่งสอน

หวนระลึกเรื่องโพ้น อดีตกาล
หญิงทิพย์ เมื่อวิญญาณ สู่ร่าง
มีคำสั่ง ราชการ ย้ายร่วม พร้อมนา
สองสี่หกเก้าย่าง สู่แคว้นโคกกะเทียม

ท่านสุทธิ์พร้อมด้วยบุตร หัวปี
หญิงทิพย์คู่บารมี แม่บ้าน

พายัพเสริญเพื่อนมณี สีหทัต อีกนา
ทองศุขผิวมูล (ล้าน) ร่วมเท้ง ทองคำ
ทนตรากตรำยิ่งล้น มากหลาย
พระยาพหลผู้เป็นนาย อยู่บ้อง
เสาร์อาทิตย์เราสหาย พักผ่อน
พายัพร่าย (หญิง) ทิพย์รำร้อง สุทธิ์ด้วยมณีเสริญ
โชคชะตาคร่าให้ กลายแปลง
ทองศุขป่วยจนหมดแรง สิ้นร่าง
มูลคนเก่งกล้าแข็ง ถูกไล่ ออกนา
กรรมที่เคยได้สร้าง ดังนั้นจึงสนอง
แปดคนทนต่อสู้ พากเพียร
ทนต่อการหัดเรียน เปี่ยมล้น
อาบเหงื่อจิตวิงเวียน โชกชุ่ม เทียวพ่อ
ขันติจึงได้พ้น ยิ่งพร้อมเกียรติคุณ
มฤตยูนั้นไม่ ปราณี
คนชั่วหรือคนดี ถ้วนหน้า
มิตรสหายซึ่งชีวี ยังอยู่
ชีวิตหนึ่งเร็ว, ช้า ทั่วหน้า อวสาน

หญิงทิพย์ท่านผู้ไม่ โกหัญ
เกียรติที่กอปไกวัล ก่นสร้าง
ดวงกมลไม่โมหันธ์ ซึ้นฉ่ำ
มฤตยูไม่ควรล้าง แย่งยื้อกุรุพินท์

ท่านหญิงผู้ยิ่งด้วย อารี
ได้สืบสร้างบารมี ไม่น้อย
กุศลส่งสู่วิถี ภพหน้า
วิญญาณท่านจุ่งแช่มช้อย เคลื่อนคล้อยศุโข

ร.ท. ขุนศรฤทธิ์ชิงชัย

(คัดจากหนังสืออนุสรณ์ ของคุณทิพย์ สุทธิสารรณกร)

รายนามนายทหารรุ่นปี พ.ศ. ๒๔๖๕

อดีต กับ ปัจจุบัน

อันดับ	ปี พ.ศ. ๒๔๖๕		ปี พ.ศ. ๒๕๒๔
	ยศ, นาม	ตำแหน่ง	
๑	ร.ต. เดช แสงเงิน	ประจำ ม. พิษณุโลก	
๒	ร.ต. สุทธิ ศุขะวาที	,, ป. ๔	
๓	ร.ต. ไสว อุ่นคำ	,, ช. ๑ (ร.อ.)	
๔	ร.ต. เจริญ สุวรรณวิสูตร์	,, ม. ราชบุรี	
๕	ร.ต. สมบุน กอสพุท	,, ป. ๘	
๖	ร.ต. ลออ บุญนาค	ประจำ ผท. ทบ.	
๗	ร.ต. เจริญ ไชยโกมล	ประจำ ม. พิษณุโลก	
๘	ร.ต. วีรวัฒน์ รักตจิตร์การ	ประจำ พร. ๙	
๙	ร.ต. พร น่วมทัต	ประจำ ป. ๕	
๑๐	ร.ต. นิ่ม ชโยดม	,, ร. ๘	

อันดับ	ปี พ.ศ. ๒๔๙๕		ปี พ.ศ. ๒๕๒๔
	ยศ, นาม	ตำแหน่ง	
๑	พล.ท. เดช เดชประดิยุทธ	เสธ. กลาโหม	ถึงแก่อนิจกรรม
๒	พล.ท. สุทธิ์สุทธิสารรณกร	เสธ. ทบ.	,, ,,
๓	พล.ต. ไสว ไสวแสนยากร	มท.ท. ๓	,, ,,
๔	พล.ต. เจริญ สุวรรณวิสูตร์	รองผู้อำนวยการ อ.ผ.ศ.	ยังอยู่
๕	พล.ต. หลวงศรานุชิต	ออกจากประจำการ	ถึงแก่อนิจกรรม
๖	พล.ต. หลวงลออภูมิลักษณ์	เจ้ากรม ผท. ทบ.	ยังอยู่
๗	พล.อ.ต. หลวงเจริญ จรัมพร	รอง เสธ. กลาโหม	ถึงแก่อนิจกรรม
๘	พล.ต. หลวงวีรวัฒน์โยธิน	ออกจากประจำการ	,, ,,
๙	พ.อ. ขุนพรพิรพาน	หัวหน้า จร.ป. ๓	,, ,,
๑๐	พ.อ. ขุนนิมมานกลยุทธ	หัวหน้าแผนกที่ ๓ กรมจเรทหารบก	ยังอยู่

อันดับ	ปี พ.ศ. ๒๔๖๕		
	ยศ, นาม	ตำแหน่ง	
๑๑	ร.ต. เล็ก สงวนชาติ	ประจำ ป. ๙	
๑๒	ร.ต. หล้า พรหมสาขา ณ สกลนคร	,, ม. กรุงเทพฯ	
๑๓	ร.ต. โปร่ง จุล. เอิบ	ประจำ ผท. ทบ.	
๑๔	ร.ต.ม.ล. กำจัด เสนีย์วงษ์	ประจำ ร. ๕	
๑๕	ร.ต. ศรีหทัต ทวนไชย	,, ป. ๔	
๑๖	ร.ต. เผื่อน สุโขมล	,, ร. ๑๙	
๑๗	ร.ต. เสริญ แสงอาวุธ	,, ป. ๘	
๑๘	ร.ต. สาย เชนยะวณิช	,, ช. ๑ (ร.อ.)	
๑๙	ร.ต. ใช้ ศรีสมิต	ประจำ ผท. ทบ.	
๒๐	ร.ต. กิ่ง ผลานุสนธิ	,, พร. ๙	
๒๑	ร.ต. เชษฐ์ ศิริวัฒนกุล	,, พร. ๓	
๒๒	ร.ท.ม.จ. จันทร์ศิริ ปริวัตร์ จันทร์ทัต	,, ร. ๑ (ร.อ.)	

อันดับ	ปี พ.ศ. ๒๔๙๕		พ.ศ ๒๕๒๔
	ยศ, นาม	ตำแหน่ง	
๑๑	พ.อ. เล็ก สงวนชาติสรไกร	รองผู้อำนวยการโรงงานยาสูบ	ถึงแก่อนิจกรรม
๑๒	พ.อ. หลวงหล้าบรรลือฤทธิ	ทส.ร.ม.ต. กลาโหมยังอยู่	ยังอยู่
๑๓	พ.อ. ขุนโปร่งปรีชาภูมิ	นายทหารฝ่ายเท็ฆนิค	ยังอยู่
๑๔	พ.อ.ม.ล. กำจัด เสนีย์วงษ์	พธ.ท. ๒	ถึงแก่อนิจกรรม
๑๕	พ.อ. ขุนศรีสรศาสตร์	พล. ๑	ยังอยู่
๑๖	พ.อ. ขุนอาจกำบัง	หัวหน้าแผนกกลาง รด.	ยังอยู่
๑๗	พ.อ. ขุนสรรเสริญสราวุธ	ออกจากประจำการ	ถึงแก่อนิจกรรม
๑๘	พ.อ. สาย เชนยะวณิช	ที่ปรึกษาฝ่ายปกครองการรถไฟ	ยังอยู่
๑๙	พ.อ. ขุนศรีสมิตการ	หัวหน้า ผท. ทบ. ๒	ยังอยู่
๒๐	น.อ.อ. หลวงล่ำฟ้าเริงรณ	ออกจากประจำการ	ยังอยู่
๒๑	พ.ท. ขุนเชษฐ์ ชยวรรธน	ร.ส.พ.	ยังอยู่
๒๒	พ.ท.ม.จ. จันทร์ศิริ ปริวัตร์ จันทร์ทัต	อ.ผ.ศ.	ถึงแก่อนิจกรรม

อันดับ	ปี พ.ศ. ๒๔๖๕		
	ยศ, นาม	ตำแหน่ง	
๒๓	ร.ท. เปรื่อง มหาศวิน	ประจำ ผท.	
๒๔	ร.ต. เจริญ ศรีมาศ (หยิก)	ประจำ ร. ๑๓	
๒๕	ร.ต. สุดจิตร์ บุรานนท์	ประจำ ร. ๑๑	
๒๖	ร.ต. หยิน ง้าวศักดิ์สิทธิ์	ประจำ ผท. ทบ.	
๒๗	ร.ต. แจ้ ชยานนท์	,, ,,	
๒๘	ร.ต. พุธ วิมะลิน	,, ,,	
๒๙	ร.ต. จำรัส บำรุงลาภ	ประจำ ป. ๒	
๓๐	ร.ต. ชุบ พันธุดิษฐ์	,, ป. ๕	
๓๑	ร.ต. ถ้วน งามเกียรติ	,, ร. ๙	
๓๒	ร.ต. วงษ์ เสริมธน	,, ผท.	
๓๓	ร.ต. เนื่อง ศโรภาศ	,, พร. ๙	
๓๔	ร.ต. อรุณ เศวตเศรณี	,, ร. ๑๓	
๓๕	ร.ต. แม้น เกชะไกสะยะ	,, รพ. ๗	
๓๖	ร.ต.เหรียญ สภานุชาติ	,, พร. ๓	

อันดับ	ปี พ.ศ. ๒๔๙๕		พ.ศ. ๒๕๒๔
	ยศ, นาม	ตำแหน่ง	
๒๓	ร.อ. เปรื่อง มหาศวิน	ออกจากราชการ	ยังอยู่
๒๔	พ.อ. ขุนเจริญรณยุทธ์	กง. ทบ.	ถึงแก่นิจกรรม
๒๕	พ.อ. ขุนสุดจิตร์บรรจงยุทธ	ผบ.ร. ๑๔	” ”
๒๖	พ.ท. ขุนศักดิ์สิทธิ์ภูมิภาค	นายทหารฝ่ายเทฆนิค	” ”
๒๗	พ.ท. ขุนชัยภูมิพินิจ	ออกจากประจำการ	” ”
๒๘	พ.ท. พุธ วิมะลิน	หัวหน้า ผท.ทบ. ๔	” ”
๒๙	พ.ท. หลวงจำรัสฤทธิรงค์	เสธ. พล. ๔	” ”
๓๐	พ.ท. ขุนสรวัฒน์วิคิชฐ์	ผู้อำนวยการบริษัททหารสามัคคี	” ”
๓๑	พ.ท. ขุนขจรกิติยุทธ	รด.	” ”
๓๒	พ.ต. วีรวัฒน์วรรณอาภา	กรมแสงสรรพาวุธ	” ”
๓๓	พ.ท. เนื่อง ศโรภาศ	รด.	” ”
๓๔	พ.ท. ขุนศุภยุทธเสนีย์	ร.ง. ยาสูบ	” ”
๓๕	พ.ท. ขุนเดชรณยุทธ์	สำนักงานข้าว	” ”
๓๖	พ.ท. ขุนชาติวีระพล	ร.ส.พ	ยังอยู่

อันดับ	ปี พ.ศ. ๒๔๖๕		
	ยศ, นาม	ตำแหน่ง	
๓๗	ร.ต. เล็ก บียะรัตน์	ประจำ ช. ๑ (ร.อ.)	
๓๘	ร.ต. แปลก –? (ฐ)	,, ร. ๑๗	
๓๙	ร.ต. ทองคำ วัชโรทยาน	,, ป. ๓	
๔๐	ร.ต. เล็ก ทองสุนทร	,, ป. ๙	
๔๑	ร.ต. ฉลี่ จารุกลัส	,, ร. ๑๕	
๔๒	ร.ต. ม.ล. พิณ ฉัตร์กุล	,, ม. ราชบุรี	
๔๓	ร.ต. พัฒน์––?	,, ป. ๑	
๔๔	ร.ต. ผวน บุปผเวช	,, ป. ๑(ร.อ.)	
๔๕	ร.ต. สมศิริ วัฒนกุล	,, ร. ๑๔	
๔๖	ร.ต. สนิท ศิลากร	,, ร. ๑๕	
๔๗	ร.ต. สมาน ชาตะบั๋ทมะ	,, ร. ๑๐	
๔๘	ร.ต. แถม แสงชูโต	,, ร. ๘	

ลำดับ	ปี พ.ศ. ๒๔๙๕		พ.ศ. ๒๕๒๔
	ยศ, นาม	ตำแหน่ง	
๓๗	พ.ท. ขุนปิยะรัตน์รณยุทธ	บริษัทขนส่ง	ยังอยู่
๓๘	พ.ท. ขุนวัฒนสิทธิสงคราม	–	ถึงแก่อนิจกรรม
๓๙	พ.ต. ขุนทะยานราญรอน	ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก	ยังอยู่
๔๐	พ.ต. เล็ก ทองสุนทร	ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย	ถึงแก่อนิจกรรม
๔๑	พ.ต. ฉลี่ จารุกลัส	ออกจากประจำการ	,, ,,
๔๒	พ.ท. ม.ล. พิณ ฉัตรกุล	,, ,,	,, ,,
๔๓	พ.ต.ขุนพิพัฒน์ศรศิลป์	,, ,,	,, ,,
๔๔	น.ท. หลวงผวนพิธีรบ	,, ,,	ยังอยู่
๔๕	พ.ต. ขุนสมรภูมิรณกาจ	,, ,,	ถึงแก่อนิจกรรม
๔๖	พ.ต. สนิท ศิลากร	ร.ส.พ.	,, ,,
๔๗	พ.ต. ขุนสมานพลรบ	ออกจากประจำการ	,, ,,
๔๘	พ.ต. แถม แสงชูโต	,, ,,	,, ,,

อันดับ	ปี พ.ศ. ๒๔๖๕		
	ยศ, นาม	ตำแหน่ง	
๔๙	ร.ต. หม่อมเจ้าลายฉลุทอง ทองใหญ่	ประจำ ม. นครปฐม	
๕๐	ร.ต. ม.ล. อารี คเนจร	,, ม. นครปฐม	
๕๑	ร.ต. สุรจิตร์ อินทรกำแหง	,, ช. ๑	
๕๒	ร.ต. เชื่อม วิบูลยานนท์	,, ร. ๔	
๕๓	ร.ต. เพิ่ม ศิรินำ	,, พร. ๖	
๕๔	ร.ต. เศก พยัฆนิธิ	,, ร. ๒๐	
๕๕	ร.ต. สวิต ยุวนะวรรธนะ	,, ช. ๑	
๕๖	ร.ต. เส็ง ลางคุลเสน	,, ป. ๑	
๕๗	ร.ต. มณี วรรณเายน	,, ป. ๖	
๕๘	ร.ต. ม.ล พร้อม กุญชร	,, ร. ๒	
๕๙	ร.ต. เฉลิม กัลยาณมิตร	,, ร. ๑๓	

อันดับ	ปี พ.ศ. ๒๔๙๕		พ.ศ. ๒๕๒๔
	ยศ, นาม	ตำแหน่ง	
๔๙	พ.ต. ม.จ. ลายฉลุทอง ทองใหญ่	ผู้อำนวยราชการฝ่ายการวิทยุโทรเลข	ยังอยู่
๕๐	ร.อ. หลวงคัคนจรเสนีย์	บริษัทขนส่ง	ถึงแก่อนิจกรรม
๕๑	ร.อ. ขุนสุรจิตร์จัตุรงค์	อดีตผู้แทนนครราชสีมา	,, ,,
๕๒	ร.อ. เชื่อม วิบูลยานนท์	ร.ส.พ.	,, ,,
๕๓	ร.อ. ขุมเพิ่มพลาวุธ	ออกจากประจำการ	,, ,,
๕๔	ร.ต.อ. เศก พยัฆนิธิ	หัวหน้าแผนกโรงแรม ฯ	,, ,,
๕๕	ร.ท. สวิต ยุวนะวรรธนะ	นายช่างใหญ่สร้างซ่อมโทรศัพท์	ยังอยู่
๕๖	ร.ท. ขุนสินาดเสนีย์	บริษัทเดินอากาศ	ยังอยู่
๕๗	ร.ท. ขุนศรฤทธิ์ชิงชัย	สรรพสามิตรจังหวัดหนองคาย	ถึงแก่อนิจกรรม
๕๘	ร.ท.ม.ล. พร้อม กุญชร	เจ้าของยุโรปโฮเต็ล	,, ,,
๕๙	ร.ท. เฉลิม กัลยาณมิตร	ผู้จัดการบริษัทเฉลิมฯ	,, ,,

อันดับ	ปี พ.ศ. ๒๔๖๕		
	ยศ, นาม	ตำแหน่ง	
๖๐	ร.ต. พายัพ โรจนวิภาต	ประจำ ป. ๙	
๖๑	ร.ต. ผิว ทหารเก่า	,, ป. ๒	
๖๒	ร.ต. พงษ์ สุวรรณกาญจน์	,, ม. นครปฐม	
๖๓	ร.ต. อนันต์ เก่งคุมพล	,, ร. ๑๒	
๖๔	ร.ต. จงกล ไกรฤกษ์	,, ร. ๑๕	
๖๕	ร.ต. เท้ง พัฒนศิริ	,, ป. ๑	
๖๖	ร.ต. เทพ จารุจินดา	,, ป. ๓	
๖๗	ร.ต. เล็ก มธุระเวช	ประจำ ผท. ทบ.	
๖๘	ร.ต. ประสิทธิ์ เชิดบารมี	,, ร. ๗	
๖๙	ร.ต. ประยูรนิรามัย บุนนาค	,, ร. ๒	
๗๐	ร.ต. ยนต์ ภระมรทัต	,, ร. ๑๖	
๗๑	ร.ต.ม.จ. จรัลยา จรูญโรจน์	,, ร. ๑ (ร.อ.)	

อันดับ	ปี พ.ศ. ๒๔๙๕		พ.ศ. ๒๔๒๔
	ยศ, นาม	ตำแหน่ง	
๖๐	ร.ท. ขุนโรจนวิชัย	รองผู้จัดการ บ.สมรมิตร จ.ก.	ถึงแก่อนิจกรรม
๖๑	ร.ท. ขุนทวยหาญหักศึก	ออกจากราชการ	ยังอยู่
๖๒	ร.ท. ขุนพงษ์ สุรกาจ	ร.ส.พ.	ถึงแก่อนิจกรรม
๖๓	ร.ท. อนันต์ เก่งคุมพล	บริษัททหารสามัคคี	,, ,,
๖๔	ร.ท. จงกล ไกรฤกษ์	ผู้แทนจังหวัดพิษณุโลก	,, ,,
๖๕	ร.ท. ขุนพิพัฒน์ศรการ	ก.พ.	,, ,,
๖๖	ร.ท. ขุนเทพสรสิทธิ์	บริษัททหารสามัคคี	ยังอยู่
๖๗	ร.ท. เล็ก มธุรเวช	พนักงานป่าไม้ภาค ๓	ยังอยู่
๖๘	ร.ท. ขุนประสิทธิ์ ยุทธโยธา	ออกจากประจำการ	ถึงแก่อนิจกรรม
๖๙	ร.ท. ประยูรนิรามัย บุนนาค	,, ,,	,, ,,
๗๐	ร.ต. ยนต์ ภระมรทัต	,, ,,	,, ,,
๗๑	ร.ต.ม.จ. จรัญยาจรูญโรจน์	,, ,,	,, ,,

ผู้ถึงแก่กรรมไปแล้ว ก่อนวันฉลองครบ ๓๐ ปี พ.ศ. ๒๔๙๕

อับดับ	ปี พ.ศ. ๒๔๖๕		
	ยศ, นาม	ตำแหน่ง	
๑	ร.ต. ปลั่ง วิจิตรานุช	ประจำ ผท. ทบ.	
๒	ร.ต. ชลอ มิลินทรางกูล	ประจำ ป. ๗	
๓	ร.ต. จำนวน ทุมมานนท์	,, ร. ๒๖	
๔	ร.ต. ทัศนัย มิตรภักดี	,, พ.ร. ๓	
๕	ร.ต. ทองพูน จารุปาณฑุ	,, ป. ๑ (ร.อ)	
๖	ร.ต. สว่าง แสงชูโต	,, ร.พร. ฯ	
๗	ร.ต. ยงค์ ยังคุณ	,, ป. ๗	
๘	ร.ต. โชติ........	,, ม. นครราชสีมา	
๙	ร.ต. ศิริ เฟื่องสวัสดิ์	,, ร. ๑๑	
๑๐	ร.ต. จาด ดาบเงิน	,, พร. ๗	
๑๑	ร.ต. ไชย สรรพตานนท์	,, ร. ๑๙	

อันดับ	ปี พ.ศ. ๒๔๙๕		
	ยศ, นาม	ตำแหน่ง	
๑	พ.อ. ขุนปลั่งประมวญภูมิ	หัวหน้า ผท.ทบ. ๓	
๒	พ.อ. ขุนสรนิจพิเชษฐ์	อ.ผ.ศ.	
๓	พ.ท. ขุนธุรยุทธวิศิษฐ์	กรมสวัสดิการ ทบ.	
๔	พ.ท. หลวงทัศนัยนิยมศึก	ผบ.ม. พัน ๑ ร.อ.	
๕	ร.อ. หลวงพินิจสงคราม	ออกจากราชการ	
๖	ร.อ. ขุนสว่างวิชารบ	ร. พัน ๘.	
๗	ร.ท. ยงค์ ยังคุณ	–	
๘	ร.ต.ท. โชติ........	กรมตำรวจ	
๙	ร.ท. ศิริ เฟื่องสวัสดิ์	–	
๑๐	ร.ต. จาด ดาบเงิน	–	
๑๑	ร.ต. ไชย สรรพตานนท์	–	

อันดับ	ปี พ.ศ. ๒๔๖๕		
	ยศ, นาม	ตำแหน่ง	
๑๒	ร.ต. ทาน บุญนาค	ประจำ ร. ๑๕	
๑๓	ร.ต. ยิ้ม.... ...	,, ป. ๑๐	
๑๔	ร.ต. ลว่าง เสริมพานิชกิจ	,, ผท. ทบ	
๑๕	ร.ต. พงษ์ กาญจนพิมาย	,, ผท. ทบ.	
๑๖	ร.ต. เชื้อ เศวตเศรณี	,, ผท. ทบ.	
๑๗	ร.ต. จรัล อุณฑะเลขะกะ	,, ป. ๖	
๑๘	ร.ต. ดิษฐ์ โลหิตะพินธุ	,, ป. ๕	
๑๙	ร.ต. ทองศุข บัตโชติสิงห์	ผ.บ.ม. ป. ๕	
๒๐	ร.ต. เสริม สายแผลง	ศิษย์การบิน ท.อ.	
๒๑	ร.ต. บัญญัติ นพตระกูล	ร. ๑๑	
๒๒	ร.ต. สิทธิ์ รักบ้านเกิด		

อันดับ	ปี พ.ศ. ๒๔๙๕		
	ยศ, นาม	ตำแหน่ง	
๒๒	พ.ต. ขุนสรสิทธิสราวุธ		

พิมพ์ที่ห้างหุ้นส่วนจำกัด กิตติวรรณ (แผนกการพิมพ์)
๗๔/๒๐ ถนนรองเมือง เขตปทุมวัน กรุงเทพ ๕
นายทรงเกียรติ เมณฑกา ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๒๔
โทร. ๒๑๔๕๑๐๔